

**Miljøgodkendelse af kvægproduktion på
Sokhøjvej 13, 4300 Holbæk**

efter husdyrgodkendelseslovens § 12

Ansøger: Per Bo Jacobsen
Sokhøjvej 13
4300 Holbæk

Ejendomsoplysninger:
Ejendomsnummer 3160007452
Matrikelnummer 12 c, Kisserup by, Udby

Bedriftsoplysninger:
Gårdnavn Sokhøjgård
CVR-nummer 21794589
CHR-nummer 12660

Myndighed: Holbæk Kommune
Natur, Miljø og Landskab
Gl. Skovvej 158
4420 Regstrup

Sagsbehandler Thomas Christensen for
Holbæk kommune
Telefon 72 36 41 20
E-mail landbrug@holb.dk

Dato 30. september 2010
Journalnummer 08/73364

Indholdsfortegnelse

Den samlede godkendelsen består af 4 sammenhængende dele:

0. et kort resume
1. selve afgørelsen med klagevejledning
2. de vilkår der er forudsætningerne for godkendelsen
3. den miljøtekniske beskrivelse og de vurderinger, der ligger til grund for godkendelsen.

Den miljøtekniske beskrivelse behandler landbrugets beliggenhed, indretning og drift, samt den miljøpåvirkning der er fra husdyrproduktionen. Her er også beskrevet hvilke forureningsbegrænsende foranstaltninger der iværksættes i forbindelse med godkendelsen. Beskrivelsen af de enkelte afsnit afrundes med kommunens vurderinger af, hvorvidt der forventes en væsentlig effekt på miljøet, eller om der kan være væsentlige gener for de omkringboende. I de tilfælde hvor det er vurderet, at der kan være væsentlige påvirkninger, henvises til de vilkår der er stillet for at imødegå påvirkningen.

Indholdsfortegnelse	1
0 Ikke-teknisk resume	3
1 Afgørelse om miljøgodkendelse	5
2 Vilkår	7
2.1 Generelle vilkår	7
2.2 Vilkår vedrørende anlægget	7
2.3 Vilkår vedrørende udbringningsarealer	10
2.4 Vilkår vedrørende tilsyn, egenkontrol og risici	11
2.5 Vilkår vedrørende bedst tilgængelige teknologi (BAT)	12
2.6 Vilkår ved ophør af produktion	13
3 Godkendelsens forudsætninger – miljøteknisk beskrivelse	14
3.1 Baggrund	14
3.1.1 Sagsforløb	14
3.1.2 Anlæggets ejer- og driftsforhold	14
3.2 Husdyrbrugets anlæg	15
3.2.1 Husdyrbrugets beliggenhed	15
3.2.2 Husdyrbruges landskabelig placering og planmæssige forhold	16
3.2.3 Produktionens størrelse	18
3.2.4 Husdyrbrugets bygningsanlæg	19
3.2.5 Gødningsproduktion og -håndtering	22
3.2.6 Ammoniakfordampning	23
3.2.7 Lugt	30
3.2.8 Støv	32
3.2.9 Støjkilder	32
3.2.10 Transport	33
3.2.11 Lys	34
3.2.12 Fluor og skadedyr	35
3.2.14 Ressourceforbrug	36
3.2.13 Handelsgødning, kemikalier og pesticider	38
3.2.15 Afledning af spildevand og tagvand	39
3.2.16 Affald	40
3.3 Bedriftens udbringningsarealer	41
3.3.1 Ejerforhold og beliggenhed /generelt	41
3.3.1 Harmoniareal	42
3.3.3 Ændringer af udbringningsarealer	42
3.3.4 Sædskifte	43
3.3.5 Gødningshåndtering	43

3.3.8 Arealer og natur	44
3.3.8.1 Beskyttet natur efter § 3 i Naturbeskyttelsesloven.....	45
3.3.8.2 Beskyttet natur efter § 7 i Husdyr godkendelsesloven.....	45
3.3.9 Overfladevand.....	47
3.3.9.2 Fosfor.....	50
3.3.10 Grundvand – nitratfølsomt område.....	51
3.4 Uheld og driftsforstyrrelser.....	52
3.5 Egenkontrol	52
3.6 Anvendelse af BAT – Bedste tilgængelige teknik.	53
3.6.1 Management.....	53
3.6.2 Foder	54
3.6.3 Staldindretning.....	54
3.6.4 Ressourceforbrug.....	56
3.6.5 Gødningsopbevaring og -behandling.....	57
3.6.6 Udbringningsarealer.....	58
3.7 Alternativ løsninger og 0-scenarie.....	59
3.8 Husdyrbrugets ophør.....	60
3.9. Offentliggørelse og hørings svar	60
3.9.2. Høring.....	62
3.9.3 Nabokommune høring	64
3.9.4 Offentliggørelse af afgørelse.....	64
3.11 Referenceliste.....	65

Bilagskatalog

1. Situationsplan, inkl. afløbsforhold mv.
2. Anlæg og natur
3. Anlæg og bygge og beskyttelseslinjer
4. Anlæg og konsekvensområde
  - a. Konsekvensområde, detail.
5. Kapacitetsberegning
6. Transportruter til udbringning af husdyrgødning
7. Oversigtsskema over udbringningsareal
8. Kort over udbringningsareal og arealer uden for omdrift
9. Udbringningsareal og natur
10. Udbringningsareal og udpegninger i hht. husdyrloven
11. Udkast til beredskabsplan
12. Rapport til egenkontrol
13. Hørings svar fra nabokommune

0 Ikke-teknisk resume

Beskrivelse af produktionen

Niels og Per Bo Jacobsen, der ejer Sokhøj I/S, ønsker at udvide kvægbesætningen fra 110 røde årskøer med opdræt, svarende til 170,3 DE til 160 årskøer med opdræt, svarende til 299,48DE. Køerne går på græs om sommeren, hvilket stoppes ved overgangen til malkeroboter. Kvierne kommer på græs både i det nuværende og kommende staldsystem på arealer udenfor omdrift. Det eksisterende staldanlæg udvides med ca. 1830 m² til i alt 3560 m².

Kostalden forlænges 61 m mod nord for at kunne indsætte malkeroboter i midten af stalden, og den eksisterende dybstøelsesstald ombygges til spaltegulv med linespil på mellemgange, og rundskyld ved foderbordet. Den ombyggede eksisterende stald skal have plads til ca. halvdelen af kvierne i alderen 15-28 mdr. samt goldkøer. Derudover etableres der kalveytter langs den nye tilbygnings østlige side. Der opføres 2 nye plansiloer á 750 m² samt en gylletank på 5.000 m³.

Miljøgodkendelsen omfatter produktionen, anlægget inklusiv opførelse af ny kostald, en ny gyllebeholder og to plansiloer samt ejendommens udbringningsarealer. Alle afstandskrav er overholdt.

Der hører i alt 164,69 ha til produktionen. Hovedparten af arealerne ligger omkring ejendommen i nærheden af Kisserup. Dertil kommer 37 ha, der er udlagt til græsning, og som ikke modtager husdyrgødning.

Miljømæssige konsekvenser

Lugtgenereberegninger viser, at alle geneafstande er overholdt. Udvidelsen overholder det generelle reduktionskrav til ammoniakemission på 20 %. Den samlede ammoniakfordampning fra stald og lager er reduceret med 181,47 kg N/år

Transport og støj nedsættes ved overgange til mælkelevering hver anden dag. Tilsvarende øges mængden af transporter ikke væsentligt for gylleudbringning.

En del af arealet er placeret i nitratfølsomme vandindvindingsområder, men overholder kravet om, at merbelastningen ikke må overskride nudriften, hvilket reelt ved denne udvidelse svarer til, at der ikke udvaskes nitrat, da beregningen er negativ: -5 mg nitrat pr. liter.

En lille del af bedriftens udbringningsarealer ligger i fosforfølsomme områder. Det drejer sig om 0,83 ha i fosforklasse II og 2,47 i fosforklasse III. Beregninger og en konkret vurdering viser, at fosforudvaskning fra udspretningsarealerne ikke belaster sårbare vandområder.

Bedriften drives med harmonital på 1,7 DE/ha, og alle bedriftens egne eller forpagtede arealer ligger inden for områder, der er udpeget som Nitratklasse I eller Nitratklasse III, hvilket medfører, at husdyrtrykket skal reduceres svarende til 79,42 % af det fulde husdyrtryk (1,35 DE/ha). I forbindelse med udvidelsen af husdyrproduktionen vil der på udbringningsarealerne blive udbragt husdyrgødning svarende til et dyretryk på maksimalt 1,7 DE/ha. Krav til kvælstofudvaskning til overfladevand er overholdt med 1,3 % flere efterafgrøder end lovkravet som virkemiddel.

Projektet skader ikke bevaringsstatus for Natura 2000-områder eller levesteder for arter optaget på Habitatdirektivets bilag IV. Lige som det vurderes, at der ikke er naturområder, som ikke beskyttes tilstrækkeligt af de fastsatte vilkår og det generelle beskyttelsesniveau for ammoniak.

I forbindelse med udvidelsen af husdyrproduktionen, vil der på udbringningsarealerne blive udbragt husdyrgødning svarende til et dyretryk på maksimalt 1,7 DE/ha.

Der er taget landskabelige hensyn i forhold til indkig fra sommerhusområdet mod nord. Indkig til den nye kostald sløres med etablering af beplantning, ligesom der ikke forekommer lysgener fra stald i nordlig retning eller oplagring af wrapballer mod nord.

I projektet er anvendt bedste tilgængelige teknik (BAT) i et omfang, der er tilstrækkelig til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets anlæg og arealer.

Det er Holbæk Kommunes samlede vurdering at udvidelsen af husdyrbruget ikke vil medføre væsentlige påvirkninger af omgivelserne og miljøet, når de opstillede vilkår overholdes.

1 Afgørelse om miljøgodkendelse

Holbæk Kommune meddeler miljøgodkendelse til husdyrproduktionen på Sokhøjgård matrikel nr. 12 c, Kisserup by, Udby, beliggende Sokhøjvej 13, 4300 Holbæk.

Miljøgodkendelsen giver tilladelse til at husdyrholdet på Sokhøjgård, kan udvides til en årlig produktion på 160 malkekøer af tung race, 60 kvier (6 – 15 mdr.), 73 kvier (15 - 26 mdr.), 13 kvier (26 – 28 mdr.), 13 kalve (0 - 2 mdr.) og samt 27 kalve (2 – 6 mdr.) svarende til 299,48 DE. Sammensætningen af besætningen må variere 5 % inden for de enkelte dyretyper, så længe der ikke sker ændringer i dyretyper og den samlede produktion ikke overstiger 299,48 DE på årsplan.

Godkendelsen omfatter udvidelse af dyreholdet, opførelse af kostald, ny gyllebeholder, to plansiloer samt alle arealer, i alt 164,69 ha, der drives under bedriften med CVR-nr. 21794589. Arealet af den nye kostald vil være på 1834 m². Den nye gyllebeholder vil blive på 5000 m³, mens plansiloerne tilsammen vil dække 1500 m²

Holbæk Kommune vurderer, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen bl.a. ved anvendelse af den bedst tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Holbæk Kommune vurderer, at indretning og drift af husdyrbruget, udbringning af husdyrgødning og drift af arealerne kan ske i overensstemmelse med gældende regler og uden væsentlig påvirkning af miljøet, som dette er defineret i husdyrgodkendelsesloven.

Godkendelsen gives i henhold til § 12 i lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug (husdyrgodkendelsesloven) med de vilkår som fremgår af godkendelsen, samt reglerne i bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug (Husdyr godkendelsesbekendtgørelsen). Dyreenhederne er beregnet i bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. (med senere ændringer jf. bekendtgørelse nr. 717 af 2. juli 2009) (husdyrgødningsbekendtgørelsen).

Miljøgodkendelsen gives under forudsætning af, at de til enhver tid gældende regler på området og godkendelsens vilkår overholdes. Der er dispenseret for tidsfrist, således, at godkendelsen skal være udnyttet senest 5 år efter godkendelsesdatoen dvs. den 30. september 2015.

Hvis miljøgodkendelsen ikke udnyttes helt eller delvist i tre på hinanden følgende år, bortfalder den del af miljøgodkendelsen, som ikke har været udnyttet i de pågældende tre år.

Miljøgodkendelsen fritager ikke fra krav om eventuel tilladelse, godkendelse, dispensation eller lignende efter anden lovgivning og for andre bestemmelser.

Retsbeskyttelse

Vilkårene i denne miljøgodkendelse er omfattet af 8 års retsbeskyttelse, jf. § 40 i husdyrgodkendelsesloven. Dog kan vilkårene til enhver tid ændres efter reglerne i § 40, stk. 2.

Miljøgodkendelsen skal regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering. Første revurdering skal dog ske efter 8 år. Proceduren for revurdering igangsættes at Holbæk Kommune. Det er planlagt at foretage den første revurdering i 2018.

Klagevejledning

Denne afgørelse om miljøgodkendelse kan påklages til Miljøklagenævnet af ansøger, klageberettigede myndigheder og organisationer, som angivet i §§ 85-87 i husdyrgodkendelsesloven, samt enhver der har en væsentlig individuel interesse i sagen. En klage skal være skriftlig og skal sendes til Holbæk Kommune på landbrug@holb.dk eller til HoKo, Teknik og Miljø, Postboks 89, 4300 Holbæk. Der er 4 ugers klagefrist fra godkendelsen er offentliggjort. En klage skal være modtaget af Holbæk Kommune senest den 4. november 2010 inden klokken 17.30. Alle henvendelser bedes anført journal nr. 08/73364.

Hvis der kommer klager, sender kommunen dem videre til Miljøklagenævnet, sammen med godkendelsen og det materiale, som er anvendt ved behandling af sagen. Ansøger vil blive orienteret, hvis der indkommer klager i sagen.

En klage har normalt ikke opsættende virkning, dvs. ansøger kan udnytte godkendelsen mens klagen behandles, medmindre Miljøklagenævnet meddeler ansøger andet. Søgsmål til prøvelse af afgørelsens lovlighed skal være anlagt ved domstolene senest 6 måneder efter godkendelsen er offentliggjort. Er godkendelsen påklaget, forlænges fristen til 6 måneder efter Miljøklagenævnets afgørelse af sagen.

1.2 Annoncering af ansøgning

Ansøgningen har været i offentlig høring, som blev offentliggjort på kommunens hjemmeside og i lokalavisen Venstrebladet den 3. februar 2009.

1.3 Høring

Udkast til godkendelse har været i seks ugers fra torsdag den 19. august 2010 til onsdag den 29. september 2010. 2. høringsrunde gav anledning til 2 hørings svar.

1.4 Offentliggørelse af afgørelsen

Godkendelsen er annonceret den 5. og 6. oktober 2010 i lokalavisen By og Land og den 6. og 7. oktober 2010 i Odsherred Kysten samt på kommunes hjemmeside www.holbaeknettet.dk under fanen >Bolig, miljø og trafik<.

Holbæk Kommune. Natur, Miljø og Landskab, den 30. september 2010.

Agronom
Annemette Ellefsen

2 Vilkår

Godkendelsen gives under forudsætning af at produktion opfylder følgende vilkår. Udover de opsatte vilkår skal produktionen til enhver tid leve op til gældende regler, love og bekendtgørelser – også selvom disse eventuelt måtte blive skærpede i forhold til denne godkendelse.

2.1 Generelle vilkår

1. Landbruget skal indrettes og drives i overensstemmelse med den miljøtekniske beskrivelse og ansøgningsmaterialet.
2. Miljøgodkendelsen skal udnyttes senest fem år efter den er meddelt. Med udnyttet forstås at alle nybygninger og renoveringer, der er omfattet af godkendelsen, er bygget færdig, og at indsættelse af besætningen er tilendebragt. Godkendelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet fem år efter godkendelsen er meddelt. Producenten skal senest den 1. oktober 2015 anmelde dyreholdets størrelse til kommunen.
3. Udvidelsen skal ske over en femårig periode og i to tempi:
1. step, 1-2 år: Ny stald mod nord, en plansilo og gylletank, ca. 6 måneder til at bygge, og herefter indsættelse af 160 årskøer ved eget tillæg og evt. indkøb af kælvekvier.
2. step, 2-5 år: Efter 2 år, ombygges eksisterende kostald fra dybstrøelse til sengebåse med spalter, og der bygges yderligere en plan silo. Produktionen opnår fuldt antal årskøer og opdræt i det 5. år.
4. Hvis miljøgodkendelsen ikke udnyttes helt eller delvist i tre på hinanden følgende år, bortfalder den del af miljøgodkendelsen, som ikke har været udnyttet i de pågældende tre år.
5. Godkendelsen og vilkår vedrørende produktionsanlæg og markdrift skal være kendt af alle ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften.
6. Det er til enhver tid driftslederen af anlægget, der er ansvarlig for, at vilkårene for husdyrbruget overholdes.
7. Eventuelle ændringer i ejerforhold og/eller hvem der er ansvarlig for husdyrbrugets drift skal meddeles til Holbæk Kommune.
8. Vilkaerne gælder fra godkendelsen er taget i brug.

2.2 Vilkår vedrørende anlægget

Indretning

9. Senest den 1. november 2013 skal renovering af eksisterende dybstrøelsesstald være påbegyndt.
10. Projekteret tilbygget kostald og eksisterende stald (når den renoveres til kviestald) skal indrettes med sengebåse med spaltegulv og kanal med linespil. Der skal etableres skrabere på gangarealer i begge afsnit. Skrabere skal køre hver fjerde time. Skrabere under gulv skal køre hver ottende time.
11. Plansiloer skal etableres i overensstemmelse med Landbrugets Byggeblad 103.09-02 vedr. Ensilageopbevaring. Plansiloanlægget skal etableres med minimum 3 % hældning til afløb.
- 12.

Landskabelige hensyn

13. Der skal senest 3 måneder fra godkendelsesdatoen udarbejdes en beplantningsplan for ejendommen. Planen skal følge de anvisninger, der er skrevet i afsnit 3.2.2. Planen skal indsendes til kommunen senest den 1. januar 2011, hvorefter den skal godkendes af kommunen
14. Beplantningen skal være etableret det førstkommende vinter efter, at anlæg og gyllebeholder står bygget færdigt.
15. Den nye stald må maksimalt være 10 meter høj fra sokkel, og skal opføres med gråt tag, svarende til eksisterende farve på tagene på ejendommen. Ydervæggene skal ligeledes opføres i samme farve som eksisterende staldbyggeri.
16. Den nye gyllebeholders overkant må ikke være højere end 2 meter over terræn.
17. De nye plansiloer skal placeres inden for eksisterende beplantning.
18. Åbninger i den nordvendte gavl i nye tilbygning skal være udført i lystæt materiale.
19. Der må ikke oplagres wrapballer ved nordsiden af den nye kostalds-tilbygning, så de bliver synlige fra sommerhusområdet mod nord.

Dyreholdets størrelse

20. Miljøgodkendelsen omfatter en kvægproduktion på 160 malkekøer af tung race, 60 kvier (6 – 15 mdr.), 73 kvier (15 - 26 mdr.), 13 kvier (26 – 28 mdr.), 13 kalve (0 - 2 mdr.) samt 27 kalve (2 – 6 mdr.) svarende til 299,48 DE på godkendelsestidspunktet. Den samlede produktion må ikke overstige 299,48 DE på årsplan. Inden for de enkelte husdyrtyper tillades afvigelser i DE på +/- 5 % DE på årsplan, så længe den årlige produktion ikke overstiger 299,48 DE.

Håndtering og opbevaring af husdyrgødning

21. Al pumpning og håndtering af gylle skal foregå under opsyn.
22. Monteres der en stationær pumpe på beholderne, skal der sættes en låsemekanisme på pumpens startrelæ, således den kun kan startes af bedriftens personale. Påfyldningsstuds skal føres ind over beholdere når pumpen ikke anvendes. Startrelæ skal opsættes, så det straks opdages hvis pumpen startes ved en fejl.
23. Såfremt der opsættes en stationær pumpe, skal der etableres befæstet areal som påfyldningsplads ved begge gyllebeholdere. Påfyldningsplads skal have afløb til gyllebeholder.
24. Opbevaring af dybstrøelse i marken skal ske i overensstemmelse med Skov- og Naturstyrelsens vejledning fra september 2004 eller senere udgave.
25. Markstakke med komposteret dybstrøelse må ikke være placeret nærmere end 300 meter fra følgende naturområder: Mose-Lok nr. 300019593, Mose-Lok nr. 300019614 samt Overdrevene Lok nr. 300021541, Lok nr. 300021245 og Lok nr. 300021757. Se bilag 2
26. Såfremt der anvendes flydende handelsgødning, skal den opbevares i en tank på befæstet areal med afløb til gylletank.

Ammoniak

Se vilkår vedr. ammoniak under afsnit 2.5 vedr. BAT.

Lugt

27. Der skal til stadighed opretholdes en god staldhygiejne og herunder sikres, at båse, stalde og foderarealernes bund holdes tørre, at dyrene er rene, at støv- og smudsbelægning i stalden fjernes, og at fodringsanlægget holdes rent.
28. Såfremt der efter kommunes vurdering opstår væsentlige lugtgener, som vurderes at være væsentligt større end det, der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen meddele påbud om, at virksomheden for egen regning skal udarbejder og gennemføre et projekt med foranstaltninger, som minimerer generne.

Støv

29. Hvis der opstår væsentlige støvgener for de omkringboende i forbindelse med kørsel på Sokhøjvej til Sokhøjgård, som vurderes at være væsentlig større, end det, der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen meddele påbud om, at der for egen regning skal udarbejdes og gennemføres et projekt med foranstaltninger, som minimerer generne for omkringboende.
30. Støv fra husdyrbrugets arealer skal begrænses ved effektiv renholdelse af befæstede udendørsarealer for at forhindre støvflugt og støv ved kørsel på arealerne.

Støj

31. Driften må ikke give anledning til væsentlige støjgener uden for ejendommens areal. Husdyrbrugets bidrag til det ækvivalente, korrigerede støjniveau må ikke overstige følgende værdier, målt ved nabobeboelser eller deres opholdsarealer: Støjbidraget (bortset fra maksimal-værdien) måles som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A) (re. 20 µPa). Tallene i parenteserne angiver referencetiden inden for den pågældende periode.

Tablet over Miljøstyrelsens vejledende maksimumsværdier for støj ved naboer i landzone.

Mandag-fredag kl. 07-18 (8 t)	Alle dage kl. 18-22 (1 t)	Alle dage kl. 22-07 (½ t)	Alle dage kl. 22-07 maksimal værdi
Lørdag kl. 07-17 (7 t)	Lørdag kl. 14-18 (4 t) Søn- og helligdag kl. 07-18 (8 t)		
55 db (A)	45 db (A)	40 db (A)	55db (A)

32. Såfremt kommunen vurderer, at produktionsanlægget giver anledning til væsentlige støjgener skal husdyrbruget for egen regning dokumentere, at ovenstående støjvilkår overholdes. Støjmålingerne skal foretages af akkrediteret firma. Hvis der efter kommunens vurdering opstår støjgener, der vurderes at overskride ovenstående grænseværdier, kan kommunen meddele påbud om, at der skal udarbejdes og gennemføres et projekt med afhjælpende foranstaltninger for driftherres regning.

Transport

33. Transporter med husdyrgødning på offentlige veje skal foregå i lastbil eller i renholdt gyllevogn med udstyr, der forhindrer spild af åbninger, slanger mv. Eventuelt spild af husdyrgødning skal straks opsamles.
34. Transport af gylle til arealerne nr 18-0 og 18-1 skal foregå med lastbil/lukket gyllevogn.

Skadedyr

35. Staldareal og det øvrige anlæg skal holdes rengjort og ryddeligt således, at der ikke er unødigt opformering af fluer og skadedyr.
36. Såfremt der efter kommunes vurdering opstår gener for omgivelserne ved opformering af fluer og skadedyr, kan kommunen meddele påbud om, at der skal udarbejdes og gennemføres et projekt med flue- og skadedyrsbekæmpelse i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Statens Skadedyrlaboratorium.
37. Konstateres der rotter på ejendommen skal det straks meddeles kommunen, så bekæmpelse kan iværksættes.

Ressourcebesparende tiltag

38. Staldmekanik (f.eks. skraberanlæg / linespil) skal renholdes og serviceres regelmæssigt. Rensning og service skal registreres i egenkontrol rapport.
39. Der skal tilknyttes en energikonsulent i projekteringsfasen, således at det sikres, at der tages hensyn til energiforbruget, når staldenes delelementer skal projekteres.
40. Aflæsning og registrering af vandforbrug skal ske hver måned for at detektere eventuelt overforbrug af vand og lækager på vandrør. Vandforbruget skal registreres ved at montere vandure på vandforsyninger henholdsvis rengøring og malkning, eksempelvis hovedvask, pattevask og gulvspuling i malkeboks.

Olietank

41. Tankning af diesel skal til enhver tid ske på en plads med fast og tæt bund, enten med afløb til olieudskiller eller således at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
42. Tank til opbevaring af dieselolie skal være placeret på fast og tæt bund, så der ikke er mulighed for afløb til jord, overfladevand eller grundvand.

Affald

43. Affald opbevares og bortskaffes i henhold til Holbæk Kommunes Regulativ for erhvervsaffald, og levering af affald til rette modtager skal dokumenteres over for kommunen.

2.3 Vilkår vedrørende udbringningsarealer

Sædskifte/efterafgrøder

44. Der skal på bedriftens udbringningsarealer være mindst 1,3 % efterafgrøder, ud over de til en hver tid gældende, generelle krav om efterafgrøder. Hverken de ekstra efterafgrøder eller de lovpligtige efterafgrøder må erstattes af ”grønne marker”.

Kvælstof

45. På husdyrbrugets udbringningsareal må der maksimalt udbringes 25.993,30 kg kvælstof fra husdyrgødning, svarende til et dyretryk på 1,7 DE/ha.
46. Beregnet nitratudvaskning på arealerne 1-0, 2-0, 3-2, 4-0, 5-0, 6-0, 11-0, 13-0 og 30-0, må ikke forøges, idet den beregnet nitratkoncentration i det nedsivende vand overstiger 50 mg/liter. Nitratudvaskningen på disse arealer må ikke overstige 103 mg/liter.

Fosfor

47. På husdyrbrugets udbringningsareal må der maksimalt tilføres 26,6 kg fosfor/ha pr. år fra husdyrgødning. Bedriftens fosforoverskud må ikke overstige 1,7 kg P/ha
48. Der skal være fosforbalance på udbringningsarealet 32-0 dvs. at fosforoverskuddet ikke må overstige 0 kg P/ha/år. Der må ikke tilføres fosfor med handelsgødning/uorganisk gødning, såfremt der er balance på arealerne (startgødning til majs dog undtaget).
49. Virksomheden skal til enhver tid kunne fremlægge dokumentation for de seneste 5 år for overholdelsen af vilkår om fosforbalance. Det kan f.eks. ske ved, at virksomheden fremlægger en fosforbalance, der viser tilførte og fraførte mængder af fosfor. Forbedringer i fodringen skal fremgå af bedriftens gødningsregnskab, og skal dokumenteres f.eks. ved hjælp af effektivitetskontrol, foderkontrol, ajourførte foderplaner og/eller afregninger for køb og salg.

Udbringning

50. Der må ikke bringes anden organisk gødning ud på arealerne, end det der er beskrevet i nærværende miljøgodkendelse.
51. Der må ikke bringes husdyrgødning eller anden organisk gødning ud på markerne 18-0 og 18-1 før tidligst den 1. august 2013.
52. Der må ikke indsættes dyr svarende til 43 DE i bedriften før tidligst den 1. august 2013, medmindre der inden er anmeldt og godkendt nye udbringningsarealer til afsætning af 43 DE kvæggylle.
53. 95 % af dybstrøelsen skal bringes direkte ud i marken.
54. For udbringningsarealer grænsende op til sommerhusområder stilles der skærpede vilkår til udbringning af husdyrgødning, idet husdyrgødningsbekendtgørelsens § 24 om, at udbringning ikke må udbringes på lørdage samt søn- og helligdage på arealer, der ligger nærmere end 200 m fra byzone, sommerhusområder samt områder i landzone, der ved lokalplan er udlagt til boligformål, skal opfyldes på hele markafsnittet, der grænser op til sommerhusområdet og ikke blot de nærmeste 200 m.
55. Naboer til markerne: Ny forpagtning 1, Ny forpagtning 2, Ny forpagtning 3, Forpagtningbror 2, Forpagtningbror 3, 98, Nyt areal, 30-0, 21-0, 21-1, 19-0, 19-1, 18-1, 14-0, 15-0, 11-0 samt 6-0, der ligger tæt på beboelse skal underrettes inden udbringning.
56. For at minimere generne i forbindelse med overførsel af husdyrgødning til mark nr. 21-0, 21-1, 21-2, 31-0 og 32-0 må transport gennem byzone til Udby kun ske i tidsrummet kl. 8.00-18.00.
57. På den del af mark 31-0, der er beliggende i bufferzone II, skal udbringning af gylle ske ved nedfældning.

2.4 Vilkår vedrørende tilsyn, egenkontrol og risici

58. Ved tilsyn skal kommunen have adgang til egenkontrolrapport, gødningsregnskab, sprøjtejournal, samt foderforbrug, -planer og -analyser for de foregående 5 år.
59. Kommunen kan til hver en tid kræve dokumentation for, at et vilkår i godkendelsen er overholdt.

60. Ansøger skal føre rapport over egenkontrol minimum svarende til den, der fremgår af bilag 12. Egenkontrolrapporten skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende. Rapporten skal som minimum indeholde:
- Dato og varighed af evt. driftsstop af skrabere
  - Dato og varighed af gylleomrøring og udpumpning
  - Dato og varighed af udbringning af flydende husdyrgødning
  - Dato for gennemgang af relevante vilkår og beredskabsplan for (ny)ansat(te)
  - Dato for rensning, servicering og udskiftning af staldmekanik herunder malkeanlæg, skraberanlæg og anlæg til vandforsyning
  - Månedlig aflæsning af vand og elforbrug
  - Dato og mængde for afhentning/bortskaffelse af farligt affald skal registreres. Registrering gælder som minimum spildolie, kemikalie- og medicinrester
  - Tidspunkt for etablering, udkørsel og ophør af markstak skal registreres
  - Kort bilag med placering af markstak
  - Dato, mark og afgrøde, såfremt der nedfældes med eget nedfældningsudstyr på græs eller sort jord
61. Der skal forefindes en til enhver tid opdateret beredskabsplan på husdyrbruget, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, der kan medføre konsekvenser for det omgivende miljø. Planen skal være kendt samt tilgængelig og synlig for ejendommens ansatte og andre, der arbejder på bedriften. Beredskabsplanen skal være godkendt af Holbæk Kommune senest d. 1. december 2010. Bilag 11 viser et udkast til en beredskabsplan.

2.5 Vilkår vedrørende bedst tilgængelige teknologi (BAT)

62. Kostald og ungdyrstald skal etableres med robotskraber med tilhørende driftsstyring i henhold til Miljøstyrelsens teknologiblad: ”*Skrabere på gangarealer i stalde med malkekøer*”.
63. Såfremt et staldafsnit renoveres inden for godkendelsesperioden, skal der vælges et staldsysteme, der er karakteriserede som BAT. Det kan være et system, der på det tidspunkt er certificeret f.eks. at det er optaget på teknologilisten.
64. Timer eller lignende elektronik, der styrer skrabernes driftstid, skal indstilles til at rengøre gangarealet hver fjerde time. Med henvisning til miljøteknisk redegørelse skal gulve i kostald og ungdyrstald skrubes hver fjerde time i tidsintervallet 06:00 – 22:00 hele året, hvilket der skal kunne redegøres for i forbindelse med myndighedstilsyn. Robotskraber skal som minimum kunne skrabe 7000 m² i døgnet.
65. Timer eller lignende elektronik der styrer kanalskraberens driftstid, skal indstilles til at rengøre arealet hver ottende time. Med henvisning til miljøteknisk redegørelse skal gulve i kostald og ungdyrstald skrubes hver 48. time i tidsintervallet 06:00 – 22:00 hele året, hvilket der skal kunne redegøres for i forbindelse med myndighedstilsyn.
66. Tværgange, som ikke skrubes automatisk, skal rengøres manuelt mindst 2-3 gange dagligt.
67. I stalde med dybstrøelse skal der strøs halm i mængder, der sikrer, at dybstrøelsesmåten altid er tør i overfladen.
68. Drift af anlæg og markbrug bør kontinuerligt tilpasses, så der implementeres den mest forureningsbegrænsende praksis i takt med at den bliver praktisk såvel som økonomisk tilgængelig.

69. Bedriftens foderplaner kontrolleres og revideres minimum en gang om året.

2.6 Vilkår ved ophør af produktion

70. Ved produktionsophør på ejendommen fjernes alle foder- og hjælpemiddelrester og gyllebeholdere tømmes og rengøres. Beholdere til opbevaring af husdyrgødning som er omfattet af kravet om beholderkontrol, skal gøres uanvendelige til opbevaring af gylle m.v., hvis de afmeldes beholderkontrol.
71. Nedlægges produktionen skal alle anlæggets bygninger vedligeholdes udvendigt. Sker det ikke, skal ejer af anlægget nedrive og fjerne bygningerne.
72. Alt miljøfarligt affald skal bortskaffes efter den til enhver tid gældende lovgivning samt Holbæk Kommunes affaldsregulativ.

3 Godkendelsens forudsætninger – miljøteknisk beskrivelse

3.1 Baggrund

3.1.1 Sagsforløb

Per Bo Jacobsen har via sin konsulent i Gefion indsendt en ansøgning den 15. december 2008 via husdyrgodkendelse.dk. Der søges om en udvidelse af produktionen af kvægholdet fra 200,69 DE til 299,48 DE. Udvidelsen ønskes foretaget over en femårig periode og i to tempi:

1. step, 1-2 år: Ny stald mod nord, en plansilo og gylletank, ca. 6 måneder til at bygge, og herefter indsættelse af 160 årskøer ved eget tillæg og evt. indkøb af kælvekvier.

2. step, 2-5 år: Efter 2 år, ombygges eksisterende kostald fra dybstrøelse til sengebåse med spalter, og der bygges yderligere en plan silo. Produktionen opnår fuldt antal årskøer og opdræt i det 5. år.

Igangsætning af byggeri forventes at kunne igangsættes så snart husdyrgodkendelsen foreligger.

Da der er tale om en tilbygning til en eksisterende staldbygning forventes nybyggeriet maksimalt at tage 6 måneder, og afslutning på byggeri og overgang til ibrugtagning af den nye tilbygning, forventes at kunne foregå inden for få dage. Ombygningen af eksisterende kostald forventes igangsat efterfølgende, og byggeriet forventes at kunne være færdigt i løbet af ca. 6 mdr.

Udvidelsens omfang gør, at husdyrbruget overskrider IPPC-grænsen - § 12 stk 2.

Der er tidligere truffet afgørelse om ikke VVM-pligt i en VVM-screening (af 12. oktober 2004), der giver tilladelse til 176,3 DE, bestående af 105 malkekøer med opdræt og 350 slagtesvin. Ansøger har efterfølgende (14. marts 2006) anmeldt en ændring af sammensætning af dyreholdet. Slagtesvin er konverteret til tilsvarende antal DE i malkekøer og opdræt, således at dyreholdet herefter var 112 malkekøer og 130 opdræt, svarende til 176,7 DE. Amtet vurderede, at ændringen ikke skulle screenes (20. juni 2006).

Holbæk Kommune offentliggjorde ansøgningsmaterialet i henhold til husdyrgodkendelseslovens § 55 stk. 2 – 4 i perioden den 3. februar 2009 til den 3. marts 2009. Ansøgningen var annonceret Venstrebladet og på kommunens hjemmeside. Der er indkommet tre høringssvar. Se høringssvar i afsnit 3.9.

Udkastet til afgørelse om miljøgodkendelse blev sendt i høring den 19. august 2010 til den 29. september 2010 hos ansøger, ansøgers konsulent, forpagtere, gyllemodtagere samt de, der har anmodet om udkastet. Samtidig er udkastet til miljøgodkendelse sendt til naboer og andre berørte inden for konsekvensområdet for lugt.

Der er indkommet to høringssvar. Høringssvarene er, hvor kommunen har fundet det relevant, indarbejdet i godkendelsen. Se høringssvar og kommunens bemærkninger hertil i afsnit 3.9.

Afgørelsen:

Holbæk Kommune har 30. september 2010 meddelt miljøgodkendelse.

3.1.2 Anlæggets ejer- og driftsforhold

Ejer af Sokhøjgård er Per Bo Jacobsen, Sokhøjvej 13, 4300 Holbæk. Bedriften drives af Niels og Per Bo Jakobsen i Sokhøj I/S.

Produktionen på Sokhøjvej 13, 4300 Holbæk drives under CVR-nummer: 21794589 og er registreret på Sokhøjvej 13, 4300 Holbæk. Besætningen på Sokhøjgård er i det centrale husdyrregister (CHR) opført med nummeret: 12660.

Kommunen stiller vilkår om, at det er den ansvarlige for driften af anlægget, der er ansvarlig for at overholde godkendelsen med vilkår. Fællesskabet Sokhøj I/S anses som ansvarlig for, at bedriften til enhver tid lever op til miljøgodkendelsen og de tilhørende vilkår.

Kommunen stiller endvidere vilkår for tidsplan med hensyn til påbegyndelse af renovering af eksisterende dybstrøelsesstald. Renovering skal være påbegyndt senest 3 år efter godkendelsens 4 ugers klagefrist er udløbet.

Såfremt drifts- eller ejerforhold ændres i godkendelsesperioden, er der stillet vilkår om, at det meddeles Holbæk Kommune. Efterfølgende vil kommunen vurdere, om det kan give anledning til at ændre vilkår eller udarbejde tillæg til godkendelsen.

3.2 Husdyrbrugets anlæg

3.2.1 Husdyrbrugets beliggenhed

Sokhøjgård ligger i landzone. Nærmeste nabobeboelse, uden landbrugspligt, er Sokhøjvej 14. Beboelsen på adressen ligger ca. 133 meter syd for den ny gyllebeholder og ca. 85 meter syd for det nærmeste staldhjørne. Nærmeste samlede bebyggelse er ved landsbyen Kisserup ca. 1350 meter sydvest for anlægget. Nærmeste sommerhusområde er beliggende ca. 220 meter nord for den nye staldtilbygning. Nærmeste byzone er Udby, der ligger ca. 2900 meter sydvest for staldbygninger.

Anlæggets placering i forhold til de generelle afstandskrav fremgår af tabel 1.

Tabel 1. Generelle afstandskrav - jf. §§ 6 og 8 i husdyrgodkendelsesloven - samt konkrete afstande fra husdyrproduktionsanlæg (målt fra nærmeste punkt på ny kostald (K) eller nærmeste punkt på ny gyllebeholder (G)).

	Generelle afstandskrav, meter	Konkret afstand, meter
Ikke-almene vandforsyningsanlæg	25	Ca. 960
Almene vandforsyningsanlæg	50	> 50
Vandløb (herunder dræn) og søer	15	ca. 460 (sø)
Offentlig vej og privat fællesvej	15	55 (K)
Levnedsmiddelvirksomhed	25	> 25
Beboelse på samme ejendom	15	21 (G)
Naboskel	30	68 (G)
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde	50	221 (K)
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.	50	> 50
Nabobeboelse	50	133 (G)

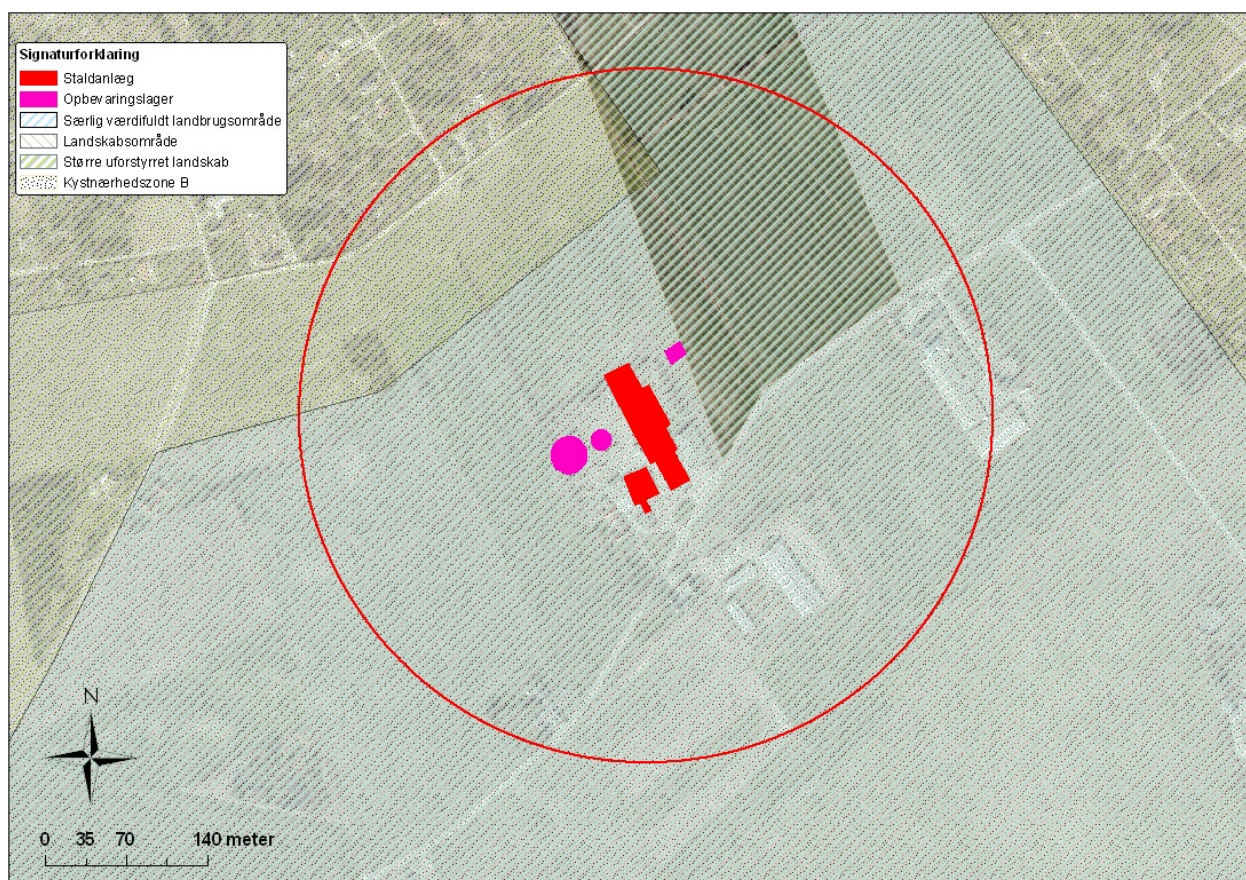
Kommunes vurdering

Kommunen konstaterer, at ejendommen overholder de generelle afstandskrav jævnfør tabel 1.

3.2.2 Husdyrbruges landskabelig placering og planmæssige forhold

Anlægget omfatter samtlige driftsbygninger og opbevaringsanlæg. Den nye tilbygning er placeret i forlængelse af eksisterende staldanlæg, mens den nye gylletank og de to nye plansiloer er placerede i en afstand af henholdsvis 50 og 15 meter vest for eksisterende og projekteret staldtilbygning. Anlægget forbliver med det ansøgte samlet.

Nybygning og eksisterende anlæg er beliggende i områder, der i Kommuneplan 2007-2018 er udlagt som Landskabsområde og arealbindingerne, Kystnærhedszone B, Større uforstyrrede landskaber samt Særligt værdifulde landbrugsområder. Se Figur 1

Figur 1 Udvalgte udpegninger i Bygge- og beskyttelseslinjer omkring Sokhøjgård. Cirklen angiver ca. 300 meters radius omkring ejendommen.

Landskabsområderne indeholder værdifulde naturområder, bevaringsværdige landskaber og kulturhistoriske værdier. Områderne er primært forbeholdt jordbrugserhvervet. I Kystnærhedszone B kan der som hovedregel ikke placeres større tekniske anlæg. Der kan dog placeres anlæg eller bebyggelse, som er erhvervmæssigt nødvendige for driften af den enkelte jordbrugsejendom.

Større uforstyrrede landskaber er defineret som sammenhængende landområder over 100 km², der er upåvirket af store tekniske anlæg, f.eks. stærkt trafikerede veje, store el-ledningsnet, vindmølleparker, lufthavne, kraftværker, større by- og sommerhusområder m.m. og skal så vidt muligt friholdes for høje tekniske anlæg som vindmøller, højspændingsmaster, antennemaster, virksomheder med høje bygninger eller skorstene og lignende. De større uforstyrrede landskaber skal så vidt muligt også friholdes for støjende anlæg

som baner til støjende fritidsaktiviteter. Hvis det alligevel bliver nødvendigt at placere et større anlæg i et uforstyrret landskab, skal anlægget udformes, så det generer mindst muligt. Særligt værdifulde landbrugsområder er primært forbeholdt jordbrugserhvervet.

Husdyrbrugets projekterede og eksisterende anlæg berører ikke fredninger, strand-, klit-, sø- og å- og fortidsminde-beskyttelseslinjer samt skov-, vej- og kirkebyggelinjer, jf. Figur 2.

Kommunes samlede vurdering

Anlægget vil med opførelse af ny staldtilbygning, gylletank og plansiloer blive mere synligt og større end det fremtræder i dag. Kommunen har opsat vilkår, der sikrer, at de landskabelige værdier varetages, og at anlægget indpasses bedst muligt i forhold til de nuværende bygninger og udsigten fra naboer og omgivelser. Der stilles vilkår om:

- at staldtilbygning opføres i samme materialer som eksisterende staldanlæg: Hvide stålplader i gavlen og rød gavlspejs.
- at den nye gyllebeholder ikke må være over 2 meter over terræn for at minimere indkigsgener fra vest
- at opførelse af de to plansiloer sker indenfor eksisterende beplantning

For yderligere at tilpasse nybygningerne i landskabet er opsat vilkår om, at der etableres en skærmende beplantning nordvest, nord og nordøst for staldtilbygning som dermed sløres. Vilkår om beplantningen er primært stillet for at bryde bygningsfladen, når den betragtes fra nord. Beplantningen skal være af varierende højde.

Kommunen stiller vilkår om, at der senest 3 måneder fra godkendelsesdato skal være udarbejdet en beplantningsplan for ejendommen. Planen skal indsendes og godkendes af kommunen. Beplantningen sammensættes af ansøger selv, men skal primært bestå af regionalt hjemmehørende buske og træer af

varierende højde. Der er god hjælp at hente til etablering og sammensætning af skærmende beplantning på hjemmesiden: www.plantevalg.dk. Beplantningen skal være etableret den førstkomende vinter efter, at anlæg og gyllebeholder står bygget færdigt.

Kommunen vurderer, at bygningsmassens placering og vilkår til udformning sikrer, at anlægget fremstår som samlet og harmonisk. Den nye stald vil ikke ændre væsentligt på oplevelsen af landskab og kulturmiljø.

3.2.3 Produktionens størrelse

Dyreholdets sammensætning og fordeling af dyr i de enkelte staldafsnit fremgår af tabel 2. Staldenes placering er vist på Figur 3.

Tabel 2 Besætningssammensætning og fordeling af dyr i de enkelte stalde i nudrift og ansøgt drift. Bygnings nr. referer til nr. i den elektroniske ansøgning, og staldafsnit nr. refererer til situationsplanen i Figur 3

Bygning /staldafsnit nr.	Dyretype og aldersinterval	Nudrift		Ansøgt	
		Antal årsdyr	DE	Antal årsdyr	DE
Eksisterende kostald 1.1.1. B	Malkeko, tung race	112	149,70	0	0
	Malkeko, tung race	0	0	21	28,03
	Kvier, tung race (26 – 28 mdr)	8	5,41	0	0
	Kvier, tung race (18 – 28 mdr)	0	0	69	42,04
Kviestald 1.1.2. E	Kvier, tung race (6 – 26 mdr)	80	39,32	0	0
	Kvier, tung race (6 – 18 mdr)	0	0	80	33,94
	Småkalve (0-6 mdr)	24	6,49	0	0
	Småkalve (2-6 mdr)	0	0	24	6,88
Ny stald, 1.1.3. H	Malkeko, tung race	0	0	139	185,51
Kalvehytter 1.1.4	Småkalve (0-2 mdr)	0	0	13	3,08
Læskur 1.1.5	Voksen årshest under 300 kg	1	0,21	1	0,21
	Mohairgeder	0	0	4	0,46
I alt			200,69		299,48

Der er uden ændringerne i dyreholdet på ejendommen tilladelse til 112 malkekøer, tung race med opdræt svarende til 176 DE, iflg. daværende dyreenhedsberegninger. Når det ansøgte projekt er gennemført, vil besætningen være på 160 malkekøer, tung race med opdræt, svarende til i alt 299,48 DE.

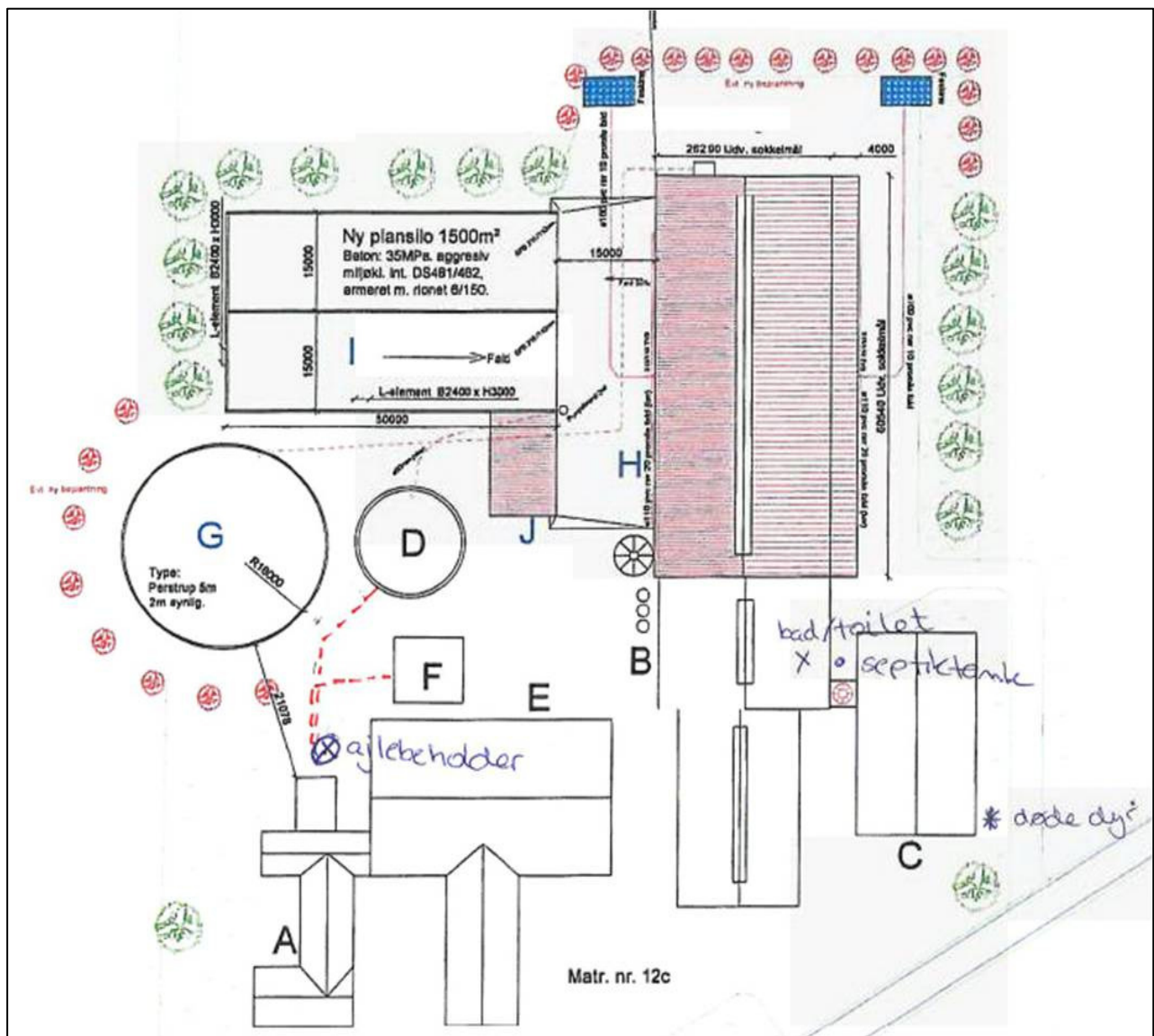
Kommunens vurdering

Miljøgodkendelsen er givet på grundlaget af de oplysninger om dyrehold og staldtyper som fremgår af

Tabel 3. Miljøpåvirkningen afhænger af dyresammensætning og fordeling på staldtype. Det er indeholdt i godkendelsen, at sammensætningen af besætningen kan variere. Inden for de enkelte dyretyper tillades afvigelser af antal DE på +/- 5 % på årsplan, så længe det maksimale antal DE ikke overstiger 299,48 DE.

3.2.4 Husdyrbrugets bygningsanlæg

Anlægget består for nuværende af en stald til malkekøer og kvier samt en ungdyrstald - begge med dybstrøelse. Derudover er der en gyllebeholder på 740 m³ og en silo plads på ca. 100 m². Den eksisterende stald til malkekøer og kvier forlænges med ca. 61 meter (1834 m²) mod nord, og der indsættes robotskrabere på gulvene. Den nye tilbygning får en højde på 9.6 meter og en taghældning på 20 grader. Læskur til hest og geder er placeret på matrikel 4d, Løserup By, Udby.

Figur 3 Situationsplan over eksisterende og nye bygninger med afløbsforhold

Derudover opføres der en ny gyllebeholder på 5000 m³ med maksimalt to meter synligt over terræn, to nye plansiloer på i alt 1500 m² samt en ny overdækket plansilo på 155 m³. Nord for den nye tilbygning etableres to faskiner til afledning af tagvand.

En oversigt over ejendommens projekterede og eksisterende bygninger fremgår af nedenstående tabel 3 samt Figur 3.

Tabel 3. Oversigt over bygninger. Bygnings nr. referer til situationsplanen i Figur 3

Bygning nr.	Anvendelse	Byggeår/ Tiltag i forbindelse med udvidelsen	Størrelse i m ²	Gulvprofil, ansøgt	Ventilation
1.1.1 B	Ko- og kviestald	/Renoveres fra dybstrøelse til spaltegulv med skraber på gulv og i kanaler samt etablering af afløb	1070	Sengestald m. spalter (rundsyl)	Naturlig ventilation
1.1.2 E	Kviestald	/Ændring i aldersinddeling af dyreholdet	810 (hele bygn.)	Dybstrøelse, lang ædeplads m spalter.	Naturlig ventilation
1.1.3 H	Kostald	2010-2011 /Tilbygning.	1591	Sengestald m. spalter (rundsyl). Skrabere på gulv og i kanaler.	Naturlig ventilation
1.1.4	Kalvehytter, overdækkede	Ny betonplads	242	Dybstrøelse	Naturlig ventilation
I	Ny plansilo	2010-2011	1500		
J	Ny overdækket plansilo	2010-2011	155		
F	Eksisterende siloplads	/Anvendes fremover som vaskeplads	100		
C	Maskinhus				

I afsnit 3.6.3 har kommunen foretaget en vurdering af staldindretningen samt opbevaringsanlæg i forhold til BAT.

I det ansøgte projekt er der afløb fra alle stalde og malkeum til gyllebeholdere. Afløb fra eksisterende dybstrøelsesstald (B) etableres i forbindelse med renovering til sengestald med spalter.

Eksisterende siloplads (F) vil i fremtiden blive anvendt som vaskeplads. Vaskepladsen vil have afløb til ajlebeholder med en kapacitet på 40 m³. Herfra overpumpes der til gyllebeholder 1 gang ugentligt eller efter behov.

Ventilationssystem.

Alle stalde bortset fra kviestalden har naturlig ventilation. Der anvendes ikke mekanisk ventilation.

Lager til husdyrgødning

Tabel 4. Oversigt over anlæg til lager af husdyrgødning. Anlægsnr. refererer til situationsplanen i figur 3

Anlægs nr.	Anvendelse	Byggeår	m ² /m ³	Afløb til	Beholderkontrol	Overdækning
1.1.1. D	Gyllebeholder	1993	740 m ³		Ja, ingen anmærkninger	nej
1.1.5. G	Gyllebeholder	2010/2011	5.000 m ³		Nej	nej
			5740 m³			

I forbindelse med projektet opføres en ny gyllebeholder på 5000 m³ med en diameter på 36 meter. Beholderen er 5 meter dyb og er delvist nedgravet, således at der vil være 2 meter over terræn. Såfremt der, inden beholderen opføres, kommer yderligere krav til f.eks. afværgeforanstaltninger, skal beholderen leve op til de øgede krav. Det fremgår også af vilkårsdelen.

Al dybstrøelse nedpløjes direkte eller lægges i markstak. Der er således ikke møddingsplads på ejendommen.

Foderopbevaring og anlæg.

Grovfoder (ensilage) opbevares i de kommende plansiloer med fast bund. Råvarer til kraftfoderet opbevares i tre mindre siloer vest for eksisterende kostald, se situationsplan. Korn opbevares i gastæt silo samme sted. Mask opbevares pt. på støbt plads ved sydsiden af ungdyrstalden og bliver ved udvidelsen flyttet til de nye plansiloer. Kasseret ensilage fra ensilagesiloerne fjernes løbende og opbevares overdækket med plast el.lign. for at mindske lugtgener. Placering af kasseret ensilage skal overholde afstandskravene i husdyrlovens § 8, stk. 1.

Rengøring

Vask af malkeroboter og udvendig vask foregår to gange dagligt. Der anvendes godkendte rengøringsmidler. Rengøringen og doseringen af rengøringsmidler er computerstyret, hvorved risikoen for overdosering er minimeret.

Kommunes samlede vurdering af husdyrbrugets bygningsanlæg

Kommunens vurderer, at anlæg og opbevaringsanlæg lever op til de gældende regler, og er indrettet og drives hensigtsmæssigt i forhold til miljø og omgivelser. Der stilles vilkår om, at evt. opbevaring af dybstrøelse i marken skal ske i overensstemmelse med Skov- og Naturstyrelsens vejledning fra september 2004 eller senere udgave. Der stilles vilkår til skraberfrekvens i henhold til Miljøstyrelsen teknologiblad: ”Skrabere i gangarealer i stalde med malkekvæg”.

Management og indretning af anlægget er yderlige vurderet i afsnit nr. 3.6.1 og 3.6.3 om bedste tilgængelig teknologi (BAT).

Der gøres opmærksom på, at udbygningen kræver en udledningstilladelse for udledning af regnvand.

3.2.5 Gødningsproduktion og -håndtering

Fra den ansøgte produktion er næringsindholdet og fysiske mængde i den årlige gødningsproduktion opgjort i Tabel 5. Husdyrbrugets anlæg til lager af husdyrgødning og de enkelte anlægs kapacitet fremgår af Tabel 4.

Tabel 5. Den årlige husdyrgødningsproduktion i ansøgt drift samt modtaget og afsat husdyrgødning, inkl. gødning fra hest og geder

Gødningstype	Gødningsmængde		Næringsindhold		DE
	Tons pr. år*	m ³ pr. år**	Kg N	Kg P	
Kvæggylle	4320	4320	24.056,45	4080,65	261,70
Dybstrøelse	297	505	1936,85	295,93	18,45
I alt til rådighed			25.993,30	4376,58	280,36

* jf. kapacitetsberegninger i bilag 5

** Bemærk for gylle, staldgødning og ajle er 1 ton = 1 m³. For dybstrøelse er 1 ton = ca. 1,7 m³ jævnfør landbrugets byggeblad nr. 95,03-03.

Husdyrbrugets samlede opbevaringskapacitet er efter udvidelsen 5740 m³. Gødningsproduktionen fra den ansøgte besætning er beregnet til 4320 tons flydende husdyrgødning årligt, se ovenstående tabel. Tallene er korrigeret for kviernes 7 måneder på græs, jf. bilag 5. Hertil kommer 1575 m³ regnvand fra plansilo og køreplads. I alt tilledes der således gyllebeholderen, ca. 5895 m³ årligt med alle dyr på stald. Ejendommens samlede opbevaringskapacitet af gylle m.v. er på den baggrund beregnet til 11,7 måneder.

5 % af dybstrøelsen fra bedriften komposteres og opbevares i markstak, mens 95 % køres direkte ud og pløjes ned. Komposten skal have et tørstofindhold på mindst 30 %, og skal overdækkes med kompostdug

eller andet lufttæt materiale. Oplaget skal opfylde afstandskravene i husdyrlovens § 8, stk. 1. Selv om markstakken skal være overdækket kan den give anledning til lugtgener. Markstakken må derfor ikke placeres nærmere end 200 meter fra sommerhusområde. Markstakken må endvidere ikke placeres nærmere end 300 meter til naturområder omfattet af husdyrlovens § 7 eller nærmere end 300 meter til overdrev beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3. En markstak må højst ligge samme sted i 12 måneder og må ikke placeres samme sted igen før efter 5 år. Tidspunkt for etablering og udkørsel af stakke skal registreres i journalen over egenkontrol. Placering skal fremgå af kortbilag i egenkontrol journal.

Kommunes vurdering

Ifølge § 6 i Gødningsbekendtgørelsen vil en opbevaringskapacitet svarende til mindst 9 måneders produktion normalt være tilstrækkelig til, at udbringningen og gødningsanvendelsen kan ske i overensstemmelse med de generelle miljøregler. På den baggrund vurderes ejendommens opbevaringskapacitet på 11,7 måneder at være tilstrækkelig.

For at minimere risikoen for spild og uheld stiller kommunen vilkår om, at håndtering af gylle skal foregå under opsyn. Kommunen vurderer, at opbevaring af husdyrbrugets husdyrgødning vil ske på en måde, som er i overensstemmelse med de generelle miljøregler og med de opstillede vilkår vil medvirke til at begrænse den mulige påvirkning af det omgivne miljø fra opbevaringsanlæggene.

3.2.6 Ammoniakfordampning

Plantesamfund i terrestriske naturområder kan være følsomme over for luftbåren ammoniak. Ammoniak kan medføre eutrofiering, som kan forringe områdernes naturmæssige værdi. I forbindelse med en husdyrudvidelse vil der normalt ske en øget fordampning af ammoniak fra stald og lager samt fra udbringningsarealerne. En stor del af den fordampede ammoniak falder i kort afstand fra kilden, og kan derfor forringe kvaliteten af nærliggende naturområder. Dermed kan der være risiko for negativ påvirkning af væsentlige naturværdier.

Husdyrgodkendelsesloven stiller krav om en generel reduktion af tabet af ammoniak fra husdyrbrugets anlæg, hvis nybyggede og renoverede staldanlæg eller nye produktioner indgår i godkendelsen. Niveaue for reduktionskravet fastlægges i forhold til ansøgningstidspunktet. Reduktionskravet var i 2008 20 % i forhold til bedste staldsystem med normtal 2005/06 som udgangspunkt.

Hvis der inden for 1000 m fra anlægget ligger naturområder omfattet af § 7 i husdyrgodkendelsesloven, stilles der i loven et krav til den maksimale merafsætning af ammoniak til disse naturområder. Disse krav er beskrevet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen bilag 3. Kommunen skal endvidere sikre sig, at der ikke sker en påvirkning af omgivelserne, jf. § 19 i loven, og kommunen skal tage hensyn til beskyttelse af naturområder, jf. § 23 i loven. Hvis kommunen vurderer, at et naturområde vil blive påvirket væsentligt, kan kommunen stille skærpede vilkår efter lovens § 29. Kriterierne for fastsættelse af skærpede fremgår af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen bilag 4.

I forbindelse med udarbejdelse af godkendelsen skal kommunen foretage en konkret vurdering i forhold til habitatbekendtgørelsen (Bek. nr. 408 af 01/05/2007 Bek. om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter). I henhold til § 7 i habitatbekendtgørelsen kan der ikke gives tilladelse eller godkendelse til projekter, der i sig selv eller sammen med andre kan skade et Natura 2000 område. Der kan stilles yderligere vilkår ud over husdyrgodkendelseslovens beskyttelsesniveau, så det sikres, at et Natura 2000-område ikke påvirkes væsentligt.

§ 3-beskyttede naturområder er endvidere beskyttet mod tilstandsændringer i henhold til naturbeskyttelseslovens § 3.

Der kan endvidere foreligge fredninger i eller nær ved den ansøgte anlæg, hvor det skal vurderes om fredningsbestemmelserne bliver overholdt, hvis der sker en væsentlig negativ påvirkning med ammoniak af området.

Baggrundsbelastningen af ammoniak er i henhold til DMU's seneste opgørelse (2008) 12 kg N/ha/år for Holbæk.

I det følgende har kommunen foretaget en vurdering af, om naturområderne i nærheden af staldanlægget og opbevaringslager i det aktuelle projekt kan blive påvirket væsentligt som følge af øget kvælstoffordampning.

Ammoniaktab fra husdyrbruget

Husdyrgodkendelseslovens generelle krav om 20 % reduktion af ammoniak fra anlæg og lager, er opfyldt ved at

- der etableres skrabere på spaltegulve på gangareal i den renoverede stald og i den nye stald samtidig med at staldtypen i begge stalde er sengestald med spalter (kanal, linespil)

Reduktionskravet gælder for den renoverede stald og tilbygningen.

Den totale emission af ammoniak fra projektet vil årligt være 1655 kg N/år. I forhold til den eksisterende drift vil der ske et fald emissionen af ammoniak fra anlægget på 181 kg N/år.

I den tidligere VVM-screening fra den 12. oktober 2004 er der ikke stillet skærpede krav til ammoniakemissionen fra anlæg og opbevaringslager. Den 20. juni 2006 har Vestsjællands Amt vurderet, at en ændring i dyreholdet ikke skulle VVM-screenes. Dette betyder, at der heller ikke dengang blev stillet skærpede krav til ammoniakemissionen fra anlæg og opbevaringslager.

Natura 2000-område:

Anlægget er beliggende nær ved internationalt naturbeskyttelsesområde EF-habitatområde nr. 136 Udby Vig. Habitatområdet udgør Natura 2000-område nr. 155 Udby Vig. Den nærmeste del af området ligger ca. 1,3 km syd for anlægget.

Udpegningsgrundlaget for EF-habitatområde nr. 136 Udby Vig er:

1016 Sump vindelsnegl (Vertigo moulinsiana)
1140 Mudder- og sandflader blottet ved ebbe
1160 Større lavvandede bugter og vige
1310 Vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand
1330 Strandenge
6210 Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (* vigtige orkidélokalteter)
6230 * Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund
6410 Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop
7230 Riggær
9130 Bøgeskove på muldbund
9160 Egeskove og blandskove på mere eller mindre rig jordbund
91E0 * Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld

Nærmeste naturområde i Natura 2000-området er et overdrev, der er registreret som "6230 * Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund". Overdrevet er en prioriteret naturtype i EU og derfor har kommunen en særlig forpligtigelse til at beskytte naturtypen.

Overdrevet (lok. nr. 300021499) ligger ca. 2000 meter syd/sydøst for anlægget. Den totale afsætning er 0,02 kg N/ha/år. Faldet i afsætningen udgør 0,00 kg N/ha/år.

For det pågældende sure overdrev vurderes det, at tålegrænsen ligger i den lave ende. Det vil sige at tålegrænsen er ca. 10 kg N/år /ha. Til baggrund for vurderingen ligger registreringen af plantearter i forbindelse med Devano kortlægningen. I denne vurderes det, at overdrevet har en høj naturtilstand, et højt strukturindeks og et godt artsindeks. Der er fundet 18 stjernearter og 9 to-stjernearter (jf. DMU's værdisætningssystem for naturarealer). I registreringen er der 1 art (Bredbladet Timian), der har en Ellenberg-N værdi på 1 og 14 arter der har en Ellenberg-N værdi på 2.

Tilførslen af kvælstof via luften betyder, at tålegrænsen for en del sårbare planter overskrides endnu mere. Det højere indhold af kvælstof i jorden medfører endvidere, at mere næringskrævende arter efterhånden får overtaget. Det vil med tiden betyde at, overdrevets naturtilstand, strukturindeks og artsindeks vil forringes. Bevaringsstatus vil ligeledes forringes.

Vurdering:

Kommunen vurderer, at afsætning af ammoniak fra produktionen på Sokhøjvej 13 til overdrevet ikke indebærer en risiko for en væsentlig negativ påvirkning af den prioriterede naturtype.

Eftersom overdrevet er den naturtype i Natura 2000-området, der ligger tættest ved staldanlæg og opbevaringslager, er det kommunens vurdering, at afsætning af ammoniak fra produktionen på Sokhøjvej 13 til området ikke indebærer en risiko for en negativ påvirkning af Natura 2000-området eller udpegningsgrundlaget herfor. Da afstanden til de øvrige registrerede naturtyper i Natura 2000-området er længere væk fra anlægget sammenholdt med at naturtyperne ligger i en mere vestlig retning konkluderes det, at der ikke vil kunne beregnes en total afsætning af ammoniak på over 0,0 kg N/ha/år til de øvrige naturområder i Natura 2000-området.

Det vurderes, at projektet ikke forhindrer, at natur- og miljømålene efter miljømålsloven kan sikres eller genoprettes i det pågældende område, når vand- og naturplanerne foreligger.

Ud fra ovenstående vurdering betyder det, at der i henhold til habitatbekendtgørelsen ikke skal udarbejdes en konsekvensvurdering.

§ 7-område:

Staldanlæg og opbevaringslagre ligger mere end 1.000 meter fra det nærmeste naturområde, der er omfattet af husdyrgodkendelseslovens § 7. Nærmeste § 7-område er det samme overdrev (lok. nr. 300021499) som nævnt ovenfor i afsnittet om Natura 2000-område. Det er beliggende ca. 2000 meter syd/sydøst for anlægget. Anlægget ligger på grund af afstanden ikke i bufferzone I eller II. Den totale afsætning er 0,02 kg N/ha/år. Faldet i afsætningen udgør 0,00 kg N/ha/år.

Vurderingen:

Kommunen vurderer, at afsætning af ammoniak fra produktionen på Sokhøjvej 13 ikke indebærer en risiko for en væsentlig negativ påvirkning af § 7-området.

§ 3 område:

Inden for en radius af 300 m ligger ikke nogen naturområder, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Mellem 300 og 1000 meter fra anlægget ligger der flere naturlokaliteter, der er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3. Den totale afsætning af ammoniak til lokaliteterne er beregnet. Da der er et fald i ammoniakemissionen, er merbelastningen i tabellen sat til 0,0 kg N/ha/år. Med hensyn til placeringen af lokaliteterne, henvises til kortet over anlæggets beliggenhed i forhold til § 3-beskyttede naturtyper (naturbeskyttelsesloven).

Der er beregnet afsætning af ammoniak til følgende lokaliteter:

Lokalitets id	Naturtype	Merbelastning kg N/ha/år	Totalbelastning kg N/ha/år	Afstand fra anlæg (m)	Retning fra anlæg
300019593	Mose	0,0	0,14	600	syd
300019594	Mose	0,0	0,28	450	sydøst
300019595	Strandeng	0,0	0,12	975	øst
300019596	Sø	0,0	0,36	500	sydøst
300019597	Strandeng	0,0	0,23	700	øst
300019598	Strandeng	0,0	0,13	825	nord
300019599	Sø	0,0	0,13	725	nord
300019600	Sø	0,0	< 0,14*	675	syd
300019601	Sø	0,0	< 0,14*	750	syd
300019602	Sø	0,0	< 0,28*	650	sydøst
300019603	Sø	0,0	< 0,28*	500	sydøst
300019604	Sø	0,0	< 0,28*	600	sydøst
300019605	Strandeng	0,0	0,28	525	nordvest
300019606	Sø	0,0	0,11	400	sydvest
300019607	Mose	0,0	0,11	775	vest
300019608	Strandeng	0,0	0,21	600	nordvest
300019609	Strandeng	0,0	0,12	850	vest
300019614	Mose	0,0	0,34	375	sydvest
300021543	Overdrev	0,0	0,10	950	vest
300021541	Overdrev	0,0	0,25	700	nord
300021245	Overdrev	0,0	0,19	750	nord
300021757	Overdrev	0,0	0,12	750	nord

* Der er ikke beregnet afsætning af ammoniak til følgende lokaliteter (alle søer): Lokalitets id 300019600, 300019601, 300019602, 300019603 og 300019604. Årsagen er at de fem søer ligger inden i moser, som der beregnet afsætning til.

Gennemgang af § 3-områderne

Alle søer indenfor en radius af 1000 m er ikke klarvandede kvælstofbegrænsede søer. Søerne er derimod fosforbegrænsede, og er derfor ikke følsomme overfor deposition af atmosfærisk kvælstof. Endvidere er beregningen af ammoniakdepositionen på behæftet med usikkerhed, da beregningsmodellen i ikke ukritisk kan anvendes til søer. Ammoniakdepositionen på søer er beskeden, da ruheden af søers overflade er lav. Den reelle ammoniakdeposition på søerne vil derfor formentlig være lavere end angivet. Det vurderes endvidere, at udvidelsen ikke vil medføre en tilstandsændring i nogen af søerne, der kræver dispensation efter naturbeskyttelsesloven

Anlæggets beliggenhed i forhold til områder omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Mose (lokalitets id 300019593) ligger i en afstand på ca. 600 meter syd for anlægget. Efter kommunens opfattelse er der tale om naturtypen ”mesotrof lavmose”. Tålegrænsen for denne naturtype ligger i intervallet 25-30 kg N/ha/år. Mosen omkranser to søer (lokalitets id 300019600 og 300019601). Den totale afsætning er 0,1 kg N/ha/år. Det er et mindre fald i forhold til nudriften. Baggrundsbelastningen er 12 kg N/ha/år. Tålegrænsen er ikke overskredet i forbindelse med udvidelsen. Det vurderes, at udvidelsen ikke vil medføre en tilstandsændring, der kræver dispensation efter naturbeskyttelsesloven.

Mose (lokalitets id 300019594) ligger i en afstand på ca. 450 meter sydøst for anlægget. Efter kommunens opfattelse er der tale om naturtypen ”mesotrof lavmose”. Tålegrænsen for denne naturtype ligger i intervallet 25-30 kg N/ha/år. Mosen omkranser tre søer (lokalitets id 300019602, 300019603 og 300019604). Den totale afsætning er 0,3 kg N/ha/år. Det er et mindre fald i forhold til nudriften. Baggrundsbelastningen er 12 kg N/ha/år. Tålegrænsen er ikke overskredet i forbindelse med udvidelsen. Det vurderes, at udvidelsen ikke vil medføre en tilstandsændring, der kræver dispensation efter naturbeskyttelsesloven.

Strandeng (Lokalitets id 300019595) ligger i en afstand på ca. 975 m øst for anlægget. Tålegrænsen for denne naturtype ligger i intervallet 30 - 40 kg N/ha/år. Den totale afsætning er 0,1 kg N/ha/år. Det er et fald i mindre forhold til nudriften. Baggrundsbelastningen er 12 kg N/ha/år. Tålegrænsen er ikke overskredet i forbindelse med udvidelsen. Det vurderes, at udvidelsen ikke vil medføre en tilstandsændring, der kræver dispensation efter naturbeskyttelsesloven.

Strandeng (Lokalitets id 300019597) ligger i en afstand på ca. 700 m øst for anlægget. Tålegrænsen for denne naturtype ligger i intervallet 30 - 40 kg N/ha/år. Den totale afsætning er 0,2 kg N/ha/år. Det er et fald i mindre forhold til nudriften. Baggrundsbelastningen er 12 kg N/ha/år. Tålegrænsen er ikke overskredet i

forbindelse med udvidelsen. Det vurderes, at udvidelsen ikke vil medføre en tilstandsændring, der kræver dispensation efter naturbeskyttelsesloven.

Strandeng (Lokalitets id 300019598) ligger i en afstand på ca. 825 m nord for anlægget. Tålegrænsen for denne naturtype ligger i intervallet 30 - 40 kg N/ha/år. Den totale afsætning er 0,1 kg N/ha/år. Det er et mindre fald i forhold til nudriften. Baggrundsbelastningen er 12 kg N/ha/år. Tålegrænsen er ikke overskredet i forbindelse med udvidelsen. Det vurderes, at udvidelsen ikke vil medføre en tilstandsændring, der kræver dispensation efter naturbeskyttelsesloven.

Strandeng (Lokalitets id 300019605) ligger i en afstand på ca. 525 m nordvest for anlægget. Tålegrænsen for denne naturtype ligger i intervallet 30 - 40 kg N/ha/år. Den totale afsætning er 0,3 kg N/ha/år. Det er et mindre fald i forhold til nudriften. Baggrundsbelastningen er 12 kg N/ha/år. Tålegrænsen er ikke overskredet i forbindelse med udvidelsen. Det vurderes, at udvidelsen ikke vil medføre en tilstandsændring, der kræver dispensation efter naturbeskyttelsesloven.

Mose (lokalitets id 300019607) ligger i en afstand på ca. 775 meter vest for anlægget. Efter kommunens opfattelse er der tale om naturtypen "mesotrof lavmose". Tålegrænsen for denne naturtype ligger i intervallet 25-30 kg N/ha/år. Den totale afsætning er 0,1 kg N/ha/år. Det er et mindre fald i forhold til nudriften. Baggrundsbelastningen er 12 kg N/ha/år. Tålegrænsen er ikke overskredet i forbindelse med udvidelsen. Det vurderes, at udvidelsen ikke vil medføre en tilstandsændring, der kræver dispensation efter naturbeskyttelsesloven.

Strandeng (lokalitets id 300019608) ligger i en afstand på ca. 600 m nordvest for anlægget. Tålegrænsen for denne naturtype ligger i intervallet 30 - 40 kg N/ha/år. Den totale afsætning er 0,2 kg N/ha/år. Det er et mindre fald i forhold til nudriften. Baggrundsbelastningen er 12 kg N/ha/år. Tålegrænsen er ikke overskredet i forbindelse med udvidelsen. Det vurderes, at udvidelsen ikke vil medføre en tilstandsændring, der kræver dispensation efter naturbeskyttelsesloven.

Strandeng (lokalitets id 300019609) ligger i en afstand på ca. 850 m vest for anlægget. Tålegrænsen for denne naturtype ligger i intervallet 30 - 40 kg N/ha/år. Den totale afsætning er 0,1 kg N/ha/år. Det er et mindre fald i forhold til nudriften. Baggrundsbelastningen er 12 kg N/ha/år. Tålegrænsen er ikke overskredet i forbindelse med udvidelsen. Det vurderes, at udvidelsen ikke vil medføre en tilstandsændring, der kræver dispensation efter naturbeskyttelsesloven.

Mose (lokalitets id 300019614) ligger i en afstand på 375 meter sydvest for anlægget. Efter kommunens opfattelse er der tale om naturtypen "mesotrof lavmose". Tålegrænsen for denne naturtype ligger i intervallet 25-30 kg N/ha/år. Mosen omkranser en sø (lokalitets id 300019606) Den totale afsætning er 0,3 kg N/ha/år. Det er et fald i forhold til nudriften. Baggrundsbelastningen er 12 kg N/ha/år. Tålegrænsen er ikke overskredet i forbindelse med udvidelsen. Det vurderes, at udvidelsen ikke vil medføre en tilstandsændring, der kræver dispensation efter naturbeskyttelsesloven.

Overdrev (lokalitets id 300021541) ligger i en afstand på 700 meter øst for anlægget. Efter kommunens opfattelse er der tale om naturtypen kalkoverdrev. Tålegrænsen for denne naturtype ligger i intervallet 15-20 kg N/ha/år. Den totale afsætning er 0,2 kg N/ha/år. Det er et fald i forhold til nudriften. Baggrundsbelastningen er 12 kg N/ha/år. Tålegrænsen er ikke overskredet i forbindelse med udvidelsen. Det vurderes, at udvidelsen ikke vil medføre en tilstandsændring, der kræver dispensation efter naturbeskyttelsesloven.

Overdrev (lokalitets id 300021543) ligger i en afstand på 950 meter vest for anlægget. Efter kommunens opfattelse er der tale om naturtypen kalkoverdrev. Tålegrænsen for denne naturtype ligger i intervallet 15-20 kg N/ha/år. Den totale afsætning er 0,1 kg N/ha/år. Det er et fald i forhold til nudriften.

Baggrundsbelastningen er 12 kg N/ha/år. Tålegrænsen er ikke overskredet i forbindelse med udvidelsen. Det vurderes, at udvidelsen ikke vil medføre en tilstandsændring, der kræver dispensation efter naturbeskyttelsesloven.

Overdrev (lokalitets id 300021545) ligger i en afstand på 750 meter nord for anlægget. Efter kommunens opfattelse er der tale om naturtypen kalkoverdrev. Tålegrænsen for denne naturtype ligger i intervallet 15-20 kg N/ha/år. Den totale afsætning er 0,2 kg N/ha/år. Det er et fald i forhold til nudriften. Baggrundsbelastningen er 12 kg N/ha/år. Tålegrænsen er ikke overskredet i forbindelse med udvidelsen. Det vurderes, at udvidelsen ikke vil medføre en tilstandsændring, der kræver dispensation efter naturbeskyttelsesloven.

Overdrev (lokalitets id 300021557) ligger i en afstand på 750 meter nord for anlægget. Efter kommunens opfattelse er der tale om naturtypen kalkoverdrev. Tålegrænsen for denne naturtype ligger i intervallet 15-20 kg N/ha/år. Den totale afsætning er 0,1 kg N/ha/år. Det er et fald i forhold til nudriften. Baggrundsbelastningen er 12 kg N/ha/år. Tålegrænsen er ikke overskredet i forbindelse med udvidelsen. Det vurderes, at udvidelsen ikke vil medføre en tilstandsændring, der kræver dispensation efter naturbeskyttelsesloven.

Vurderingen:

Kommunen vurderer, at afsætning af ammoniak fra produktionen på Sokhøjvej 13 ikke indebærer en risiko for en væsentlig negativ påvirkning af på nogen naturområder, der er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3.

Naturperler:

Naturperler er særligt værdifulde og svært tilgængelige græs- og naturarealer, der er beliggende indenfor SFL-områder. Naturperler er udpeget af Direktoratet for Fødevarer Erhverv i henhold til § 12 i Bekendtgørelse nr. 140 af 10. marts 2005 om tilskud til miljøvenlige jordbrugsforanstaltninger.

Der er mere end 4000 m til nærmeste naturperle, som er beliggende på Orø.

Der er ikke foretaget en beregning på den ammoniakafsætning til området, da afstanden til området betyder, at der ikke med tilstrækkelig sikkerhed kan beregnes en afsætning.

Kommunen vurderer, at afsætning af ammoniak fra produktionen på Sokhøjgård ikke indebærer nogen risiko for en negativ påvirkning af nogen udpegede naturperler.

Naturskov:

Der findes ikke skov i Holbæk Kommune, som kan karakteriseres som egentlig naturskov.

Bilag IV arter:

En stor del af de bilag IV arter, der findes i kommunen findes primært i eller nær de våde naturtyper. Kommunen har ikke kendskab til, at der i naturområderne inden for en afstand af 1000 meter fra anlægget findes bilag IV arter.

Det er imidlertid kommunens vurdering, at skulle der nær anlægget være våd natur, hvor der lever bilag IV arter, vil ammoniakemissionen fra staldanlægget og opbevaringslagre ikke have nogen væsentlig indvirkning herpå. Hvis der i søerne og vandhullerne findes bilag IV-arter, ex. Spidssnudet Frø eller Løgfrø, er det vurderingen, at kvælstofafsætningen fra produktionen ikke vil have en direkte påvirkning på arterne.

Samlet vurdering med hensyn til ammoniakfordampning

Ud fra ovenstående gennemgang vurderes der, at der ikke er naturområder, som ikke beskyttes tilstrækkeligt af de fastsatte vilkår og det generelle beskyttelsesniveau for ammoniak. Der kræves heller ikke dispensation til naturbeskyttelseslovens § 3, da der er vurderet, at udvidelsen ikke medfører negative tilstandsændringer i nogen af § 3-områderne.

3.2.7 Lugt

Lugtemissionen fra husdyrbrug stammer primært fra produktionsanlæggene. I husdyrgødningsbekendtgørelsen findes derfor i § 6 en række afstandskrav i relation til placering af stalde, møddinger m.v. Mange forhold kan influere på lugtemission fra produktionsanlæg, herunder f.eks. staldindretning, ventilationsanlæggets udformning, belægningsgraden, strøelse, gødningshåndtering, fodring, drikkevandssystemet samt hygiejnen i stalden.

Ved vurderingen om der forekommer lugtgener fra husdyrbrug er det praksis at betragte landzonen som landbrugets erhvervsområde, og beboere af boliger i landzone må derfor som udgangspunkt acceptere visse af de ulemper, som kan være forbundet med at være nabo til et landbrug.

De væsentligste lugtgener i forbindelse med kvægproduktion forekommer i forbindelse med specielle arbejdsopgaver som returskylning i gyllekanaler eller udkørsel af husdyrgødning – og evt. ved arbejde med ensilage, især når rester af fordærvet ensilage ikke håndteres korrekt.

3.2.7.1 Lugtkilder fra anlæg

Der er i husdyrgødningsbekendtgørelsen opsat 3 genekriterier i forhold til lugtemission fra husdyrproduktionens anlæg. I ansøgningssystemet er beregnet en teoretisk geneafstanden for de 3 genekriterier (beboelsestyper): byzone/sommerhusområde, samlet bebyggelse i landzone og enkelt beboelse i landzone. Naboejendomme med landbrugspligt er ikke omfattet af genekriterierne for lugt.

Geneafstanden er den minimumsafstand der kan være fra et anlæg til beboelse uden genekriteriet overskrides. Indeholdt i udregningen er blandt andet anlæggets beliggenhed, husdyrtype, data for fremherskende vindretning og hastighed mv.

Reduktion af geneafstanden kan ske, hvis husdyrbruget ligger nord for nærmeste omkringboende eller forhøjes i modsat fald, jf. Miljøministeriets lugtvejledning 2006. Geneafstanden forøges, hvis der inden for 300 m fra byzone eller beboelse i samlet bebyggelse er andre husdyrbrug med mere end 75 DE. Tilsvarende forøges geneafstanden, hvis der er andre husdyrbrug med mere end 75 DE inden for 100 m fra enkeltbolig uden landbrugspligt, og som ikke er ejet af driftsherre. Dette sker for at indregne effekten (den kumulative effekt) af den mulige lugtpåvirkning som andre husdyrbrug i området måtte give anledning til.

Nærmeste husdyrbrug med mere end 75 DE er beliggende på Sokhøjvej 16. Kommunen konstaterer, at der ikke skal indregnes kumulativ effekt i ansøgningen. I tabel 6 ses IT-ansøgningssystemets beregnede geneafstande samt den faktiske afstand for produktionen på Sokhøjgård til de 3 geneområder.

Tabel 6. Beregnede og målte geneafstande til beboelsesområder.

Beboelsesområder	Ukorrigeret geneafstand (m)	Faktisk afstand fra centrum af anlæg (m)
Geneområde I: Byzone og sommerhusområde	230,04	282
Geneområde II: Samlet bebyggelse i landzone	148,01	282
Geneområde III: Enkeltbeboelse i landzone	72,75	136

Konsekvensområdets radius er i henhold til FMK-modellen beregnet til 296 meter. Konsekvensområdet er et område, der er større end geneafstanden. I konsekvensområdet har det erfaringsmæssigt vist sig, at lugt periodevis kan observeres. Uden for konsekvensområdet kan lugt kun undtagelsesvis være registrerbar, men aldrig til gene.

Figur 4. Beregnede geneafstande og konsekvensområde samt område, der i Kommunalplan 2007 – 2018 er udpeget som sommerhusområde (beige signatur).

3.2.7.2 Lugtkilder fra markdrift

Husdyrgødning udbringes på markerne periodevis i forår og efterår. Der vil altid være lugtgener forbundet med omrøring og udbringningen af husdyrgødning. Ansøger oplyser, at gyllen køres ud på veletablerede afgrøder og lægges ud med slæbeslanger, samt at der aldrig køres ud på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket jord. Under punkt 3.3.7 er beskrevet en række tiltag og vilkår til, at begrænse lugtgener ved udbringning.

Kommunens samlet vurdering af lugt

Kommune har vurderet, at der ikke er behov for at stille skærpede vilkår til Sokhøjgård i forhold til at reducere lugtemissionen. Det fremgår af Tabel 6, at den faktiske afstand til både byzone, samlet bebyggelse

og enkeltbeboelse er væsentlig længere end den beregnede geneafstand. Altså er de i bekendtgørelsen opsatte grænseværdier ikke overskredet for beboelsesområder. Ligeledes fremgår det, at udbringning sker i overensstemmelse med retningslinjer i Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 1695 af 19/12/2006 og senere ændringer. På den baggrund vurderer kommunen, at anlægget og udbringning ved normal drift, ikke vil være til væsentlig gene for de omkringboende.

For alle husdyrbrug gælder, at lugtemissionen kan begrænses ved at opretholde en god staldhygiejne, og at produktionsforhold og arbejdsgange skal tilrettelægges således, at dannelsen af lugtende stoffer minimeres. På baggrund heraf stiller Holbæk Kommune vilkår vedrørende rengøring af staldanlæg og ejendommen generelt med henblik på at sikre, at lugtgener begrænses mest muligt.

Det er kommunens vurdering, at de opsatte vilkår for gyllehåndtering, naboorientering, transport og udbringning vil medføre, at lugtgenerne fra gyllehåndtering i bedst mulige omfang begrænses.

3.2.8 Støv

Der kan forekomme støv ved foderlevering, opbevaring og håndtering af halm- og strøelse, ventilationsanlæg i staldene, tærskning, presning mv.

Kommunes vurdering

Det er kommunens vurdering, at de støvende aktiviteter fra produktionsanlægget ikke vil give nogen gener for omkringboende til bedriften, da afstanden til nabobeboelse er forholdsvis stor.

Idet antallet af transporter falder i forhold til nudrift vurderer kommunen, at støv i forbindelse med transporter ikke vil give væsentlige gener for omkringboende. Ligeledes giver ændring af staldsystem anledning til reduceret anvendelse af halm til strøelse og dermed reducerede støvgener.

Der stilles vilkår om, at hvis der opstår væsentlige støvgener for de omkringboende, som vurderes at være væsentlig større end det, der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen meddele påbud om, at der skal udarbejdes og gennemføres et projekt med foranstaltninger, som minimerer generne.

3.2.9 Støjklider

Støjproduktionen kan forekomme fra dyr og staldmekanik, samt interne og eksterne transporter til og fra ejendommen. Der er naturlig ventilation, hvorfor der ikke forekommer støj fra ventilator. Kompressor er placeret indendørs i laden.

Der vil kunne forekomme spidsbelastning af støj i forbindelse med afhentning af dyr, malkning og ved foderfremstilling. Opblanding af foder foregår dagligt med ca. 1,5 time varighed om formiddagen. Valsning af korn foregår automatisk fra gastæt silo i den forbindelse.

Udfodringen foregår én gang dagligt om aftenen til samtlige dyr. Kraftfoder tildeles pt. i automater i stalden, men vil blive flyttet til tildeling i robotterne. Mælkefodring af kalve foregår to gange dagligt, morgen og aften, det kan medføre lidt uro fra dyr.

Støjproduktionen fra markarbejdet vil hovedsageligt være i højsæsonerne, foråret, sommer og sensommeren. Da der er tale om en kvægejendom, vedrører markarbejde hovedsageligt ensilering af afgrøder, herunder græs, helsæd og majs, samt gylle- og gødningsudspredning.

Driftsperiode for støjklider

Den daglige driftsperiode er pt. kl. 05.00 – 18.00 alle dage incl. weekend og helligdage. Perioden forventes ændret ved godkendelsen til ca. kl. 07.00 – 18.00, incl. weekend og helligdage.

Der opsættes malkebot i malkestalden, denne kører kontinuerligt året rundt. Markdriften vil i perioder forgå i døgnets 24 timer. Afhentning af mælk overgår til hver anden dag, hvorfor antallet af transporter og medfølgende støj tilsvarende reduceres.

Tiltag mod støjkilder

Flytninger af dyr forgår under så rolig håndtering som muligt, hvilket vægtes meget højt for at undgå at stressere dyrene unødigt. Således formindskes også risikoen for støj fra dyrene, der flyttes samt fra øvrige dyr i stalden.

Eftersom kraftfoder tildeles i malkebotter, og der fodres ad libitum, er der hele tiden foder til rådighed. Derved er dyrene mindre sulte, når der fodres, og derfor vil støj fra dyrene i forbindelse med udfodring reduceres. Dog kan mælkefodring af småkalve stadig forårsage lidt støj.

Kommunes vurdering

Holbæk Kommune vurderer, at støjen fra anlægget med tilknyttede aktiviteter generelt ikke vil give anledning til væsentlige støjgener for de omkringliggende nabobeboelser, idet afstanden til nabobeboelse er forholdsvis stor. Kommunen vurderer, at støjen fra vedvarende støjkilder ikke vil overstige de af miljøstyrelsen angivne maksimums grænser på 55 dB dag/ 45 dB aften / 40 dB nat ved nabobeboelse.

Desuden konstaterer kommunen, at antallet af transporter reduceres (41 %), hvilket bidrager væsentligt til en samlet støjreduktion.

Markarbejdet kan forsage, at de anbefalede grænseværdier for støj overskrides ganske kortvarigt, f.eks. når en traktor passerer en naboejendom. Da dette vil være ganske kortvarigt vurderer kommunen ikke at det vil være til nogen væsentlig gene.

Der er endvidere opsat vilkår om servicering og vedligehold af gårdens tekniske anlæg for at sikre, at det tekniske anlæg ikke støjer unødigt. Kommunen stiller vilkår om, at driften af husdyrbruget ikke må give anledning til væsentlige støjgener udenfor ejendommens areal. Hvis der efter kommunens vurdering opstår støjgener, der vurderes at være væsentligt større, end der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen meddele påbud om, at der skal indgives og gennemføres projekt for afhjælpende foranstaltninger. Ved vurdering af støjgeners væsentlighed tages udgangspunkt i Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser.

3.2.10 Transport

Transporten til og fra Sokhøjgård sker af Sokhøjvej. Antallet af tunge transporter før og efter projektet fremgår af Tabel 7. Der er indkørsler til ejendommen fra Sokhøjvej, hhv. til stuehus, staldbygninger, kostald og maskinhus samt gylletank. Offentlige transporter af indkøbt foder og afhentning af mælk foregår gennem landsbyen Kisserup. Drift af marker foregår direkte via ejendommen, idet hovedparten af arealerne er placeret tæt på ejendommen. Drift af øvrige marker foregår via offentlig vej. Transportveje fra anlægget til udbringningsarealerne fremgår af bilag 6.

Tabel 7. Opgørelse af eksterne transporter til og fra anlægget på Sokhøjgård

Transporttype	Antal transporter pr. år, før udvidelsen	Antal transporter pr. år, efter udvidelsen
Kraftfoder, kvæg	12	15
Kørsel af kvæg, slagtning	12	12
Afhentning af døde dyr	13	13
Afhentning af mælk	365	183
Kørsel med halm	160	50
Husdyrgylle, traktor (25 t)	80	120
Husdyrgylle, lastbil (33 t)	80	90

Transporttype	Antal transporter pr. år, før udvidelsen	Antal transporter pr. år, efter udvidelsen
Diverse (dyrlæge, konsulent)	15	15
Brændstof	12	12
Antal transporter i alt pr. år	949	560
Antal transporter i alt pr. dag	2,6	1,5

Det fremgår af tabellen, at der efter udvidelsen på årsbasis er 389 færre transporter, svarende til et fald på 41 %. Det svarer i gennemsnit til 1,1 færre daglige transporter.

Kørsel af husdyrgødning til udbringningsarealerne vil være forholdsvis intensivt i de dage, der udbringes. Det fremgår af bilag 6, at udbringning af husdyrgødning på egne arealer hovedsagligt sker uden transport på offentlig vej eller gennem byzone. Den øvrige transport vil være fordelt jævnt ud over året.

Kommunes samlede vurdering af transport

Kommunen vurderer, at omfanget af transporter ikke vil være til væsentlig gene for beboerne i området. De aftalte ruter for transport af gylle, er efter kommunens vurdering de bedst egnede og de, som medfører færrest mulige gener for færrest mulige beboere. Støj og rystelser i forbindelse med transport, vil dog altid være afhængig af i hvilket omfang landmanden forstår at vise hensyn, dvs. måden der køres på og tidspunktet.

For at minimere generne i forbindelse med overførsel af husdyrgødning til mark nr 21-0, 21-1, 21-2, 31-0 og 32-0 er der stillet vilkår om, at transport gennem byzone til Udby kun må ske i tidsrummet kl. 8.00-18.00.

Hovedparten af transport med lastvogn skal foregå i dagtimerne, undtaget herfra er afhentning dyr. Der er også stillet vilkår om, at transport af gylle gennem tæt beboelse skal ske i lukket vogn. Det er kommunens vurdering, at generne af transport er mindsket og imødegået med betingelserne fastsat i vilkårsdelen.

3.2.11 Lys

Der er opsat arbejdsprojektører ved vestsiden af eksisterende kostald. Lyset fra arbejdsprojektører afskærmes af bygninger og beplantning, således at gener for naboer er minimale. Der vil ved den normale daglige drift ikke være tændt arbejdsprojektører på ejendommen. Ved indgange til malkerum er der opsat lys, der reguleres af sensorer ved afhentning af mælk.

Lyset fra åbne kvægstalde, som det ansøgte vil kunne ses specielt i vinterhalvåret. Der vil hele året efter kl. 22 være dæmpet orienteringslys. Natbelysningen er nødvendig for at kunne have et malkeanlæg, der kører kontinuerligt. Der sættes ikke ekstra udendørs lys op i forbindelse med udvidelsen og eksisterende belysning skærmes af bygninger og beplantning.

De nærmeste naboer på Sokhøjvej 14 vil primært kunne se lyset fra staldenes vestlige side. Ligeledes vil lys fra den nye kostalds port mod nord kunne genere naboer i sommerhusområdet. Lyset vil være kraftigst i forbindelse med pasning af dyrene, om natten vil lyset være dæmpet.

Kommunens vurdering

Det er kommunens vurdering, at natbelysning vil kunne ses af, men ikke vil være til væsentlig gene for naboerne på Sokhøjvej 14 og i sommerhusområdet. En del af lyset fra stalden vil med tiden skærmes af den beplantning, der stilles vilkår om. Arbejdsbelysningen bør endvidere kun anvendes, når der er behov for det, så der ikke bruges unødigt energi.

For at reducere belyningsgener for sommerhusområdet mod nord, stilles der vilkår om, at åbninger i den nordlige gavl etableres med et for lys uigennemtrængeligt materiale, og at der udarbejdes en beplantningsplan, der skal godkendes af kommunen.

Kommunen vurderer, at anlægget med de beskrevne forhold samt de stillede vilkår ikke vil give anledning til gener for naboer eller landskabelige værdier.

3.2.12 Fluer og skadedyr

For at forhindre lettilgængeligt fodermateriale til skadedyr, rengøres foderanlæg m.m. regelmæssigt.

For at undgå fluegener fortages der regelmæssig udmugning fra især kalve over sommeren. Der anvendes fluebekæmpelsesmidlet Nephorex til bekæmpelse af fluelarver. Midlet anvendes ugentligt efter de skrevne anbefalinger.

Rottebekæmpelse foregår ved udlægning af gift i kasser fra firmaet Kiltin, jf. de kommunale anbefalinger. Der føres dagligt tilsyn med forekomst af mus og rotter på ejendommen. På ejendommen holdes også katte, for at undgå og begrænse mus og rotter.

Kommunes vurdering

Opformering af fluer kan i vidt omfang forebygges ved hyppig rengøring og renholdelse af husdyrbruget anlæg og udendørsarealer. Der stilles vilkår om, at staldareal og det øvrige anlæg skal holdes rengjort og ryddeligt således, at der ikke er unødigt opformering af fluer.

Kommunen stiller vilkår om, at hvis der opstår gener for omgivelserne ved opformering af fluer og skadedyr, kan kommunen meddele påbud om, at der skal udarbejdes og gennemføres et projekt med flue- og skadedyrsbekæmpelse i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Statens Skadedyrslaboratorium. Retningslinjerne fra Statens Skadedyrslaboratorium opdateres 1 gang årligt. Konstateres der rotter på ejendommen meddelelse det straks kommunen, så bekæmpelse kan iværksættes.

Kommunen vurderer på baggrund af det oplyste samt med overholdelse af ovenstående vilkår, at ejendommens tiltag til forebyggelse og bekæmpelse af fluer og skadedyr vil være tilfredsstillende.

Kommunens samlede vurdering i forhold til risiko for forurening eller væsentlige gener

I henhold til § 20 i Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug skal kommunalbestyrelsen ved vurdering af ansøgning om godkendelse efter § 12 sikre, at risikoen for forurening eller væsentlige gener for omgivelserne begrænses, hvis anlægget ligger mindre end 300 meter fra et sommerhusområde.

Kommunen konstaterer, at Sokhøjgård er beliggende under 300 meter fra nærmeste sommerhusområde og skal derfor sikre ovenstående. Der er derfor foretaget en samlet vurdering med udgangspunkt i følgende forureningsparametre: Lugt, støv, støj, transport, lys samt fluer og skadedyr.

- **Lugt.** Beregninger viser, at lugtgeneafstand til pågældende sommerhusområde er 206 meter. Det er således beliggende udenfor geneafstand til anlægget. Konsekvensområdets radius stiger fra 232 meter til 296 meter med det ansøgte. Sommerhusejere inden for konsekvensområdet, vil periodevis kunne observere lugt fra anlægget. Disse er blevet hørt i forbindelse med miljøgodkendelsen.
- **Støv.** Det ansøgte projekt giver anledning til færre støvgener jf. færre transporter og reduceret anvendelse af halm til strøelse.
- **Støj.** Det ansøgte projekt giver anledning til mindre støj jf. færre transporter, reduceret driftsperiode for støjkilder og ændrede fodringsprocedurer, der reducerer støjniveau ved udfodring.

- **Transport.** Det ansøgte projekt giver anledning til 41 % færre transporter.
- **Lys.** Det ansøgte projekt giver ikke anledning til flere lysgener, da der ikke sættes ekstra udendørs lys op i forbindelse med udvidelsen og eksisterende belysning skærmes af bygninger og beplantning. Om natten er belysning i staldene reduceret til orienteringslys. Lysgener mod sommerhusområdet reduceres af beplantning og lys-uigennemtrængelig port.
- **Fluer og skadedyr.** Det ansøgte projekt giver ikke anledning til flere skadedyrsgener. Der anvendes fluebekæmpelsesmiddel ugentligt. Rottebekæmpelse sker efter kommunale anbefalinger.
- **Landskab.** Der er stillet vilkår til beplantning, materialevalg, oplagring af wrapballer og placering af bygninger.

Kommunen vurderer, at med ovenstående tiltag og de stillede vilkår er risikoen for forurening eller væsentlige gener for omgivelserne begrænsede.

3.2.14 Ressourceforbrug

3.2.14.1 Energiforbrug

Ejendommens energiforbrug før og efter udvidelsen er vist i tabel 8.

Tabel 8. Husdyrbrugets ressourceforbrug før og efter udvidelsen

Ressource	Forbrug - før udvidelsen	Forbrug – efter udvidelsen	Ændring, %
Elforbrug, kWh	46.233 kWh/år	68.000 kWh/år	+ 47 %
Dieselolie (traktorer mv.), l	28.000	28.000	0

Ved den nuværende produktion er elforbruget fra regnskabet 46.233 kWh/år. Det beregnede elforbrug i det ansøgte projekt er opgjort til 68.000 kWh (jf. tabel 8). Ved strømsvigt indsættes nødgenerator. I ansøgningen er der indmeldt følgende elbesparende foranstaltninger:

- Naturlig ventilation
- Genanvendelse af varme fra mælkeanlæg til opvarmning af drikkevand samt opvarmning af stuehus.
- Lavenergi lysstofrør
- Sensorstyret natsenkning på lys
- Rengøring og vedligeholdelse af anlæg, og vedligeholdelsesaftale med leverandørerne.

Der dyrkes før og efter udvidelsen ca. 140 ha, hvorfor der forventes et uændret forbrug af diesel.

Den tidligere tank til opbevaring af dieselolie var fra 1986 og med en kapacitet på 1200 liter. Den er sløjfet. Dieselolie opbevares nu i en 1800 liter tank fra 2009, der er placeret i værksted på beton gulv uden afløb. Placeringen fremgår af figur 3. Spildolie opbevares i 200 liters tønde på fast bund uden afløb ligeledes i værksted.

Kommunes vurdering

Kommunen vurderer, at energiforbruget er væsentligt under normen for en produktion af den størrelse, og at stigning i elforbrug på 47 % modsvarer en stigning på 48 % i antallet af DE.

Energiforbruget bør løbende følges, og forbruget bør til stadighed søges minimeret. Holbæk Kommune vurderer, at husdyrbruges energiforbrug ligger under normen i forhold til husdyrbrugets type og størrelse.

Kommunen stiller vilkår om månedsvis aflæsning af elforbrug. For at minimere ressourceforbruget stiller kommunen vilkår til drift, vedligehold og servicering af anlægget.

Kommunens vurdering af energiforbruget i forhold til BAT findes i afsnit 3.6.4

3.2.14.3 Vand

Vandforbrug før og efter udvidelsen af husdyrbruget fremgår af Tabel 9.

Tabel 9. Husdyrbrugets forbrug af vand i før og efter udvidelsen.

Anvendelse	Forbrug (m ³), før udvidelsen	Forbrug (m ³), efter udvidelsen
Vandforbrug til drikkevand, inklusive drikkevandsspild	5600	7364
Malkeanlæg, inklusive vand til rengøring	420	560
Personale, anslået	0	73
I alt	6020	7997

Vandforbruget i nudrift er på 6020 m³/år, hvilket øges til ca. 7997 m³/år. Tallene er tilnærmede angivelser, idet der ikke er taget højde for forventet vandbesparelse ved indsættelse af malkebotter.

Vandbesparende foranstaltninger

Daglig management og faste rutiner sikrer, at anlægget er tæt, og at utætheder skiftes/tættes, når de opstår. Vandkopper og drikkekar efterses jævnligt for at undgå vandspil. Vandmåleren aflæses jævnligt for at afsløre et eventuelt unaturligt merforbrug.

Ved indsættelse af malkebotter forventes der mindre vandforbrug, idet der ikke længere skal anvendes vand til vask og rengøring af malkegrav og opsamlingsplads. Besparelsen er ikke medregnet i normalt.

Efter udvidelsen øges vandforbruget med 33 %. For den nuværende produktioner er vandforbruget i normalt opgjort til 6020 m³. I ansøgt drift er det anslåede forbrug ca. 7997 m³. Husdyrbrugets vandforbrug ligger 2 % under normen.

Husdyrbrugets vandforbrug vil variere med årstiderne, således at der bruges større mængder vand i sommerhalvåret, hvor dyrene har større behov for drikkevand. Ansøger foretager en række foranstaltninger for at nedbringe vandforbruget:

- Der anvendes drikkekar med lukkeventiler som drikkesystem
- Føres faste aflæsninger for at sikre, at vandforbruget ligger på det forventede forbrug.
- Daglige management og faste rutiner således, at anlægget er tæt, og at utætheder skiftes/tættes, når de opstår. Vandkopper og drikkekar efterses jævnligt for at undgå vandspil

Vand leveres fra Kisserup Vandværk. Der er ikke markvandingsboringer på ejendommen.

Kommunens vurdering

For at kunne detektere eventuelt utilsigtet vandspild og eventuelle brud på rørsystemer stiller kommunen vilkår om, at vandforbruget aflæses hver måned.

På baggrund af det nuværende forbrug er det kommunens vurdering, at vandforbruget efter udvidelsen vil kunne holdes under eller på normforbruget. Det øgede vandforbrug i staldanlægget afspejler udvidelse af husdyrproduktionen. Kommunen vurderer, at der ikke sker unødvendig ressourceforbrug af vand i

forbindelse med husdyrbrugets produktion. Der bør som det øvrige ressourceforbrug, tilstræbes at der løbende implementeres besparende foranstaltninger i driften.

Kommunens vurdering af vandforbruget i forhold til BAT findes i afsnit 3.6.4.

3.2.14.4 Foderforbrug

Tabel 10. Oversigt over foder forbrug og opbevaring

Fodertype	Forbrug, FE	Opbevaring
Ensilage	691.000	Plansilo
Korn egen avl	93.000	Gastæt silo
Tilskudsfoder	356.400	Silo
Rest-produkter, mask	194.000	Plansilo

Majsensilage opbevares i de kommende plansiloer med en samlet kapacitet på 1500 m². I tilfælde af særligt gode høstår, placeres ensilagen i markstakke eller der produceres flere wrapballer.

Råvarer til kraftfoderet opbevares i de små siloer ved den vestlige facade til eksisterende kostald. Korn til fodring produceres på egne arealer og opbevares i en gastæt silo samme sted. Mask opbevares pt. på en støbt plads ved sydsiden af ungdyrstalden, og bliver ved udvidelsen flyttet til de nye plansiloer.

Målt i FE er ca. 59 % af foderet fra egen avl og består af græs- og majsensilage samt korn. De resterende 41 % af foderet er indkøbt kraftfoder og mask. Foderplaner udarbejdes i samarbejde med kvægkonsulent. Det sikre at der altid anvendes den nyeste viden indenfor kvægfodring. Der tages analyser af alt grovfoder og foderplanen tilpasses grovfoderets sammensætning og kvalitet.

Placering af foderopbevaringsanlæg fremgår af Figur 3.

Kommunens vurdering

Kommunen vurderer, at foderopbevaringen vil ske på en miljømæssig forsvarlig måde, samt at opbevaringen ikke giver anledning til opformering af skadedyr, når de til enhver tid gældende generelle regler overholdes.

Kommunen stiller vilkår om, at wrapballer af landskabshensyn ikke placeres nord for den kommende tilbygning af kostald.

Kommunens vurdering af foder i forhold til BAT findes i afsnit 3.6.2.

3.2.13 Handelsgødning, kemikalier og pesticider

Kemikalier opbevares i aflåst sprøjteskab ved værksted, der er ikke afløb i rummet. Kemikalierester fra sprøjtning afleveres på genbrugsstation. Medicinrester leveres retur til dyrlægen.

Der anvendes kemikalier til rengøring af robotmalkemaskinerne, og disse kemikalier opbevares i dertil indrettet rum ved robotten. Rengøringsmidler til rengøring af mælketank forefindes ved denne. Der indkøbes kemikalier 3-4 gange årligt. Sprøjteudstyr påfyldes vand og kemikalier på befæstet areal med afløb til gyllebeholderen.

Forbrug af såsæd og handelsgødning er det samme før og efter udvidelsen. Handelsgødning indkøbes 1-2 gange årligt. Granuleret handelsgødning opbevares i storsække á 5-600 kg. Maksimal mængde, der opbevares på ejendommen, vil være ca. 140 sække – svarende til 77 tons. Gødning opbevares i maskinhuset.

Kommunes vurdering

Det er kommunens vurdering, at ressourceforbrug af hjælpestoffer på ejendommen stemmer godt overens med den ansøgte produktion, og at håndtering og opbevaring af såsæd, handelsgødning og kemikalier m.v. vil foregå på en miljømæssig forsvarlig måde, når de til enhver tid gældende regler og de fastsatte vilkår overholdes.

For at undgå forurening af jord, overfladevand og grundvand stiller kommunen vilkår om, såfremt der opbevares flydende handelsgødning, skal det opbevares i en tank på befæstet areal med afløb til gylletank.

Kommunen gør opmærksom på, at der i henhold til bekendtgørelse nr. 328 af 8. juli 1983. om nitratholdige gødningsstoffer er specifikke krav til opbevaring af gruppe C-gødningsstoffer ved oplag på 500 tons og derover og gruppe B-gødningsstoffer ved oplag på 20 tons. Opbevaring af gruppe A-gødningsstoffer skal ske i overensstemmelse med de i lovgivningen om eksplosionsfarlige stoffer til enhver tid gældende regler, og Bekendtgørelse nr. 998 af 27. november 1996 om opbevaring af faste ammoniumnitratholdige produkter med højt nitrogenindhold.

3.2.15 Afledning af spildevand og tagvand

Anlæggets afløbs- og drænforhold herunder afløb fra stalde fremgår af figur 3. Spildevand fra vask af malkeanlægget og stalde ledes til gyllebeholder. Rengøringsvand fra stalde og malkeum indgår i den beregnede mængde husdyrgødning og gyllebeholderens opbevaringskapacitet.

Overfladevand fra plansilo ledes til 2 m³ pumpebrønd ved plansiloerne, og derfra ledes det videre til gyllebeholderen på 740 m³. Overfladevandet fra vaskeplads på 100 m³ ledes til samme gyllebeholder. Der bliver ikke overfladevand fra kalvehytter, da de i ansøgt produktion er overdækkede.

Der er pt. intet sanitært spildevand fra anlægget. I ansøgt drift etableres bad og toilet i teknik og depotrum.. Sanitært spildevand herfra ledes til septiktank umiddelbart vest for bygning.

Septiktank er tilmeldt den kommunale tømningsskema. Afledning af spildevand i landzone reguleres endvidere af andre regler, i tilfælde af at der afledes mere spildevand, skal der søges om separat tilladelse for det.

Ved opførelsen af det nye staldanlæg øges tagfladen og dermed også mængden af tagvand, der skal ledes væk fra bygningerne. Tagvandet fra bygningerne ledes til to faskiner nord for den fremtidige tilbygning. Der er ikke opstillet vilkår eller lavet specifik vurdering på tagvand, idet der i henhold til miljøbeskyttelsesloven kapitel 3 skal ansøges om separat tilladelse herfor, såfremt det skal afledes eller nedsives.

Tablet 11. Opgørelse af produktionens afledning af spildevand.

Type	Mængde (m ³), før udvidelsen	Mængde (m ³), efter udvidelsen
Vask af staldanlæg		
Vask af maskiner	30	30
Wc og bad	0	73
Rengøring af malkeanlæg	420	420
Overfladevand fra plansilo, køreplads og vaskeplads	0	1575
Spildevand i alt	450	2098

Kommunes vurdering

I forbindelse med udvidelsen af husdyrholdet vil der ske ændringer i udledning af sanitet og husholdningsspildevand. Kommunen vurderer, at spildevand fra produktionen herunder vaskevand ikke vil give anledning til væsentlig forurening, samt at kapaciteten i gyllebeholder er tilstrækkelig til at rumme de angivne mængder spildevand fra produktionen ved den ansøgte drift.

Det vurderes, at der udledes mere tagvand fra anlægget, og der gøres opmærksom på, at tilladelse til udledning af tagvand gives i en separat tilladelse.

3.2.16 Affald

Der produceres en række forskellige affaldstyper på ejendommen, hvor affaldet sorteres i hhv. brandbart og ikke brandbart, husholdningsaffald, PVC, plastik, glas, jern, mv. I Tabel 12 ses en oversigt over husdyrbrugets affald.

Brandbart som plastik og bindegarn opsamles i en container, der tømmes ca. hver 6. måned til genbrugsstationen for erhvervsaffald. Containeren er placeret ved siden af gyllebeholder mod silo. Afhentning foretages af vognmand. Papir og pap opsamles i en affaldsbeholder, der tømmes ca. 1 gang månedligt af kommunen. På ejendommen er der en beholder til små glas, der tømmes 1 gang månedligt af kommunal renovation. Ikke-brandbart som større glas leveres efter behov til genbrugsstation. Mindre jerndele opbevares i gl. olietønde i værkstedet, mens større jernstykker er placeret bagved nuværende kostald. Det sælges/afhentes efter behov, dog ca. 1 gang årligt. Husholdningsaffald afhentes af den kommunale renovationsordning hver 14. dag og er placeret ved beboelsen.

Tabel 12. Oversigt over husdyrbrugets affald

Affaldstype	EAK-nr	Mængder pr. år	Opbevaring på husdyrbruget	Transportør/modtager
Animalsk affald	02.01.02	2 tons	Kadaverdække	DAKA
Papir/pap	20.01.01		Affaldscontainer	Kommunen
Spildolie	13.02.08	Olieskift sker på værksted	200 liter tønde placeret i spildbakke.	Dansk Olie genbrug
Kemikalieaffald	02.01.05	50 – 60 kg	Tomme dunke	Kommunen
Medicinrester	15.01.07	Forekommer ikke	Forekommer ikke	Dyrlæge / apotek
Metal	02.01.10		Gl. olietønde bag kostald	Jernhandel
Lysstofrør	20.01.21	5 – 10 stk.		Kommunen
Batterier	20.01.33		Pose	Kommunen
Emballage / Brandbart	15.01.02 / 15.01.01	1500 kg	Container ved gyllebeholder mod plansilo	Vognmand

Spildolie fra traktorer og maskiner opbevares i 200 l olietønder placeret i spildbakke. Der er en årlig produktion på ca. 100 liter spildolie. Spildolien afleveres til Dansk Olie genbrug, der efterfølgende er ansvarlig for korrekt håndtering. Kemikalieaffald opbevares i tomme dunke i aflåst sprøjteskab ved værksted, uden mulighed for afløb og afleveres til kommunen.

Døde dyr opbevares på plads ved maskinhallen bagved træerne ved vejen. Der anvendes kadaverdække og afstanden er mere end 15 m fra offentlig vej. Døde dyr afhentes af destruktionsvirksomheden DAKA og indmeldes af ejer indenfor 24 timer. Afhentning sker normalvis indenfor 24 timer efter anmeldelse, medmindre det er op til weekend eller helligdage.

Kemikalierester fra sprøjtning afleveres på genbrugsstation. Medicinrester leveres retur til dyrlægen. Der anvendes kemikalier til rengøring af robotmalkemaskinerne, og disse kemikalier opbevares i dertil indrettet rum ved robotten. Rengøringsmidler til rengøring af mælketank forefindes ved denne.

Kommunens samlede vurdering af affald

Holbæk Kommune vurderer, at opbevaring, håndtering og bortskaffelse af døde dyr og affald m.v. sker på en miljømæssig forsvarlig måde. Der stilles vilkår om at affald opbevares og bortskaffes i henhold til Holbæk Kommunes Regulativ for erhvervsaffald og at levering af affald til rette modtager skal dokumenteres over for kommunen.

Der må ikke foretages afbrænding af affald på ejendommen, undtagelser for dette fremgår af kommunens regulativ for afbrænding af haveaffald.

Kommunen gør opmærksom på, at farligt affald, som spildolie skal opbevares i beholdere, der er egnede til opbevaring og transport af det pågældende affald. Beholderne skal oplagres på et fast, ikke permeabelt underlag med opkant og uden afløb til kloak. Oplagspladsen skal være under tag, og være indrettet således, at hele spildet kan opsamles ved brud på den beholder, der indeholder den største mængde farlige affald jævnfør Holbæk Kommunes Regulativ for erhvervsaffald¹. Farligt affald må højst oplagres 1 år på virksomheden.

Kommunen vurderer, at håndtering og opbevaring af olie m.v. vil foregå på en miljømæssig forsvarlig måde, når de til enhver tid gældende generelle regler og kommunes regulativ for erhvervsaffald samt ovenstående vilkår overholdes.

3.3 Bedriftens udbringningsarealer

3.3.1 Ejerforhold og beliggenhed /generelt

Under Sokhøjgård drives i alt 164,69 ha ejede og forpagtede udbringningsarealer. Derudover har husdyrbruget 36,68 ha jord til afgræsning, som ikke indgår i udbringningsarealet. Disse er markeret som aftalearealer i IT-ansøgningssystemet, uden at der derfor afsættes husdyrgødning på disse. Der er ikke indgået gylleaftaler.

Da en del af udbringningsarealet er beliggende i Odsherred Kommune er der i henhold til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 21 indhentet udtalelse fra Odsherred Kommune. I den forbindelse er der ikke stillet vilkår for brug af arealerne.

Bedriftens udbringningsarealer ligger inden for en luftlinjefaststand af ca. 10 km fra produktionsanlægget.

Sammensætning af udbringningsarealet fremgår se Tabel 13. Udbringningsarealernes beliggenhed fremgår af kortet i bilag 8.

Tabel 13 Oversigt over ejede og forpagtede udbringningsarealer

Areal nr.	Areal, ha	Ejerforhold (adresse på forpagter)	Sædskifte
1-0	7,6	Ejet	K4
2-0	6,82	Ejet	K4
3-2	1,6	Ejet	K4
4-0	6,24	Ejet	K4
5-0	7,15	Ejet	K4
6-0	6,88	Ejet	K4
7-0	1,86	Ejet	K4
9-0	2,85	Ejet	K4
9-1	1,49	Ejet	K4

¹ http://www.holbaeknettet.dk/dokumenter/regulativ_for_erhvevsaffald_endelig_godkendt.pdf

Areal nr.	Areal, ha	Ejerforhold (adresse på forpagter)	Sædskitte
10-0	0,69	Ejet	K4
11-0	2,56	Møllen, Kisserupvej 52, 4300 Holbæk	K4
13-0	4,57	Ejet	K4
14-0	3,18	Erling Pedersen, Svovlsbjergvej 7, 4300 Holbæk	K4
15-0	2,26	Ejet	K4
18-0	18,32	Hans Flink, Delhøjvej 8, 4571 Grevninge	K4
18-1	3,31	do.	K4
19-0	3,25	Ole Middleton, Svovlsbjergvej 11, 4300 Holbæk	K4
19-1	2,26	do	K4
21-0	6,3	Dan & Anita, Rækmarken 11, 4300 Holbæk	K4
21-1	2,5	do	K4
21-2	1,03	do	K4
30-0	8,96	Kisserup Vandværk I/S, Højlystvej 3, 4300 Holbæk	K4
31-0	22,48	Lars H. Larsen, Staslundevej 28, 4300 Holbæk	K4
32-0	3,29	Lone Karlsen, Tobjergvej 28, 4300 Holbæk	K4
98	3,13	Lone Karlsen, Tobjergvej 28, 4300 Holbæk	K4
Ny forpagtning 1	2,94	do	K4
Ny forpagtning 2	1,76	Martin Hyrup, Dalmosevej 15, 4300 Holbæk	K4
Ny forpagtning 3	11,42	Knud Nielsen, Udbyevej 79, 4300 Holbæk	K4
Forpagtning bror 1	10,78 Ha	Kim M. Jacobsen, Højlystvej 23, 4300 Holbæk	K4
Forpagtning bror 2	5,46 Ha	do	K4
Forpagtning bror 3	2,45 Ha	do	K4
I alt	164,69		

*svarende til 25-34 % græs og 10 % efterafgrøder

3.3.1 Harmoniareal

Af de generelle miljøregler i gødningsbekendtgørelsen fremgår det, hvor stort et areal et givet husdyrbrug som minimum skal have til rådighed til udbringning af husdyrgødning. Harmonikravet afhænger af det pågældende husdyrbrugs type og driftsform og er for det aktuelle husdyrbrug – med de nuværende regler – på 1,7 DE pr ha. Der produceres en maksimal gødningsmængde svarende til 280,46 dyreenheder på Sokhøjgård. Husdyrbruget har 164,69 ha udbringningsarealer til rådighed. Hovedparten af udbringningsarealerne er beliggende i nitratklasse I, og reduktionsprocenten er beregnet til 79,4 %.

Efter udvidelsen viser beregninger i IT-ansøgningsystemet dels et maksimalt harmonitryk på 1,35 DE/ha uden projektilpasninger og dels, at anvendelsen af diverse virkemidler giver mulighed for, at der udbringes husdyrgødning svarende til 1,7 DE/ha på ejede og forpagtede udbringningsarealer.

Kommunes vurdering

Kommunen vurderer at harmonikravet opfyldes, idet dyretætheden gennemsnitligt vil være på 1,7 DE pr ha efter projektets gennemførelse.

3.3.3 Ændringer af udbringningsarealer.

Såfremt der ønskes ændringer med hensyn til udbringningsarealernes omfang og placering i forhold til det, der indgår i miljøgodkendelsen – jf. bilag og figurer - skal dette anmeldes til Holbæk Kommune efter bestemmelserne i §§ 15-16 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Kommunen skal vurdere, om udbringning af husdyrgødning på de anmeldte arealer kan påvirke miljøet væsentligt.

Nye arealer kan erstatte arealer i den allerede meddelte miljøgodkendelse, hvis de nye arealer har mindst samme omfang, og ikke er mere sårbare. Der skal i den forbindelse skelnes mellem bedriftens arealer (ejede og forpagtede arealer) og arealer, hvor der indgås aftale om overførsel af husdyrgødning, idet nye arealer kun kan erstatte arealer inden for tilsvarende kategori.

Anmeldelse af udskiftning af udbringningsarealer skal senest fremsendes til kommunen før planårets begyndelse den 1. august via IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk. Kommunen skal så inden 1. oktober tilkendegive, om de anmeldte arealer kan betragtes som mere sårbare end de udbringningsarealer, der ønskes udskiftet. Hvis arealerne bedømmes mere sårbare, kan anmeldelsen trækkes tilbage, og der kan anmeldes nye arealer senest den 15. oktober. Hvis Kommunen har indsigelser imod de anmeldte arealer, skal dette meddeles anmelder senest den 31. december.

Udskiftning til arealer, som er mere sårbare end allerede godkendte arealer, kan kun ske efter forudgående godkendelse efter § 15 eller § 16 i Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug.

3.3.4 Sædskifte

Oversigt over hvilket sædskifte udbringningsarealerne drives med fremgår af Tabel 13.

Jordtyper på udbringningsarealerne er hovedsagligt JB3 og JB4, og de er ikke vandet. Ansøger har valgt det samme sædskifte som referencesædskiftet. Det valgte sædskifte er et standartsædskifte K4 svarende til 30 % græs og 10 % efterafgrøder for alle udbringningsarealer. Det valgte sædskiftet har et udvaskningsindeks på 92, jf. Miljøstyrelsens notat om standardsædskifter og referencesædskifter².

Kommunes vurdering

Det vurderes, at det ønskede sædskifte kan efterleves på husdyrbruget, og at det passer til ejendommens husdyrproduktion og jordtype.

3.3.5 Gødningshåndtering

Der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan, der sikrer, at mængden af gødning tilpasses afgrødernes forventede behov. I planen tages der bl.a. hensyn til jordbundstype, sædskifte, planternes udbytte og kvælstofudnyttelsen.

Der vil kunne forekomme ammoniakfordampning og lugtgener fra gylleudbringning. Omfanget afhænger af vejrforhold (temperatur, vindforhold og evt. nedbør) Da gyllen køres ud på veletablerede afgrøder, minimeres ammoniakfordampning og lugtgenerne pga. mindre fordampning og hurtig optagelse i planterne. Der køres aldrig på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal. Der køres ikke på stærkt hældende arealer (over 6°), og der holdes som minimum 2 m bræmmer til vandløb. Husdyrgødning fra produktionen udbringes med slæbeslanger. Husdyrgødningen til arealer køres direkte fra ejendommen ud i markerne. Husdyrgødningen til de fjernest liggende arealer ved henholdsvis Udby Vig, vest for Udby samt øst for Grevinge (i Odsherred kommune) bliver transporteret med lastvogn. Al dybstrøelse nedpløjes direkte eller lægges i markstak.

Kommunens vurdering af udbringning af husdyrgødning i forhold til BAT findes i afsnit 3.6.6.

Kommunes vurdering

Gylle bør så vidt muligt udbringes i overskyet, køligt og let fugtigt vejr, herved afgives ikke unødigt megen ammoniak og lugt, og gyllen nedbringes hurtigere til rodzonen. For at minimere risikoen for afstrømning af husdyrgødning til grundvand og overfladevand stilles vilkår om, at der ikke må udbringes husdyrgødning og handelsgødning på frossen og snedækket jord. Da der ikke er kraftigt skrånede arealer, og der som minimum

² <http://www.mst.dk/NR/rdonlyres/E819B553-14D8-4D27-A7EF-373E5F5C4147/45302/Sdskiftenotat270607.pdf>

holdes 2 m dyrkningsfrie bræmmer til vandløbene jf. generelle bestemmelser i vandløbsloven, og sidst at det er oplyst, at udbringning sker i overensstemmelse med husdyrgødningsbekendtgørelsen. Kommunen vurderer, at håndtering af gylle lever og til de generelle regler for håndtering af husdyrgødning.

Kommunen vil dog præcisere, at udbringning af flydende husdyrgødning på arealer med græs eller sort jord skal ske ved nedfældning. Hvis gyllen i et sådant tilfælde er nedfældet af maskinstation eller samarbejdspartner skal det fremgå af faktura, jf. Miljøstyrelsens teknologiudredning: "Nedfældning i græs" af 20. september 2009 og Miljøstyrelsens teknologiblad: "Nedfældning i sort jord" af 30. juni 2010. På fakturaen skal følgende fremgå: Nedfældning af gylle, marknummer og afgrøde. Det skal desuden fremgå i bemærkningsfeltet i mark-gødningsplan, at marken er tilført nedfældet gylle. Hvis gyllen er nedfældet med fællesejet udstyr skal det fremgå af internt regnskab fra markdriftsfællesskab, hvoraf husdyrbrugets udbringningsarealer fremgår. Hvis eget nedfældningsudstyr er anvendt skal dokumentation bestå af egenkontrolrapport over husdyrbrugets udbringningsarealer. Rapporten skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

3.3.7 Lugt, støv- og støjgener fra udbringningsarealerne

Der kan lokalt forekomme gener som følge af husdyrbrugets markdrift. Som følge af udvidelsen af dyreholdet øges antallet af gylleudbringninger. Der kan forekomme støvgener i forbindelse med høst, samt når der presses halm og lignende. Der kan være støjafgivelse fra maskinerne i forbindelse med markdriften, og det kan ikke udelukkes at dette lokalt kan opleves som generende. Ovenstående gener forekommer typisk i relativt afgrænsede perioder.

Kommunes vurdering

Håndtering af gylle vil ofte give lugtgener specielt for naboer der bor tæt ved arealerne. Lugtgener er i den forbindelse meget svære at undgå, men bør i videst muligt omfang begrænses. For at reducere eventuelle nabogener, stiller kommunen vilkår om, at ansøger, inden der udlægges gylle, underretter naboer til marker, der ligger tæt på beboelse. Orienteringen kan foregå skriftligt eller mundtlig. Et godt eksempel der fungerer på andre brug er, at landmanden udsender de såkaldte "gylle-sms". Det kunne fungere således, at landmanden, f.eks. ved annoncering eller ved henvendelse tilbyder naboer der ønsker det, at modtage sms inden gyllen udbringes. Der kan findes information om en eksisterende ordning på Internet siden gyllesms.dk.

Endvidere stiller kommunen skærpet vilkår til udbringning på arealer op til sommerhusområdet.

Gylle skal så vidt muligt udbringes i overskyet, køligt og let fugtigt vejr, herved afgives ikke unødigt megen ammoniak og lugt, og den nedbringes hurtigere til rodzonen.

Holbæk Kommune vurderer, at lugt-, støv- og støjafgivelsen fra husdyrbrugets udbringningsarealer generelt ikke vil være til væsentlig gene for omgivelserne, når de til enhver tid gældende generelle miljøregler, praksis for godt landmandskab, reglerne i gødningsbekendtgørelsen samt vilkår for miljøgodkendelsen overholdes.

3.3.8 Arealer og natur

I forhold til at vurdere ammoniakfordampning fra udbringningsarealer, har kommunen ikke modeller til rådighed, hvor man kan foretage egentlige fladekildeberegninger af udbringningsarealernes påvirkning af naboarealer. For søer og vandløb udgør afsætning af ammoniak fra luften generelt en mindre rolle, idet søer og vandløb ofte har en lille overflade med en mindre ruhed.

Husdyrbrugets udbringningsarealer er for hovedpartens vedkommende beliggende omkring anlægget. De øvrige arealer er beliggende mere spredt indenfor en afstand af 5 km. Deres nærhed til beskyttet natur er

derfor beskrevet for flere arealers vedkommende end bare det nærmeste. Se beliggenhed af arealer og natur i bilag 9.

Tabel 14. Beskyttede naturtyper i eller omkring udbringningsarealer

Naturtype § 3	Lokalitetsnr / navn	Helt eller delvist overlap med mark nr.	Grænser op til mark nr	Inden for 100 meter af mark nr
Mose	300019606		2-0	
Sø	300019614			2-0
Mose	300019593			4-0
Sø	300019676		Forpagtningbror 2	
Sø	300019661			Ny forpagtning 3
Sø	300019662			Ny forpagtning 3
Naturtype § 7	Lokalitetsnr / Navn	Afstand til nærmeste udbringningsareal, m / mark nr		
Overdrev		647 / 31-0		
Internationale naturbeskyttelsesområde	Navn	Afstand til nærmeste udbringningsareal, m / mark nr		
EF-Habitatområde nr. 136	Udby Vig	100 / 32-0 236 / 31-0		

3.3.8.1 Beskyttet natur efter § 3 i Naturbeskyttelsesloven

Der er ingen udbringningsarealer, der er registreret som beskyttede efter § 3 i Naturbeskyttelsesloven. Der er to udbringningsarealer, der grænser op til § 3 beskyttede områder, mens der er fire udbringningsarealer, der er beliggende indenfor 100 meter af § 3 beskyttet natur.

Tålegrænsen for enge og moser er 15-25 N/ha/år. Da baggrundsbelastningen i Holbæk Kommune er 12 kg N/ha/år³, vurderes det, at belastningen med ammoniak fra udbringningsarealerne ikke vil overskride tålegrænsen for de enge og moser, der er beliggende inden for en afstand af 1000 meter fra udbringningsarealerne.

Kommunen vurderer således, at § 3-områderne beliggende ved udbringningsarealerne ikke påvirkes væsentligt af ammoniakemissionen fra udbringning af husdyrgødning på ejendommens arealer. Ligeledes vurderes det, at udbringningen ikke vil medføre tilstandsændringer af § 3-områderne som kræver dispensation efter naturbeskyttelsesloven.

3.3.8.2 Beskyttet natur efter § 7 i Husdyrgodkendelsesloven

Nærmeste punkt i mark 31-0 er beliggende ca. 647 meter fra et overdrev, der er beskyttet efter § 7 i husdyrgodkendelsesloven, og dele af marken er dermed beliggende i bufferzone II.

Grundet denne placering skal gødning på hele mark 31-0 nedfældes på sort jord og græs. Herved vurderes det, at udbringning af husdyrgødning på de berørte arealer ikke vil påvirke § 7 området væsentligt.

³ DMU, 2008

3.3.8.3 Natura 2000

En del af udbringningsarealerne er beliggende nær ved internationale naturbeskyttelsesområde. Det nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde er Natura 2000-område nr. 155 Udby Vig, der ligger ca. 100 - 250 meter øst for mark nr. 31-0 og 32-0.

Kommunen vurderer, at der på grund af afstanden ikke er nogen Natura 2000-områder eller habitatnaturtyper, der påvirkes væsentligt negativt som følge af det ansøgte.

3.3.8.4 Bilag IV-arter

Af habitatdirektivets bilag IV fremgår en række særlige dyre- og plantearter, der kræver skærpet beskyttelse. Der skal sikres en gunstig bevaringsstatus for disse arter. Kommunen har foretaget en vurdering af hvorvidt dyrearternes yngle- og resteområder kan beskadiges i arternes naturlige udbredelsesområde som følge af det ansøgte. Arter, der potentielt kan findes i Holbæk Kommune ved eller i nærheden af udbringningsarealer, fremgår af nedenstående tabel.

Tabel 15: Bilag IV- arter, der kan påvirkes på og ved udbringningsarealerne

Bilag IV art	Foretrukken ynglehabitat
Markfirben	Typisk solvendt skråning med veldrænede, løse jordtyper og sparsom bevoksning. Findes spredt i landskabet på åbne, varme, solrige lokaliteter ex. sandede bakkeområder, grusgrave, heder, stendiger og sydvendte skråninger.
Spidssnudet frø	Vandhuller som indgår i sammenhængende naturområder især enge og moser.
Springfrø	Vandhuller.
Klokkefrø	Lysåbne, ofte lavvandede vandhuller med rent vand og rug undervands- eller flydebladsvegetation.
Strandtudse	Lavvandede, lysåbne, udtørrede vandhuller og markoversvømmelser.
Grønbroget tudse	Lysåbne vandhuller og markoversvømmelser med ringe eller ingen vegetation.
Løvfrø	Lysåbne, ofte lavvandede vandhuller med rent vand og rig undervands- og flydebladsvegetation.
Løgfrø	Lysåbne, vegetationsrige vandhuller med rent vand.
Stor vandsalamander	Lysåbne, ofte vegetationsrige, rene vandhuller.

En stor del af de bilag IV-arter, der findes i kommunen findes primært ved de våde naturtyper.

Som det fremgår af figur 8, ligger der flere søer på og i umiddelbar nærhed af udbringningsarealerne.

Kommunen har ikke kendskab til, at der i naturområderne inden for udbringningsarealerne findes ynglende eller rastende bilag IV arter.

Holbæk Kommune vurderer, at udbringningsarealerne umiddelbart ikke indeholder oplagte habitater for bilag IV arterne. Skulle der i søerne og vandhullerne mod forventning findes bilag IV-arter, ex. Spidssnudet Frø eller Løgfrø, er det vurderingen, at kvælstofafsætningen fra udbringningen af husdyrgødning ikke vil have en direkte påvirkning på arterne. Fra det konkrete udbringningsareal vil der ikke ske en afstrømning af næringssalte, der ligger ud over, hvad der er forventeligt fra et landbrugsareal i almindelighed.

Beveringsstatus for arterne må derfor betragtes som værende uændret i forbindelse med det ansøgte projekt, og det er vurderet at ingen af arterne, der er optaget på habitatdirektivets bilag IV, vil blive påvirket negativt.

Kommunens vurdering

Der er ingen steder hældninger på mere end 6 grader fra udspretningsarealerne til beskyttet natur. På den baggrund er det kommunens vurdering, at de beskyttede vandløb, vandhuller og søer ikke vil blive påvirket som følge af udbringning af husdyrgødningen. Det forudsættes, at Miljøstyrelsens afstandskrav for

anvendelse af sprøjtemidler nær søer og vandløb overholdes. For mange almindelige sprøjtemidler er afstandskravet på 10 m. Holbæk Kommune vurderer på baggrund af ovenstående, at der er tilstrækkelig beskyttelse af naturområderne grænsende til udspretningsarealerne.

På den del af mark 31-0, der er beliggende i bufferzone II, skal udbringning af gylle ske ven nedfældning.

Det er kommunens vurdering, at der på disse naturområder, ikke sker en væsentlig påvirkning med ammoniak, som kræver beskyttelse udover de almindeligt gældende regler for udbringning af husdyrgødning.

I forbindelse med ansøgningen er Odsherred Kommune blevet hørt jf. Husdyrgødningsbekendtgørelsen, § 21 vedrørende udbringningsarealer. Odsherred kommune bemærker vedr. matrikel nr. 2 a Herrestrup by, Grevinge I den sydlige ende ligger et § 3-område, mose og sø. Arealet skråner ikke så meget, at det berettiger til krav om bræmme.

3.3.9 Overfladevand

Nedenstående tabel viser den årlige ansøgte produktion af husdyrgødning på ejendommen samt modtaget og afsat husdyrgødning. I de følgende afsnit redegøres nærmere for de miljømæssige konsekvenser ved udbringning.

Tabel 16. Husdyrgødningens indhold af kvælstof og fosfor efter projektets gennemførelse, inkl. 0,21 DE dybstrøelse fra hest og geder.

Gødningstype	DE	Kvælstofindhold (kg)	Fosforindhold (kg)
Kvæggylle	261,70	24.056,45	4080,65
Dybstrøelse	18,66	1936,85	295,2493
I alt til rådighed	280,36	25.993,30	4376,58

3.3.9.1 Kvælstofudvaskning

På baggrund af oplandenes sårbarhed og reduktionspotentialer er arealerne fordelt i nitratklasser, hvilket fremgår af Tabel 17 og bilag 10. Der er opsat 3 beskyttelses niveauer (nitratklasser) i forhold til at regulere kvælstofudvaskning fra husdyrgødning til overfladevand. For arealer udenfor nitratklasse I-III er der ikke nogen restriktioner på gødskning udover harmonikravet. Beskyttelsesniveauerne for nitratklasserne I-III er i loven fastsat til hhv. 85, 65 og 50 % af husdyrtrykket i forhold til det generelle harmonikrav og gødskning med handelsgødning til norm for afgrødesammensætningen i standardsædskifterne. Beskyttelsesniveau fastsættes efterfølgende på den enkelte bedrift som et forholdstal kaldet reduktionsprocenten på det samlede udbringningsareal.

Tabel 17. Udbringningsarealernes placering i nitratklasser.

	ha	Tilladt dyretryk	Dyreenheder
Nitratklasse 0	0 ha	1,70 DE/ha	0 DE
Nitratklasse 1	138,44 ha	1,45 DE/ha	200,74 DE
Nitratklasse 2	0 ha	1,10 DE/ha	0 DE
Nitratklasse 3	26,25 ha	0,85 DE/ha	22,31 DE
Vægtet gens. dyretryk	164,69 ha	1,35 DE/ha	223,05 DE

138,44 ha af udbringningsarealet er beliggende i nitratklasse I, og 26,42 ha er beliggende i nitratklasse III. Reduktionsprocenten er beregnet til 79,42 og dermed skal husdyrtrykket på Sokhøjgård som gennemsnit reduceres til 1,35 DE/ha, eller der skal vælges andre projektilpasninger, som nedsætter udvaskningen af kvælstof tilsvarende.

Beregninger i IT-ansøgningssystemet viser, at udvaskningen fra rodzonen af udbringningsarealerne i de nævnte marker maksimalt må udgøre 52,4 kg N/ha. Ved anvendelse af sædskiftet K4, med et udvaskningsindeks på 92 jævnfør Miljøministeriets notat om sædskifter og ved anvendelse af yderligere efterafgrøder på 1,3 % udover Plantedirektoratets krav, er udvaskningen fra rodzonen af udbringningsarealerne i den ansøgte drift beregnet til 52,4 kg N/ha/år. Husdyrlovens krav til kvælstofudvaskning fra rodzonen er dermed overholdt.

Kommunens vurdering

Jf. bilag 4 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug (BEK nr. 294 af 31.03.2009) skal der tages udgangspunkt i samme bekendtgørelses bilag 3 ved vurdering af nitratudvaskning til overfladevand. Indenfor Isefjord/ Roskilde Fjord-oplandet er der udpeget en række internationale naturbeskyttelsesområder, Natura 2000-områder, som omfatter habitatområder og fuglebeskyttelses-områder. Vandplanerne skal ifølge Vandrammedirektivets miljømål medvirke til at gennemføre EUs krav og mål for Natura 2000-områderne. Indsatsen indenfor Natura 2000-områderne skal således både opfylde mål sat i henhold til EF-habitat- og EF-fuglebeskyttelsesdirektivet og mål sat i henhold til Vandramme-direktivet. Målene skal opfyldes ud fra et princip om, at det strengeste miljømål gælder. For Natura 2000-områderne udarbejdes der Natura 2000-planer sideløbende med vandplanerne.

Kommunens vurdering tager udgangspunkt i Miljøstyrelsens vejledende notat om afskæringskriterier for udvaskning af nitrat til overfladevande ved vurdering af ansøgninger efter husdyrgodkendelsesloven⁴ pkt. 2Bog beregninger i Farm-N⁵. I den forbindelse lægger kommunen til grund, at husdyrtrykket i flg. kommunens registreringer er stagnerende, og at Udby Vig kan karakteriseres som et lukket basin.

Isefjord er ikke en del af en specifik Natura 2000 plan. Oplandet er dog en del af Isefjordsoplandet, og omkring Isefjorden er en række mindre Natura 2000 områder, hvor der for hvert område er udarbejdet en selvstændig Natura 2000 plan. Herunder områderne "Havet og kysten mellem Hundested og Rørvig Natura 2000 område 153", "Udby Vig Natura 2000 område 155", "Jægerspris Skydeterræn Natura 2000 område 235" og "Kyndby Kyst Natura 2000 område 244". Oplandet til Isefjord er således karakteriseret som opland til sårbart Natura 2000 vandområde.

Isefjord er en del af hovedopland 2.2 Isefjord og Roskilde Fjord. Isefjord består af to delområder: Inderbredningen syd for Orø og Yderbredningen nord for Orø. Afstrømningsoplandet til Isefjord Yderbredning er 420 km² og overvejende karakteriseret ved landbrugsdrift og spredt bebyggelse, jf. udkast til vandplan for hovedopland 2.2. Inderbredningen har et afstrømningsopland på 347 km² og er ligeledes karakteriseret ved primært landbrugsdrift og spredt bebyggelse. Samlet areal er 767 km². Oplandet til Udby Vig er i arealinfo opmålt til ca. 6,6 km². Isefjord er i stor risiko for ikke at kunne opfylde kravet om god økologisk tilstand i 2015, jf. Miljøministeriets basisanalyse for 2.2 Isefjord og Roskilde Fjord⁶. Kystvandene, som udbringningsarealerne afstrømmer til, har alle moderat økologisk tilstand, jf. Miljøministeriets GIS for vand- og naturplanerne.

136,24 ha af udbringningsarealet til Sokhøjgård afstrømmer til Isefjord Yderbredning via Lammefjord og udgør hermed 0,3 % af vandområdets opland. Næringsstofudvaskningen fra denne landbrugsproduktion er således ikke alene årsag til Isefjords manglende opfyldelse af målsætningen, men er sammen med andre produktioner årsag til manglende mål opfyldelse.

⁴ <http://www.mst.dk/NR/rdonlyres/57728A15-CEC4-470B-9ED5-11FEF7EE39EF/0/Vejlendenenotataf240610omNafsk%3%a6ringskriteriertiloverfladevande.pdf>

⁵ <http://www2.mst.dk/Wiki/Husdyrvejledning.Nitrat-overfladevand-Ans%C3%B8gning.ashx>

⁶ http://www.vandognatur.dk/Emner/Vandplaner/Vandomraaderne/2_2_Roskilde_Fjord.htm#3

2,2 ha af udbringningsarealet til Sokhøjgård afstrømmer til Isefjord Inderbredning via Holbæk Fjord og udgør hermed 0,006 % af vandområdets opland. Næringsstofudvaskningen fra denne landbrugsproduktion er således ikke alene årsag til Isefjords manglende opfyldelse af målsætningen, men er sammen med andre produktioner årsag til manglende mål opfyldelse. Kommunen vurderer dog, at udvaskningsbidraget fra arealet til at være så lille at der ikke er vurderet videre på det konkrete udvaskningsniveau.

26,25 ha af udbringningsarealet fra Sokhøjgård afstrømmer iflg. ansøgningen til Udby Vig og udgør hermed 4,0 % af vandområdets opland. Næringsstofudvaskningen fra denne landbrugsproduktion er således ikke alene årsag til Isefjords manglende opfyldelse af målsætningen, men er sammen med andre produktioner årsag til manglende mål opfyldelse.

Ifølge basisanalysen for hovedopland 2.2, Isefjord og Roskilde Fjord er arealbelastningen fra oplandet til Isefjord Yderbredning 799 tons N/år. Heraf stammer 85 % fra landbruget svarende til 679,15 tons N/år og 16,2 kg N/ha. Tilsvarende er arealbelastningen fra oplandet til Isefjord Inderbredning. 506 tons N/år samt 5 tons P/år, svarende til 17,2 kg N/ha dyrket areal. Jf. basisanalysen for hovedopland 2.2 udgør kvælstofafstrømningen i oplandet til Udby Vig 9-12 kg N/ha. Den totale årlige belastning til Udby Vig er dermed ca. 6-8 tons N/år. Her er der taget udgangspunkt i et gennemsnit på 7 tons N/år.

Ifølge udkast til vandplanen for hovedopland 2.2 er den nuværende totale arealbelastning til Isefjord 843 tons N/år, svarende til 11 kg N/ha/år. Derudover kommer et atmosfærisk bidrag på 262 tons N/år.

Jf. ansøgningen tilføres udbringningsarealet i den ansøgte drift 1,35 DE/ha/år, svarende til en total årlig tilførsel på 280,36 DE. Dette svarer til en tilførsel på ca. 25.993,30 kg N/år til udbringningsarealet.

I Farm-N er der beregnet en merudvaskning fra udbringningsarealerne på 2,6 kg N/ha/år. Det medfører en årlig udvaskning på ca. 0,354 tons N fra rodzonen (2,6 kg N/ha/år x 136,24 ha). Med jordens kvælstofreduktionspotentiale på 0 – 50 % medfører dette, at udbringningsarealet tilfører Isefjorden Yderbredning 0,177 – 0,354 tons N/år svarende til en andel på mellem 0,03 % – 0,05 % (hhv. $0,177/679,15$ og $0,354/679,15$) af den totale arealbelastning af kvælstof fra oplandet til Isefjord Yderbredning.

Tilsvarende medfører ovenstående, at udvaskning fra udbringningsarealet i opland til Udby Vig udvasker 0,068 tons N fra rodzonen (2,6 kg N/ha/år x 26,25 ha). Med jordens kvælstofreduktionspotentiale på 0 – 50 % medfører dette, at udbringningsarealet tilfører Udby Vig 0,034 – 0,068 tons N/år, svarende til en andel på mellem 0,49 % og 0,97 % (hhv. $0,034/7$ og $0,068/7$) af den totale arealbelastning af kvælstof fra oplandet til Udby Vig.

Jf. Miljøstyrelsens vejledende notat om afskæringskriterier for udvaskning af nitrat til overfladevande ved vurdering af ansøgninger efter husdyrgodkendelsesloven, vil et kvælstofbidrag på mere end 1 % eller 5 % til henholdsvis et meget sårbart eller sårbart Natura 2000 vandområde medføre krav om tilpasninger eller afslag på ansøgning.

Idet udbringningsarealet udgør 0,3 % af oplandet til Isefjord Yderbredning, og idet kvælstofbelastningen fra husdyrbrugets arealer udgør mellem 0,03 % – 0,05 % af den totale kvælstofbelastning til Isefjord Yderbredning, vurderer Holbæk Kommune, at husdyrbrugets udbringningsareal ikke påvirker Isefjord Yderbredning i væsentlig grad.

Idet udbringningsarealet udgør 4 % af oplandet til Udby Vig, og idet kvælstofbelastningen fra husdyrbrugets arealer udgør mellem 0,49 % og 0,97 % af den totale kvælstofbelastning til Udby Vig vurderer Holbæk Kommune, at det ansøgte ikke i kumulation med andre husdyrprojekter i vandoplandet eller i sig selv vil have en skadevirkning på Natura 2000-området Udby Vig.

Det er kommunens vurdering, at der med de opsatte vilkår ikke vil være nogen væsentlig påvirkning af overfladevand som følge af kvælstofafstrømningen fra bedriften.

3.3.9.2 Fosfor

Som det gælder for kvælstofafstrømning, er der for fosfor opsat en række beskyttelsesniveauer i forhold til afstrømning. Udgangspunktet for beskyttelsesniveauerne er, hvorvidt arealet ligger i opland, der afstrømmer til Natura 2000-vandområder, der er overbelastet med fosfor. Risikoen for udvaskning af fosfor fra udbringningsarealerne afhænger bl.a. af jordens fosfortal. For dræned eller grøftede udbringningsarealer beliggende på lavbundsjord (benævnes fosforklasse II), samt for udbringningsarealer, der er drænet lerjord med et relativt højt fosfortal (benævnes fosforklasse I eller III, afhængigt af fosfortal), skal fosforoverskuddet holdes under bestemte niveauer.

Flere af udbringningsarealerne har terrænhældning på over 6 grader, men er ikke beliggende indenfor en afstand af 20 meter fra vandløb, søer eller fjord.

Hovedparten af arealerne er beliggende udenfor fosforfølsomme oplande til Natura 2000. Mark 32-0, ligger i fosforfølsomt opland til Natura 2000, idet arealet afvander til Udby Vig. 2,47 ha af Mark 32-0 er derfor placeret i fosforklasse III, mens 0,83 ha er beliggende i fosforklasse II.

Fosforklasse III omfatter dræned lerjorde med fosfortal over 6. For arealer beliggende i fosforklasse III, er fastsat krav om fosforbalance på de pågældende udbringningsarealer. For arealer beliggende i fosforklasse II er der krav om at fosforoverskuddet ikke må øges.

Der er søgt om at udbringe 26,6 kg fosfor/ha/år med husdyrgødningen. Mængden af fraført fosfor med afgrøderne afhænger af det aktuelle sædskifte. I ansøgningen er der valgt et K4 standardsædskifte. I den ansøgte drift fraføres der 25 kg P/ha/år med afgrøderne, jf. Miljøministeriets notat om standardsædskifter og referencesædskifter. Fosforoverskud for det ansøgte projekt er dermed i gennemsnit 1,6 kg fosfor/ha/år.

Kommunens vurdering

Kommunens vurdering tager udgangspunkt i Miljøstyrelsens vejledning til konkret vurdering af påvirkning af overfladevand med fosfor⁷. Denne metode er baseret på en del antagelse, men er den bedst tilnærmede til vurdering af fosforudvaskning fra udbringningsarealer.

Jf. basisanalysen del 1 for hovedopland 2.2 udgør fosforafstrømningen 0,1-0,2 kg P/ha. Den totale årlige belastning fra oplandet til Udby Vig er dermed ca. 66 – 132 kg P/år.

26,25 ha af udbringningsarealet ligger i opland til Udby Vig og med et fosforoverskud på 1,6 kg P/ha/år udgør fosforoverskuddet 42 kg P/år.

Med Miljøstyrelsens metode som udgangspunkt er udvaskning fra udbringningsarealer i opland til Udby Vig beregnet til 1,2 – 2,4 ‰ af den samlede udvaskning til området. Holbæk kommune vurderer hermed, at der ikke er grundlag for skærpelse af beskyttelsesniveauet for fosfor

For at sikre fosforfølsomme områder, særlig Udby Vig mod fosforbelastning fra udbringning af husdyrgødning på udbringningsarealerne, stiller Holbæk Kommune vilkår til fosforbalance på arealer beliggende i fosforklasse III. Dette omfatter mark 32-0.

⁷ http://www2.mst.dk/Wiki/Husdyrvejledning.Fosfor.ashx#Husdyrvejledning.Fosfor+-Vurdering_Konkret_vurdering_af_pavirkning_af_overfladevande_med_fosfor_5

Derudover stiller Holbæk Kommune vilkår til, at fosforoverskuddet på de øvrige udbringningsarealer maksimalt må udgøre 1,6 kg P/ha/år. Kommunen vurderer, at det anførte vilkår sikrer, at projektets udledning af fosfor til Udby Vig hverken i sig selv eller sammen med andre kilder og projekter i området vil have en væsentlig indvirkning på udpegningsgrundlaget for Natura 2000 området.

Kommunen har i 2. høringsperiode konstateret, at ansøger den 25. og 26. august 2010 har bragt 287 tons andet organisk jordforbedringsmiddel ud på 20,71 ha, (udbringningsarealerne 18-0 og 18-1), svarende til 13,86 t/ha. Jordforbedringsmidlet bestod af 70 % kildesorteret organisk dagrenovation og 30 % grenaffald, med et total-kvælstof indhold på 11,8 kg/t, ammonium kvælstof på 2,0 kg/t samt et fosforindhold på 6,5 kg/t. Der er således bragt 3386,6 kg N-total og 1865,5 kg P ud, svarende til 163,52 kg N/ha og 90,08 kg P/ha.

Slambekendtgørelsens § 22 giver mulighed for at udbringe, hvad der svarer til 3 års fosfor-norm, svarende til 90 kg P/ha forudsat der dyrkes afgrøder med en kvælstofnorm. Samme bekendtgørelse præciserer, at der over en ét-årig periode maksimalt må udbringes 170 kg N fra organisk affald og husdyrgødning.

Kommunen kan derfor konstatere, at ansøger har udbragt fosfor svarende til maksimal dosering set over en treårig periode på arealerne 18-0 og 18-1. Det er derfor kommunens vurdering, at pågældende arealer først må modtage husdyrgødning tidligst den 1. august 2013, og at der ikke må sættes dyr, svarende til 43 DE⁸ ind i driften før tidligst den 1. august 2013, medmindre der anmeldes nye udbringningsarealer inden. Der er stillet vilkår herom. Kommunen vurderer endvidere, at den tilførte mængde kvælstof ikke overskrider det tilladte niveau i flg. slambekendtgørelsens § 22.

3.3.10 Grundvand – nitratfølsomt område

På lige fod med overfladevand er der for grundvand i særligt følsomme områder opsat et beskyttelsesniveau. Områderne hvor der er særlig risiko for udvaskning af nitrat til grundvandet er udpeget af DMU. Udenfor beskyttelsesområderne vurderer kommunen, at de generelle regler om harmoniareal og det generelle krav om etablering af efterafgrøde, er tilstrækkeligt til sikre grundvandet.

Markerne nr. 1-0, 2-0, 3-2, 4-0, 5-0, 6-0, 11-0, 13-0 og 30-0, svarende til 48,47 ha, ligger inden for områder der er udpeget som nitratfølsomt indvindingsområdet. Der er derfor i IT-ansøgningssystemet foretaget beregninger af nitratudvaskningen fra rodzonen fra markerne.

I henhold til de generelle beskyttelsesniveauer i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen kan der i forbindelse med udvidelse af husdyrbrug ikke tillades nogen merbelastning inden for nitratfølsomme indvindingsområder, såfremt udvaskningen fra rodzonen overstiger 50 mg nitrat pr. liter ved ansøgt drift.

Dette krav er opfyldt ved valg af K4 sædskifte, der har et udvaskningsindeks på 92. Det fremgår af beregningerne i IT-ansøgningssystemet, at udvidelsen af husdyrbruget med de indmeldte tiltag ikke vil medføre en merbelastning med nitrat fra rodzonen. Efter udvidelsen vil der være en nitratudvaskning på ca. 97 mg nitrat/liter fra markerne nr. 1-0, 2-0, 3-2, 4-0, 5-0, 6-0, 11-0, 13-0 og 30-0, hvilket er 5 mg nitrat/liter mindre end i nudrift.

Der er ingen udbringningsarealer helt eller delvist inden for det område, som er omfattet af indsatsplanen for Tølløse

Kommunens vurdering

For at beskytte grundvandet mod nedsivning af nitrat, idet nitratkoncentrationen i det nedsivende vand overstiger 50 mg./liter, stilles vilkår om at nitratudvaskningen på arealerne nr. 1-0, 2-0, 3-2, 4-0, 5-0, 6-0, 11-

⁸ 43 DE = 3960,6 kg N / 91,92 kg N/DE. 91,92 kg N/DE er angivet som forholdet mellem N og DE i kvæggylle i ansøgningen

0, 13-0 og 30-0, ikke må forøges. Kommunen vurderer at nitratudvaskningen fra husdyrbrugets udbringningsarealer, som er beliggende inden for det udpegede nitratfølsomme område, ikke øges i forbindelse med projektet, når vilkårene for godkendelsen overholdes. Kommunen vurderer, at projektet ikke vil påvirke grundvandskvaliteten væsentligt.

3.4 Uheld og driftsforstyrrelser

I forbindelse med drift af anlæg og marker er der en række forureningsmæssige risici, de væsentligste er:

Redegørelse for mulige uheld

Der kan forekomme en række uheld, eftersom en stor del af den daglige management foregår mekanisk, herunder kan der bl.a. forekomme:

- Fejl i udfodringen og opblandingen af foder, således at næringsstofindholdet ikke svarer til det planlagte. Dette kan betyde større udskillelse af næringsstoffer i gødning og efterfølgende til udbringningsarealerne.
- Forekommer der strømsvigt, kan det have indflydelse på malkerobotter og tildeling af foder, hvilket vil medføre støjgener fra urolige dyr.
- Hvis gyllebeholderen revner eller løber over, kan der ske en lokal forurening af området omkring beholderen.
- Hvis de døde dyr ikke afhentes vil der kunne opstå lugtgener fra disse.
- Hvis udstyret, der anvendes til udbringning af husdyrgødning ikke fungerer korrekt, kan der ske overgødskning i det område, hvor der udspredes gødning på ved pågældende tidspunkt.
- Udslip og spild af kemikalier, pesticider og olie.
- Strømsvigt

I ansøgningen er der oplyst følgende tiltag til begrænsning af risici og uheld:

- Der udarbejdes 11 gang årligt foderplan, og der udtages grovfoderanalyser af al ensilage for at optimere foderudnyttelsen af grovfoderet.
- Gyllebeholderne tilses jævnlige, og bliver hvert 10. år gyllebeholderkontrolleret.
- Ved strømsvigt indsættes nødgenerator

I ansøgningen er der oplyst følgende tiltag til begrænsning af gener og forurening ved uheld:

- Alle medarbejdere er udstyret med en mobiltelefon, og ved et uheld, der kan have miljømæssige konsekvenser kontaktes kommunens miljøvagt eller der ringes 112.

Ansøger har i forbindelse med miljøgodkendelsen udarbejdet en beredskabsplan, der beskriver hvilke forholdsregler, der skal iagttages ved uheld mv. Beredskabsplanen vil kunne medvirke til at begrænse forureningen og øvrige gener i forbindelse med et eventuelt uheld.

Kommunes vurdering

Det vurderes, at den udarbejdede beredskabsplan, de indmeldte tiltag, og vilkår for projektet imødegår de væsentligste risici for alvorlig forurening. For at udgå forurening i forbindelse med spild af gylle, stiller kommunen vilkår om, at al pumpning og håndtering af gylle foregår under opsyn. Der stilles vilkår om, at beredskabsplanen skal være kendt for husdyrbruget medarbejdere, se vilkår 56.

3.5 Egenkontrol

Ansøger oplyser at egenkontrol udføres som faste procedure, på bestemte tidspunkter og på bestemte måder, herunder:

- Foderblander afvejer ved iblanding og udfodring, og kontrolleres 11 gange årligt ved endagsfoderkontrol. Fejl udbedres derfor, når de opstår.
- Robotmalkningsanlæg efterses ligeledes løbende, for korrekt anvendelse og rengøring.
- Gyllebeholder og rør efterses jævnligt, og vil som minimum blive kontrolleret ved Gylle-Beholder-Kontrollen hver 10. år.
- Registrering og mærkning af husdyr foregår ugentligt til det Centrale Husdyrbrugsregister (CHR).
- I årsregnskab, gødningsregnskab, og produktionskontrol registreres ressourceforbrug, gødningsplanlægning, foderforbrug og husdyrstørrelse.

Kommunes vurdering

I miljøgodkendelsen er opsat en række vilkår omkring forbrug, drift og tilsyn. En del af disse parametre skal registres samlet i en egenkontrol rapport, svarende til den som fremgår af bilag 12. Rapporten medvirker til sikre, at de pågældende vilkår er indarbejdet i den daglige drift, og at ansøger kan være opmærksom på udsving i forbrug mv. Rapporten føres som en logbog, og udgør samtidig er dokumentation for, hvordan og hvorvidt de pågældende vilkår for miljøgodkendelsen efterleves i forbindelse med tilsyn. Vilkår vedr.egenkontrol ses i afsnit 2.4.

3.6 Anvendelse af BAT – Bedste tilgængelige teknik.

BAT betyder "bedst tilgængelige teknik". Ansøgere om udvidelser eller ændringer af husdyrbrug skal redegøre for, hvordan de anvender bedst tilgængelige teknik inden for en række områder. Kravet om anvendelse af bedste tilgængelige teknik er baseret på det såkaldte IPPC-direktivet⁹. Sokhøjgård er omfattet af IPPC-direktivet.

3.6.1 Management

Ansøger oplyser:

"Ejendommen drives efter princippet "Godt landmandskab", hvilket bl.a. betyder:

- *Der er rettet fokus på forhold som dyrevelfærd, staldmiljø og optimal udnyttelse af næringsstoffer. Produktionsapparatet tilses dagligt, og der tilstræbes en god hygiejne i staldene.*
- *I produktionen er der fokus på anvendelse af hjælpestoffer som handelsgødning, plantebeskyttelsesmidler og andre faktorer som kan have indflydelse på det omgivende miljø. Dette omfatter ligeledes, at det tilstræbes at opnå en optimal effekt af næringsstoffer udbragt på arealerne, ved at tage hensyn til udbringningstidspunkter afhængig af planternes vækstsæson.*
- *Der er løbende over døgnnet overvågning med dyrene for at sikre, at produktionen forløber mest hensigtsmæssigt, og der tilstræbes at forebygge produktionssygdomme hos dyrene ved at tage hensyn til dyrenes trivsel og dyrevelfærd.*
- *Der ønskes fastholdt et godt naboskab ved at udvise mest mulig hensyn ved eks. kørsel med landbrugsmaskiner på offentlige veje.*
- *Både med hensyn til markdriften og kvægproduktionen tilstræbes det at følge nyeste viden og teknik, så vidt dette er praktisk og rentabelt muligt.*
- *Ved behov indhentes der rådgivning for forskellige faggrupper.*
- *Affald bortskaffes så vidt muligt til genbrug. Ikke genbrugbart affald køres i deponi på den lokale genbrugsplads*
- *Der udarbejdes årligt årsregnskab, gødningsregnskab og produktionskontrol via kvægnøglen. Besætningen har "Sundhedsrådgivningsaftale", hvilket indebærer besøg af dyrlæge ca. 1 gang/måned.*
- *Der fremsendes efterfølgende beredskabsplaner for ejendommen*
- *Der foretages løbende uddannelse af de personer, der arbejder på gården. Dette indebærer, at alle bliver gjort bekendt med beredskabsplanen, samt særlige risikoområder, herunder håndtering af dyr og gylle".*

⁹ Rådets direktiv 2008/1/EF om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening (IPPC: Integrated Pollution Prevention and Control).

Kommunen vurderer

I forhold til management vurderer Holbæk Kommune, at ansøger søger at drive sin ejendom ud fra de bedste teknikker. Herunder, at der føres tilstrækkelig kontrol med foder-, hjælpestoffer og ressourceforbruget på ejendommen. For at sikre, at den bedste praksis altid opretholdes, stilles der vilkår til virksomhedens egenkontrol.

3.6.2 Foder

Ansøger oplyser:

"Foderplaner udarbejdes i samarbejde med kvægkonsulent, og det sikres således, at der anvendes den nyeste viden inden for kvægfodring. Der tages analyser af grovfoderlageret, således at foderplanen afpasses grovfoderets sammensætning og kvalitet. Ved udfodring anvendes en foderblander, der forholdsvist præcist afvejer foder i forhold til de enkelte dyregrupper".

Holbæk Kommune vurderer, at bedriften med de stillede vilkår lever op til kravet om BAT i henhold til fodring. Dette begrundes med, at der med de nuværende og planlagte tiltag til opbevaring og håndtering af foder er taget de nødvendige tiltag for at begrænse påvirkning af omgivelserne herunder at mindske udskillelse af næringsstoffer (N og P) i gødning.

3.6.3 Staldindretning

Ansøger oplyser:

"Den eksisterende stald skal ombygges til spaltegulv med skraber, og i denne stald er der ca. 60 DE, hvilket giver årlige omkostninger svarende til 24.121 kr., inkl. investeringer i bygning og inventar samt løbende driftsomkostninger. I den nye kostald vil omkostningerne svare til 49.047 kr.

Tabel 18. Beregning på proportionelle BAT-teknologier

Staldafsnit m. tiltag	Teknologi/ tiltag	Samlet NH3 tab fra anlæg	Ammoniak reduktion, Kg N	Årlig omkostning	Pris/reduceret kg N (kr)
Alle	Ingen tiltag	2427,29	0		
Kostald eksisterende, ombygning	Skrabere på rundskyl (50 %)	2332,94	94,35	24.121 kr.	255
	Skrabere på linespil (33 %)	Ikke undersøgt			
Kostald ny	Skrabere på rundskyl (50 %)	1641,46	785,83	49.047 kr.	62
	Skrabere på linespil (33 %)	Ikke undersøgt			
Overdækning gylletanke, u. skraber		2214,55	212,74	Ca. 40.000	182

Overdækning har en anskaffelsessum på ca. 300.000 kr. og med en forventet levetid på ca. 10 år, svarer det til 300.000 kr. $\times$ 12,94/100 (annuitetsfaktor ved 10 år, 5 %) = 38.820 kr."¹⁰

I den projekterede tilbyggede kostald og den planlagt renoverede kviestald er der begge steder valgt et staldsystem med sengebåse og spalter. Der etableres skraber på gulvet. Dette er klassificeret som BAT-teknologi i henhold til Miljøministeriets Teknologiblad: "Skrabere på gangarealer i stalde med malkekøer"

¹⁰ Kilde: Økonomisk baggrundsnotat til teknisk udredning, "Skrabere i gyllekanaler i stald med malkekøer", 30.6.2010.

fra 30. juni 2010. Skrabere kører hver fjerde time. Ligeledes etableres der skrabere, svarende til linespil i gyllekanaler. Dette er klassificeret som BAT-teknologi i henhold til Miljøministeriets Teknologiblad: "Skrabere i gyllekanaler i stalde med malkekøer" fra 30. juni 2010. Skrabere under gulv kører hver 8. time.

I forhold til referencesystemet, som er spaltegulv på ringkanal eller med bagskyl, giver ovennævnte staldsystem ifølge Miljøstyrelsens Teknologiblad "Skrabere i gangarealer i stalde med malkekøer" en reduktion på 33 %.

Det teoretiske BAT-niveau for det valgte staldsystem er iflg. ansøgers beregninger 1662,66 kg N/år. Beregninger fremgår af nedenstående tabel.

Tabel 19. Teoretisk BAT-niveau iflg. ansøgers beregninger og med udgangspunkt i notat vedr. "Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) for malkekvæg på gyllebaserede staldsystemer"

Antal dyr	BAT/reference	Alderskorr.	Korr. græsning	SUM
160 køer	8			1280,00
80 opdræt 6-18md (dbs)	3,81	0,834	5/12	105,92
69 opdræt 18 – 28md	2,34	1,199		193,59
Kalve (dbs)	1,903			70,41
Heste	3,571			4,14
Geder	1,986			7,94
Sum				1662,66

Ansøger oplyser:

"Alle køer, og en del af opdrættet går på et staldsystem med spalter med linespil, samt skraber på spalterne. Den eksisterende kviestald ændres ikke. 90% af dybstrøelsen køres direkte ud. Ansøgningen medfører en ammoniakfordampning på 1655,42. Det generelle ammoniakreduktionskrav er 1801 kg NH₃-N, og BAT niveauet er 1662,66. Begge dele er altså overholdt".

Kalve og kvier i hytter og kviestald (E) er opstaldet på dybstrøelse, jf. danske anbefalinger og bedste tilgængelig viden for opstaldning af ungdyr. Boksene udmuges hyppigt til dels for at holde en god hygiejne med dertilhørende lavt sygdomstryk, og til dels for at undgå fluegener. For at mindske ammoniakfordampningen, og mulighed for udklækning af fluer, stiller kommunen vilkår om, at der skal strøes halm i mængder, der sikrer at dybstrøelsesmatten altid er tør i overfladen.

3.6.3.1 Undersøgte alternativer til den ansøgte staldindretning

Ansøger oplyser:

"Reduktionen kunne også være opnået ved at forsure gyllen. Denne teknologi er velafprøvet, men er fravalgt, idet der stadig er arbejdsmiljømæssige problemer i forbindelse med den. Herudover er der foretaget fravalg af staldsystemer med fast gulv og skraber. Dette staldsystem har en ammoniakfordampning, der ligger 30 % under bedste staldsystem, men det er fravalgt at ændre stalden til at omfatte BAT i form af "præfabrikerede drænede gulve", da en ændring til det nævnte BAT-system vil medføre en uforholdsmæssig stor omkostning. Ligeledes er der på nuværende tidspunkt for store problemer med klovsundheden i denne type staldanlæg, og deraf problemer med dyrevelfærden."

” I forhold til kvierne der går på dybstrøelse med spalter under foderbordet, er det i ansøgningsystemet udregnet, at der kan reduceres 9 kg NH₃-N per år, hvis der sættes skraber på. Da dette vil give ca. 900 kr. årligt til et skraberanlæg, er der ikke regnet videre på dette, da det er rimeligt tydeligt at dette ikke vil være proportional”

Kommunen vurderer

Indenfor kvægbrug skal BAT i staldindretning vurderes i forhold til følgende BAT-teknologier:

- ”Skrabere på gangarealer i stalde med malkekøer” (MST-teknologiblad af 30. juni 2010)
- ”Skrabere i gyllekanaler i stalde med malkekøer” (MST-teknologiblad af 30. juni 2010)
- ”Faste dræned gulve med skraber og ajlefløb” (MST-teknologiblad af 30. juni 2010)
- ”Svovlsyrebehandling af kvæggylle” (MST-teknologiblad af 15. maj 2004 og revideret 19. maj 2009)

Kommunen konstaterer, at kostald og ungdyrstald er indrettet som sengestald med spalter og stationær skraber, som beskrevet i Miljøstyrelsens Teknologiblad: ”Skrabere på gangarealer i stalde med malkekøer”. Ifølge teknologibladet reduceres ammoniakemissionen med 33 % ved skrabning hver 4. time på den aktuelle gulvtype i forhold til referencesystemet: ”Spaltegulv på ringkanal eller med bagskyl” endvidere fremgår det af teknologibladet, at *”Gulvprincippet har en ammoniakemission på samme niveau som faste dræned gulve med skraber og ajlefløb”*. Kommunen konstaterer endvidere, at kalvestalden er indrettet med dybstrøelse, jf. danske anbefalinger og bedste tilgængelig viden for opstaldning af kalve.

Ansøger har fravalgt følgende teknologier:

- Fast drænet gulv
- Forsuring

På den baggrund vurderer Holbæk Kommune samlet, at staldindretning lever op til BAT med de nævnte tiltag.

3.6.4 Ressourceforbrug

Energiforbrug.

Ansøger oplyser:

”Der er valgt et staldsystem med naturlig ventilation. Dette medfører skønsmæssigt en besparelse på ca. 30-50.000 kWh, i forhold til et staldsystem med mekanisk ventilation. Herudover sikres rengøring og vedligehold af anlæggene, og der er indgået vedligeholdelsesaftaler med leverandørerne af de forskellige maskiner. Disse aftaler fungerer også i forbindelse med det nuværende staldanlæg.”

Desuden oplyses:

”Stalden er indrettet med kip i loftet, hvilket føres videre i tilbygningen, der også indrettes med gardiner i siden. Derved spares der en del energi til mekanisk ventilation. Overalt hvor der er lys, anvendes der lavenergi lysstofrør for at reducere strømforbruget. Der anvendes natsænkning på lys i stalden i form af sensorer, der lukker op eller ned efter lysintensiteten i stalden. Dvs. at der er orienteringslys om natten. Desuden genanvendes varmen fra malketanken til opvarmning af drikkevand til køer samt opvarmning af hus. For at spare på energien vil alm. lysstofrør løbende blive udskiftet med lav energilystofrør i den eksisterende stald”.

- *Stalden er indrettet med kip i loftet, hvilket føres videre i tilbygningen, der også indrettes med gardiner i siden. Derved spares der en del energi til mekanisk ventilation.*
- *Overalt hvor der er lys, anvendes der lavenergi lysstofrør for at reducere strømforbruget.*
- *Varmen fra malketanken genanvendes til opvarmning af drikkevand til køer samt opvarmning af hus.*
- *For at spare på energien vil alm. lysstofrør løbende blive udskiftet med lav energilystofrør i den eksisterende stald.”*

Vandforbrug

Ansøger oplyser:

”Der anvendes drikkekar med lukkeventiler som drikkesystem. Herudover føres der faste aflæsninger for at sikre, at vandforbruget ligger på det forventede forbrug. Det er ikke teknisk muligt at anvende vandalarmer i kvægstalde.”

Desuden oplyses:

”Daglig management og faste rutiner sikrer, at anlægget er tæt, og at utætheder skiftes/tættes, når de opstår. Vandkopper og drikkekar efterses jævnligt for at undgå vandspil. Vandmåleren aflæses jævnligt for at afsløre et eventuelt unaturligt merforbrug.

- *Der føres faste aflæsninger for at sikre, at vandforbruget ligger på det forventede forbrug.*
- *Daglige management og faste rutiner således, at anlægget er tæt, og at utætheder skiftes/tættes, når de opstår. Vandkopper og drikkekar efterses jævnligt for at undgå vandspild*

Til aktiviteter, hvor der bruges energi og vand, er det efter kommunens vurdering BAT, at reducere forbruget i forhold til normforbrug. Nudriften på ejendommen ligger væsentligt under normforbrug. Jævnfør ansøgningen foretages flere energireducerende tiltag på bedriften. Det vurderes, at følgende tiltag til at mindske ressourceforbruget er BAT:

- Staldene er udført med naturlig ventilation, hvilket skønsomt medfører en besparelse på ca. 30 – 50.000 kWh i forhold til et staldsystem med mekanisk ventilation.
- Vandrør i staldene monteres synligt således der sker detektering og øjeblikkelig udbedring af lækager.
- Genanvendelse af kølingsvand.
- Frekvensstyret vakuumpumpe
- Der vil blive tilknyttet en energikonsulent i projekteringsfasen, således at det sikres at der tages hensyn til energiforbruget, når staldenes delelementer skal projekteres.
- Regelmæssig rengøring og vedligeholdelse af anlæggene.
- Vedligeholdelsesaftaler med leverandørerne af de forskellige maskiner. Disse aftaler fungerer også i forbindelse med det nuværende staldanlæg.

Kommunen vurderer, at ansøger opfylder krav om BAT i forhold til energiforbrug med anvendelse af ovennævnte tiltag. Der stilles dog krav om månedlig aflæsning af elforbrug og besøg af energikonsulent i forbindelse med projektering af ny tilbygning.

Kommunen vurderer at ovenstående er fyldestgørende BAT i forhold til vandforbrug, men stiller dog vilkår om aflæsning og registrering af vandforbrug hver måned for at detektere eventuelt overforbrug af vand og lækager på vandrør. Vandforbruget registreres ved at montere vandmålere på alle vandforsyninger til malkningen, eksempelvis hovedvask, pattevask og gulvspuling i malkeboks. Desuden stiller kommunen vilkår om, at den samlede mængde gylle ved udbringning opgøres. Således kan det fastslås, hvis vandforbruget afviger fra det normale.

3.6.5 Gødningsopbevaring og -behandling

Ansøger oplyser:

”Gyllebeholder og rør efterses jævnligt, og vil som minimum blive kontrolleret ved Gyllebeholder-Kontrollen hver 10. år.”

Kommunen konstaterer, at ansøger råder over tilstrækkelig opbevaringskapacitet, og at det ikke er proportionelt at stille krav om overdækning af gyllebeholdere jf. beregninger i Tabel 18. Kommunen vurderer, at ejendommens opbevaringsanlæg lever op til EU's BAT-direktiv såfremt nedenstående punkter overholdes.

- Beholdere kan modstå mekaniske, termiske samt kemiske påvirkninger.
- Beholderens bund og vægge er tætte og beskyttede mod tæring.
- Lager med gylle tømmes regelmæssig af hensyn til eftersyn og vedligeholdelse, fortrinsvis hvert år i forbindelse med udbringning
- Gylle omrøres kun lige før tømning af beholderen og udkørsel på marken.
- Beholdere er overdækket med naturligt flydelag.
- Markstakke anbringes væk fra følsomme receptorer som naboer, markdræn og vandløb

Kommunen stiller derfor krav om ovenstående.

3.6.6 Udbringningsarealer

Ansøger oplyser:

”Der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan, der sikrer, at mængden af gødning tilpasses afgrødernes forventede behov. I planen tages der bl.a. hensyn til jordbundstype, sædskifte, planternes udbytte og kvælstofudnyttelsen.

Der vil kunne forekomme ammoniakfordampning og lugtgener fra gylleudbringning. Omfanget afhænger af vejrforhold (temperatur, vindforhold og evt. nedbør). Da gyllen køres ud på veletablerede afgrøder, minimeres ammoniakfordampning og lugtgenerne pga. mindre fordampning og hurtig optagelse i planterne. Der køres aldrig på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal. Der køres ikke på stærkt hældende arealer (over 6°), og der holdes som minimum 2 m bræmmer til vandløb. Husdyrgødning fra produktionen udbringes med slæbeslanger. Husdyrgødningen til arealer køres direkte fra ejendommen ud i markerne. Husdyrgødningen til de fjernest liggende arealer ved henholdsvis Udby Vig, vest for Udby samt øst for Grevinge (i Odsherred kommune) bliver transporteret med lastvogn. Al dybstrøelse nedpløjes direkte eller lægges i markstak”

Kommunen konstaterer, at udbringningsarealet består af hovedsagligt jordbundstype JB3, som er lerblandet sandjord. Minimum 30 % af arealet dyrkes med græs eller efterafgrøder. Gyllen udbringes med gyllevogn med slæbeslanger og udbringes i øvrigt i henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsen. Dette sikrer en bedre planteoptagelse og mindsker lugtgener. Omlægges sædskiftet så det muliggør nedfældning uden at skade afgrøderne eller udvikles der bedre gyllenedfælder, der ikke skader en etableret afgrøde skal disse metoder benyttes, hvor det er muligt.

Kommunens samlede vurdering af BAT og eventuelt skærpede vilkår

I forhold til management vurderer Holbæk Kommune at ansøger søger at drive sin ejendom ud fra de bedste teknikker. Herunder, at der føres nøje kontrol med foder-, hjælpestoffer og ressourceforbruget på ejendommen. For at sikre at den bedste praksis altid opretholdes er stillet omfattende vilkår til virksomhedens egenkontrol.

I forhold til foder: Der tages analyser af grovfoderet. Derudover udarbejdes der minimum hvert år en foderoptimeringsplan for ejendommen, således ny viden og produktionseffektivisering løbende kan indarbejdes i foderet til dyrene. Kommunen vurderer, at dette er BAT i forhold til fodring.

I forhold til ressourceforbrug, betragtes det som BAT at reducere forbruget. Ansøger har angivet en række tiltag, der kan betragtes som BAT i forhold til ressourceforbrug.

Vedrørende opbevaring af husdyrgødning vurderes det, at de opstillede vilkår samt husdyrgødningsbekendtgørelsens regler er tilstrækkeligt BAT for opbevaring af husdyrgødning.

Ved udbringning af gylle nedfældes en så stor del som det pt. er muligt, hvilket vurderes som BAT på nuværende tidspunkt, set i forhold til den teknologi, der er til rådighed på området. Ansøgers udbringningsmetode vurderes derfor med den nuværende teknologi og sædskifte at være BAT.

Ansøger anvender i ungdyrstald og kostald et staldsystem, med samme emissionsniveau som det bedste staldsystem (faste drænedede gulve med skraber og ajleafløb), og vurderes derfor som værende BAT med hensyn til staldindretning. En yderligere reduktion i ammoniakemissionen, vurderes at være ude af proportion med miljøeffekten heraf.

Kommunen vurderer på baggrund af det oplyste, at bedriften søger at tilrettelægge sin indretning og drift på en sådan måde, at bedriften i mindst muligt omfang medfører forurening, at bedriften samlet set ved overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler for den pågældende type husdyrbrug og af de supplerende vilkår for miljøgodkendelsen vil anvende den bedste tilgængelige teknik med hensyn til, hvad der er praktisk og økonomisk muligt i branchen og i forhold til den miljøgevinst, der kan dokumenteres opnået ved brug af den pågældende teknik.

3.7 Alternativ løsninger og 0-scenarie

Ansøger oplyser:

”Ejendommen er beliggende i særlige beskyttelsesområder for landskabsområde i et større uforstyrret landskab. Ejendommen er placeret i jordbrugsområde, hvor skovrejsning er uønsket. Hvis planen ikke gennemføres vil ejendommen bibeholde sit hidtidige udviklingsstrin, men vil ikke følge udviklingen.

Dette er vurderet i forhold til de prognoser Landscentret i Århus har udsendt for fremtidige landbrug. Disse prognoser siger, at udviklingen i landbruget går i retningen af, at der bliver færre landbrug i Danmark, og de landbrug der er, bliver større.

Hvis landmanden ikke følger udviklingen, vil det i stedet svare til stilstand, og dette vil i mange tilfælde betyde, at virksomheden viger pladsen for andre og større virksomheder, som følge af udviklingen.

Hvis ansøgte udvidelse ikke gennemføres, kan alternative løsninger derfor være:

- 1. En ansøgning om op til 500 DE eller mere. Dette kan ske ved opkøb af mere jord, gylleaftaler eller indsættelse af teknologi i form af gylleseparering eller forsøringsanlæg. Separeringen kræver dog fortsat at materialet kan afsættes til anden part eller biogasanlæg. Staldanlægget lægges parallelt af eksisterende kostald*
- 2. Der etableres nye stalde andet sted på ejendommens arealer.*
- 3. Et 0-scenarie på denne ejendom vil betyde, at der ikke sker en nødvendig udvikling, og at den løbende tilpasning af anlægget med udnyttelse af den bedst tilgængelige teknologi ikke vil finde sted. Samtidig vil den nødvendige økonomi til opretholdelse af produktionen ikke være til stede, og denne må med tiden afvikles.”*

En alternativ mulighed for ejendommen kunne være at udvide antallet af årskøer og flytte alle ungdyrene til kviehotel. Dette er fravalgt, idet ansøger ønsker at have det fulde opsyn med alle dyrene i alle aldersgrupper da det er yderst vigtigt at lave et godt avlsmateriale til senere brug i malkestalden. Denne praksis betyder, at omkostninger til driften kan reduceres og hermed have en sund økonomi til gavn for både landmand og samfund.

Kommunes vurdering

0-scenarie skal belyse de miljømæssige og socioøkonomiske konsekvenser der er, hvis den ansøgte ændring af husdyrbrugets produktion ikke gennemføres. Hvis udvidelsen af husdyrbrugets produktion ikke foretages vil produktionen med 112 malkekøer, og 130 opdræt, svarende til 176,7 DE kunne forsætte uden miljøgodkendelse. Et 0-scenarie vil ikke i sig selv medføre, at der ikke bringes husdyrgødning på arealerne som indgår i miljøgodkendelsen. 0-scenariet vil ikke nødvendigvis have en mere positiv effekt på miljøet, end hvis udvidelsen med tilhørende miljøgodkendelse gennemføres.

Ansøger har foreslået en alternativ og fritliggende placering af ny gylletank på mark 3-2 ca. 470 meter sydvest og ca 130 meter syd for Sokhøjvej. Kommunen vurderer, at denne placering ikke er hensigtsmæssig da antal transporter og derved brugt energi vil stige og at indkig fra Sokhøjvej vil blive væsentligt forringet.

Desuden har kommunen vurderet en placering af tilbygningen i forlængelse af nuværende stald, men på tværs af længderetningen mod øst som et omvendt "L". Denne placering er fravalgt af dels driftsmæssige årsager: kørsel til og fra foderbord og opsyn med dyr vanskeliggøres, og dels af landskabsmæssige årsager, da indkig fra Sokhøjvej og fra øst vil blive generet.

Kommunen har vurderet, at der ikke kan findes en bedre placering af staldanlægget ud fra ovenstående overvejelser. Kommunen vurderer endvidere, at indkigsgener fra anlægget minimeres med de angivne tiltag (afsn. 3.2.2) og dertil hørende vilkår.

3.8 Husdyrbrugets ophør

Ansøger oplyser:

"Hvis ejendommen i mod al forventning inden for den nærmeste årrække skal nedlukkes, vil alle beholdere blive tømt, og foderrester vil blive fjernet. Oprydningen vil foregå i overensstemmelse med gældende lovgivning. Såfremt besætningen bliver inficeret af en smitsom husdyrsygdom, der af veterinærmyndighederne kræver karantæne eller nedslagtning af dyrene, vil det foregå i overensstemmelse med gældende lovgivning (Lov nr. 432 af den 9. juni 2004 om hold af dyr, § 30), og der vil i forbindelse med karantæne eller nedslagtning sikres en forsvarlig varetagelse i forhold til miljøet."

Kommunens vurdering

Hvis produktionen ophører, skal staldanlæg samt husdyrgødnings- og foderopbevaringsanlæg tømmes og rengøres grundig. Hjælpeemiddelrester og miljøfarligt affald skal fjernes fra ejendommen i henhold til gældende lovgivning og kommunens affaldsregulativ. Bygningerne på anlægget skal efterfølgende vedligeholdes, så de ikke forfalder. Vedligeholdes bygningerne ikke påhviler det anlæggets ejer at nedrive og fjerne dem. Nævnte tiltag skal gennemføres for at undgå forurening, opformering af skadedyr og gener for omkringboende.

Hvis gyllebeholdere afmeldes den lovpligtige 10 års beholderkontrol, skal de gøres uanvendelig til opbevaring af gylle m.m.

3.9. Offentliggørelse og høringsvar

I forbindelse med sagsbehandlingen har projektet været i høring 2 gange. Første høring er den såkaldte idefase, hvor alle kan komme med ideer og bemærkninger til projektet. Anden høring er primært en nabohearing, hvor naboer (med matrikel op til Sokhøjgårds hovedmatrikel, samt al beboelse indenfor geneafstanden til byzone), andre parter (bortforpagtere og ejere af aftalearealer, der ikke er omfattet af Husdyrgodkendelseslovens § 16) samt de der har anmodet om det i 1. høringsfase, får tilsendt kommunens udkast til godkendelsen.

Følgende har indsendt svar fra offentliggørelsen af ansøgningen foretaget i perioden den 3. februar 2009 til den 3. marts 2009

1. Danmarks Naturfredningsforening, Holbæk Afdelingen. DN Holbæk har givet et samlet hørings svar på 9 ansøgninger om miljøgodkendelse offentliggjort på samme tid.
  - a. DN Holbæk udtrykker bekymring for, hvorvidt vandrammedirektivets målsætning kan opfyldes, hvis der gives tilladelse til de ansøgte projekter.
Holbæk Kommunes kommentarer:
I godkendelsen vurderes på næringsstofbelastningen fra husdyrbrugets areal til recipienter. Oplysninger om vandområdernes tilstand fra basisanalyser og udkast til vandplaner indgår i vurderingen.
  - b. Der udtrykkes bekymring for Isefjord, som i forvejen er belastet af næringsstoffer.
Holbæk Kommunes kommentarer:
I godkendelsen vurderes det ansøgte projekt i forhold til udvaskning af næringsstoffer fra husdyrbrugets arealer.
  - c. Det fremhæves at der er igangsat flere offentlige investeringer til nedsættelse af næringsstofbelastningen fra landbruget. Der er bekymring for, om effekten af disse investeringer vil blive modvirket af de ansøgte projekter.
Holbæk Kommunes kommentarer:
Holbæk Kommune vurderer projektet ud fra husdyrlovens krav. Såfremt der er forhold, der kræver skærpelse af husdyrlovens krav, vil dette indgå i godkendelsen vurdering i overensstemmelse med husdyrloven. Holbæk Kommune vurderer dog, at der i husdyrloven ikke er belæg for i godkendelsen konkret at vurdere det ansøgte projekt i forhold til offentlige investeringer til nedsættelse af næringsstofbelastning.
  - d. DN Holbæk fremfører, at der bør stilles 0-løsninger i forhold til vandmiljøet og måske endvidere vilkår om reduktion af næringsstofbelastningen til vandmiljøet.
Holbæk Kommunes kommentarer:
I godkendelsen vurderes på belastningen af recipienter ud fra husdyrlovens krav samt ud fra tilgængelig viden i form af basisanalyser og udkast til vandplaner.
  - e. Natura 2000 området Udby Vig (Habitatområde H136) fremhæves, idet tålegrænserne for dette naturområde allerede er overskredet på nuværende tidspunkt og DN Holbæk opfordrer kommunen til at håndtere ansøgningerne på en måde, der sikrer forbedringer af dette Natura 2000 område.
Holbæk Kommunes kommentarer:
I godkendelsen indgår vurdering af beskyttet natur, herunder Natura 2000 områder. Der vurderes på, hvorvidt den totale belastning af ammoniak fra husdyrbruget kan påvirke naturtyperne, samt hvorvidt der kan ske påvirkning af naturtyper fra drift og udbringning af husdyrgødning på udbringningsarealerne. Desuden er der foretaget en konkret vurdering af udvaskning til Natura 2000 området Udby Vig (Habitatområde H136).

2. Peter W. Henriksen, Mindemarkvej 18, 4300 Holbæk. Peter W. Henriksen har givet et samlet hørings svar på 9 ansøgninger om miljøgodkendelse offentliggjort på samme tid. Peter W. Henriksen fremfører i sine bemærkninger af 03.03.2009 følgende punkter:
  - a. Udbringning af gylle på Tuse Næs vil medføre betydelige lugtgener uanset om gyllen transporteres på vogn eller pumper rundt via "Gyllekompaniet". Dette vil påvirke herlighedsværdien i de store sommerhusområder.
Holbæk Kommunes kommentarer:
I godkendelsen vurderes der på lugtgenerne fra såvel husdyrbrugets anlæg og arealer. For udbringningsarealer grænsende op til sommerhusområder stilles der skærpet vilkår til udbringning af husdyrgødning, idet husdyrgødningsbekendtgørelsens § 24 skal opfyldes på hele markafsnittet, der grænser op til sommerhusområdet og ikke blot de nærmeste 200 m.
  - b. Påvirkning af naturtyperne ved Hønsehals Skov og Udbyenge fra ammoniak fordampning fra husdyrbrugene.
Holbæk Kommunes kommentarer:

- I godkendelsen er der vurderet på ammoniak fordampningen i forhold til eventuel påvirkning af beskyttede naturtyper og områder.
- c. Belastning af Isefjord via kvælstofdeposition samt udvaskning af næringsstoffer fra udbringningsarealerne.
Holbæk Kommunes kommentarer:
I godkendelsen er der vurderet konkret på påvirkningen af Isefjord fra udvaskning af næringsstoffer på husdyrbrugets arealer.
- d. Påvirkning af Åmose Å-systemet, herunder Tissø.
Holbæk Kommunes kommentarer:
Hverken husdyrbrugets arealer eller anlæg ligger i Åmose Å-systemet.
- e. Påvirkning af naturområderne "Lille Lunge" og "Store Lunge" fra udbringningsarealer.
Holbæk Kommunes kommentarer:
Nærmeste udbringningsareal til Sokhøjvej 2 ligger i en afstand af ca. 105 meter vest for Lille Lunge, og der er vurderet på gylleudbringningens virkning på terrestrisk og akvatisk natur.
- f. Belastning af vandløb med især fosfor. Det fremhæves at flere vandløb har fået forbedret deres tilstand (bl.a. Kalvemose Å og Landkanalen) og der udtrykkes bekymring for, om disse forbedringer kan bringes i fare med de ansøgte projekter.
Holbæk Kommunes kommentarer:
I godkendelsen vurderes der på eventuelle påvirkninger af beskyttede og målsatte vandløb.
- g. Der fremføres, hvorvidt målsætningen i vandrammedirektivet kan opfyldes med de ansøgte projekter. Endvidere fremhæves beskyttelse af bilag IV-arter.
Holbæk Kommunes kommentarer:
Udvaskningen fra udbringningsarealerne vurderes i godkendelsen, herunder i forhold til recipienternes tilstand på baggrund af tilgængelig viden i basisanalyserne og udkast til vandplaner for hovedopland 2.2. I godkendelsen vurderes endvidere på det ansøgte projekt i forhold til beskyttelsen af bilag IV-arter.
3. Sportsfiskerforbundet v. Knud Nielsen, Vandværksbakken 31, 4450 Jyderup.
- a. Der henvises til udbringningsarealernes nærhed til sommerhusområde
Holbæk Kommune kommentarer:
I godkendelsen vurderes der på lugtgenerne fra såvel husdyrbrugets anlæg og arealer. For udbringningsarealer grænsende op til sommerhusområder stilles der skærpet vilkår til udbringning af husdyrgødning, idet husdyrgødningsbekendtgørelsens § 24 skal opfyldes på hele markafsnittet, der grænser op til sommerhusområdet og ikke blot de nærmeste 200 m
- b. Der henvises til marken "Nyt areal" nærhed til sø
Holbæk Kommune kommentarer:
De generelle regler i naturbeskyttelsesloven med to meters dyrkningsfrizone er tilstrækkeligt til at beskytte sø. Desuden skråner arealet ikke ned mod søens kant.

Kommunen har desuden følgende bemærkning til indkomne svar fra første høringsperiode:

Siden høringsperioden er administrationsgrundlaget ændret bla. med nye nitratklassekort og ny vejledning til afskæringskriterier af nitratudvaskning til overfladevande. Det er derfor kommunens holdning, at de generelle regler og lovgivning på området er tilstrækkeligt grundlag til at vurdere potentielle skadevirkninger på natur eller vandmiljø.

3.9.2. Høring

Udkastet til afgørelse om miljøgodkendelse blev sendt i høring den 19. august 2010 hos alle, der er parter i sagen - med 6 ugers frist til at indsende eventuelle kommentarer. Der indkom 2 bemærkninger til udkastet til miljøgodkendelsen.

Følgende har indsendt svar fra 2. offentlighedsfase foretaget i perioden onsdag den 19. august 2010 til torsdag den 29. september.

Sommerhusejere (sommerhusadresse, markeret med fed).

- Ketil Frisendahl, Løgstørvej 69, Strandby 9640 Farsø, **Svovlsbjergvej 33** (kontaktperson)
- Hanne Margrethe og Olaf Jørn, Molbechsvej 17, 1.tv, 2500 Valby. **Sandhagen 1**
- Marie Brink Huynh-Olesen og Duy Thanh Huynh, Clara Pontoppidans Vej 2, 2. mf., 2500 Valby. **Sandhagen 3**
- Vigge Johan Hvorslev, Gl. Køge Landevej 110, st.th, 2500 Valby. **Svovlsbjergvej 31**

1. Der fremføres bekymring for, at der vil forekomme øgede lugtgener med udvidelsen af kvægbruget med henvisning til, at konsekvensområdet vedr. lugt overlapper et antal sommerhuse nord for Sokhøjvej 13, nuværende radius på konsekvensområdet samt hvorvidt vind og varme indgår i beregningsmodellen.

Holbæk Kommunes kommentarer: I konsekvensområdet kan lugt periodevis observeres i flg. FMK-modellen og Miljøstyrelsens vejledning, og det vurderer kommunen ikke som en væsentlig gene. Centrum for cirklen sat i midten af projekteret kostald ud fra et forsigtighedsprincip. De facto er lugtcentrum placeret længere mod sydvest, da øvrige stalde vil trække i den retning. Nuværende konsekvensradius er 232 meter, og i beregningerne af konsekvensområdet indgår ikke faktorerne vind og varme. Det skal udføres i en særskilt OML-beregning.

2. Der fremføres bekymring mht. støj med henvisning til konkrete målinger:

Holbæk Kommunes kommentarer: Der er ikke foretaget konkrete målinger. Vilkår tager udgangspunkt i Miljøstyrelsens vejledning. (Vejledende retningslinier for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde, FMK, 2. udgave maj, 2002). Såfremt der indkommer klager over støj, kan kommunen iværksætte foranstaltning, som beskrevet i vilkår 30.

3. Der fremføres bekymring mht. øget fluebestand.

Holbæk Kommunes kommentarer: Der er vurderet på omfanget af fluegener og kommunen har fundet de angivne foranstaltninger som tilstrækkelige til at forhindre væsentlige fluegener.

4. Der udtrykkes bekymring vedrørende forøget antal køer, vedrørende kontrol af antal dyr på græs samt fordeling af dyretyper.

Holbæk Kommunes kommentarer: Der vil ikke komme flere dyr på græs end i nudrift. Ansøger oplyser, at køer, der i nudrift kommer på græs i forbindelse med etablering af robotmalkestald kommer i stald. Vilkår til produktionen, herunder vilkår til fordeling af dyretyper mv. sikres ved kommunalt tilsyn.

5. Der udtrykkes bekymring for evt. forringelse af ejendomsværdi.

Holbæk Kommunes kommentarer: Kommunen har udelukkende vurderet de miljømæssige konsekvenser af udvidelsen og kan ikke kommentere på forhold udenfor det miljømæssige, herunder ejendomsværdi.

- Ansøgers konsulent, Annette Bernhoff Bay, Landboforeningen Gefion. Fulbyvej 15, 4180 Sorø

1. Det fremføres, at en del vilkår omhandler samme emne og derfor kan sammenskrives, og at andre vilkår fremstår kompliceret formuleret. Desuden var der ønske om præcisering af flere landskabelige forhold.

Holbæk Kommunes kommentarer: Pågældende vilkår er slettet, rettet og præciseret. I øvrigt er bemærkninger taget til efterretning, og vilkår og vurderinger er rettet til, hvor kommunen har fundet det relevant.

Udkast til afgørelse inkl. bilag sendt til nedenstående, med 6 ugers frist til at kommentere udkastet

- Ansøger, Niels og Per Bo Jacobsen. Sokhøjvej 13, 4300 Holbæk
- Ansøgers konsulent, Annette Bernhoff Bay, Landboforeningen Gefion. Fulbyvej 15, 4180 Sorø
- Alle der har indsendt bemærkninger og anmodet om udkast i 1. og/eller 2. høring
  - Peter W. Henriksen. Minkelmarkvej 18, 4300 Holbæk.
  - Danmarks Naturfredningsforening v. Carsten Lambrecht. Jagtvej 17, 4300 Holbæk
  - Sportsfiskerforbundet v. Knud Nielsen, Vandværksbakken 31, 4450 Jyderup
  - Ketil Frisendahl, Løgstørvej 69, Strandby 9640 Farsø
- Alle naboer, der bor indenfor en beregnet konsekvensradius for lugt (296 m), har modtaget udkastet til miljøgodkendelsen
  - Hanne Margrethe Jørn. Sandhagen 1, 4300 Holbæk
  - Marie Brink Huynh-Olesen. Sandhagen 3, 4300 Holbæk
  - Charles André Georges Bessard. Sandhagen 5, 4300 Holbæk
  - Thomas Fly. Sandhagen 7, 4300 Holbæk
  - Erik Pedersen. Svovlsbjergvej 29, 4300 Holbæk
  - Vigge Johan Hvorslev. Svovlsbjergvej 31, 4300 Holbæk
  - Ketil Frisendahl. Svovlsbjergvej 33, 4300 Holbæk
  - Birgit Bachmann Dybdahl. Kisserup Strand Øst 2, 4300 Holbæk
  - Ivan Bo Nielsen. Sokhøjvej 11, 4300 Holbæk
  - Jan Kruse. Sokhøjvej 14, 4300 Holbæk
  - Preben Hansen. Sokhøjvej 16, 4300 Holbæk
- Ejere af bortforpagtede arealer til Sokhøjvej 13
  - Møllen, Kisserupvej 52, 4300 Holbæk
  - Erling Pedersen, Svovlsbjergvej 7, 4300 Holbæk
  - Hans Flink, Delhøjvej 8, 4571 Grevninge
  - Ole Middleton, Svovlsbjergvej 11, 4300 Holbæk
  - Dan & Anita, Rækmarken 11, 4300 Holbæk
  - Kisserup Vandværk I/S, Højlystvej 3, 4300 Holbæk
  - Lars H. Larsen, Staslundevej 28, 4300 Holbæk
  - Lone Karlsen, Tobjergvej 28, 4300 Holbæk
  - Martin Hyrup, Dalmosevej 15, 4300 Holbæk
  - Knud Nielsen, Udbyvej 79, 4300 Holbæk
  - Kim M. Jacobsen, Højlystvej 23, 4300 Holbæk

3.9.3 Nabokommune høring

Flere af udbringningsarealerne er beliggende i Odsherred Kommune. I henhold til § 21 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug skal Odsherred Kommune høres og anmodes om at udarbejde vilkår for den del af arealerne, der er beliggende i Odsherred Kommune. Odsherred Kommunes høringssvar kan ses i bilag 13.

3.9.4 Offentliggørelse af afgørelse

Holbæk Kommune meddelelser torsdag den 30. september 2010 miljøgodkendelse.

Miljøgodkendelsen er annonceret den 5. og 6. oktober 2010 i lokalavisen By og Land og den 6. og 7. i lokalavisen Odsherred Kysten og på kommunes hjemmeside www.holbaeknettet.dk under fanen >Bolig, miljø og trafik<.

Kopi af afgørelsen inkl. bilag er sendt til følgende:

Odsherred Kommune, Natur og Miljø. Nyvej 22, 4573 Højby.

- Ansøger, Niels og Per Bo Jacobsen. Sokhøjvej 13, 4300 Holbæk
- Ansøgers konsulent, Annette Bernhoff Bay, Landboforeningen Gefion. Fulbyvej 15, 4180 Sorø
- Det økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N husdyr@ecocouncil.dk
- Miljøcenter Roskilde, Ny Østergade 7-11, 4000 Roskilde, post@ros.mim.dk
- Miljøministeriet, Højbro Plads 4, 1200 København K, mim@mim.dk
- Sundhedsstyrelsen, Islands Brygge 67, 2300 København S, sst@sst.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark (Forurening Søer + vandløb) nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Danmarks Sportsfiskerforening, Skyttevej 4, 7182 Bredsten, jkt@sportsfiskerforbundet.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, dn@dn.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Holbæk Afdelingen, holbaek@dn.dk
- Dansk Ornitologisk forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V natur@dof.dk og holbaek@dof.dk
- Det økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N husdyr@ecocouncil.dk
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Reventlowsgade 14, 1. sal, 1651 København V, E-mail: ae@eraadet.dk
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, Postbox 2188, 1017 København K, E-mail: fbr@fbr.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund v/miljøkoordinator Knud Nielsen, Vandværksbakken 31, 4450 Jyderup; knud.lis@mail.dk

samt alle der har indsendt bemærkninger og anmodet om udkast i 1. og/eller 2. høring

- Per W. Henriksen. Minkemarkvej 18, 4300 Holbæk. limno@henriksen.mail.dk
- Danmarks Naturfredningsforening v. Carsten Lambrecht. Jagtvej 17, 4300 Holbæk, holbaek@dn.dk
- Ketil Frisendahl, Løgstørvej 69, Strandby 9640 Farsø. kisserup@nielsen.mail.dk

3.11 Referenceliste

Ansøgningsskema nr. 8631, version 7, indsendt den 18. december 2008 via husdyrgodkendelse.dk

Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug, BEK nr. 294 af 31/03/2009

Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage mv.. BEK nr. 1695 af 19/12/2006 og senere ændringsbekendtgørelse BEK nr. 717 af 02/07/2009

"Vejledning fra Skov- og Naturstyrelsen. Tilladelse og godkendelse af husdyrbrug mv." Skov og Naturstyrelsen 2007.

"Bilag til Vejledning om tilladelse og miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug" Skov og Naturstyrelsen 2007.

"Supplerende vejledning om fastsættelse af yderligere vilkår efter § 29 i lov nr. 1572 af 20/12 2006 om miljøgodkendelser m.v. af husdyrbrug (husdyrgodkendelsesloven)". Miljøstyrelsen 2008.

"FAQ vedrørende lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug". Miljøstyrelsen 2008 (løbende opdateret). <http://www.mst.dk/Landbrug/Husdyrlov/FAQ-husdyrlov.htm>

Integrated Pollution Prevention and Control (IPPC); Document on Best Available Techniques for Intensive Rearing of Poultry and Pigs. EU kommissionen, Juli 2003.

"VEJLEDNING OM GØDSKNINGS- OG HARMONIREGLER - Planperioden 1. august 2007 til 31. juli 2008", Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, Plantedirektoratet 2007.

"Faglig rapport vedrørende en ny lugtvejledning for husdyrbrug". Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen. December 2006.

Holbæk kommunes Regulativ for erhvervsaffald.

"Holbæk kommuneplan 2007-2018". Holbæk 7. maj 2008.

Faglig rapport fra DMU nr. 616, 2007: "[Kvælstofreduktion fra rodzonen til kyst for Danmark](#)".

Skov- og Naturstyrelsens notits fra jan. 2007: "[Det faglige grundlag for kortværk vedrørende nitrat \(overfladevand\) og fosfor](#)"

Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser.

Bekendtgørelse nr. 328 af 8. juli 1983. om nitratholdige gødningsstoffer

Bekendtgørelse nr. 998 af 27. november 1996 om opbevaring af faste ammoniumnitratholdige produkter med højt nitrogenindhold).

Regulativ for afbrænding af haveaffald.

Habitatbekendtgørelsen. Bek. nr. 408 af 01/05/2007. Bek. om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Naturdata: <http://www.naturdata.dk>

Ammoniakdeposition: <http://www.dmu.dk/Luft/Luftforurenings-modeller/Deposition/Danmark/>

Harmoniserede tålegræner: <http://www.skovognatur.dk/NR/ronlyres/78C70731-71A2-40B6-B611-2F1340CB922A/14951/Ammoniakmanual02122005.pdf>

Bekendtgørelse om spildevandstilladelser m.v. efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 3 og 4. (Spildevandsbekendtgørelsen).

Miljøstyrelsen: Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT). http://www.mst.dk/NR/ronlyres/604CD17D-8CA5-4B61-9E57-0873FBDA6E7C/0/BATEmissionsgrænser_malkekvaeg_endelig_juni2010hppny_2_2_.pdf

Bekendtgørelse nr. 1650 af 13/12/2006 om anvendelse af affald til jordbrugsformål (Slambekendtgørelsen)